

Jaakko Joentakanen

PUUN JA KUOREN VÄLISSÄ?

Institutionaalisten logiikoiden moninaisuus tapahtumaturvallisuuden hybridisessä asetelmassa

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Pro Gradu
Maaliskuu 2020

TIIVISTELMÄ

Jaakko Joentakanen: Puun ja kuoren välissä? Institutionaalisten logiikoiden moninaisuus tapahtumaturvallisuuden hybridisessä asetelmassa
Pro Gradu, 77 sivua, 2 liitettä (2 sivua)
Tampereen yliopisto
Hallintotieteiden tutkinto-ohjelma, julkinen talousjohtaminen
Ohjaaja: Jarmo Vakkuri
Maaliskuu 2020

Tämän pro gradun tarkoitus on lisätä ymmärrystä institutionaalisista logiikoista ja niiden moninaisuudesta hybridisessä kontekstissa. Tutkimusongelmaa lähestytään käyttämällä empirisenä kohteena tapahtumaturvallisuuden monitoimijaista asetelmaa, jossa viranomaiset, kaupunki ja yksityisen sektorin toimijat pyrkivät yhteiseen lopputulokseen: turvalliseen ja taloudellisesti kannattavaan yleisötapahtumaan. Empiirinen aineisto on kerätty haastattelemalla tapahtumajärjestämisen ja -turvallisuuden ammattilaisia eri sektoreilta. Aineistonkeruun tarkoituksena on ollut muodostaa kattava kuva toimijaverkostosta ja niistä institutionaaliin logiikoihin liittyvistä ilmiöistä, joita tapahtumaturvallisuuden alalla tunnistetaan.

Institutionaalisten logiikoiden ja niiden moninaisuuden hahmottamiseksi käytetään teoreettista viitekehystä, joka pohjautuu hybridihallinnan ja instituutioiden tutkimukseen. Varsinaiset institutionaaliset logiikat on pyritty tunnistamaan ja sanoittamaan aineistolähtöisesti tutkimuksen tekijän toimesta, kun taas logiikoiden moninaisuuden tunnistamiseksi on käytetty Besharovin & Smithin (2014) nelikenttää moninaisuuden ilmenemistyypeistä. Ilmiöitä on pyritty tutkimaan analyysin eri tasoilla, joiden määrittely perustuu niin ikään hybridihallinnan aiempaan tutkimukseen.

Tulokset on luokiteltu kolmeen osaan: tunnistetut logiikat, logiikoiden moninaisuuden ilmenemistyyppit ja logiikoiden moninaisuus analyysin eri tasoilla. Tapahtumaturvallisuuden kokonaisuudessa tunnistetaan vaikuttavan neljä institutionaalista logiikkaa: voitontavoittelun logiikka, julkisen talouden kestävyyslogiikka, yhteiskunnallinen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka ja yhteisöllisyyden logiikka. Näiden logiikoiden moninaisuus voi ilmentyä synergiana, konfliktina, kilpailuna tai yhden logiikan dominoitina. Moninaisuus näyttäytyy kolmella analyysin tasolla, joista jokaisella nousee esiin eri vaatimus moninaisuuden hallinnalle: Mikrotasolla logiikoiden moninaisuus näyttäisi edellyttävän organisaatiolta ennen kaikkea tilivelvollisuuden moninaisuuden hallintaa, mesotasolla logiikoiden moninaisuudesta seuraa vaatimus verkoston toimijoiden väliselle luottamukselle. Makrotasolla esiin nousee, että toimialan kehittäminen edellyttää yhtenäisiä toimintatapoja yli institutionaalisten rajojen.

Tutkimuksen perusteella institutionaalisten logiikoiden ja niiden moninaisuuden ymmärtämiseksi tulee kiinnittää tähänastista tutkimusta enemmän huomiota logiikoiden väliseen positiiviseen yhteisvaikutukseen eli asetelmaan, jossa logiikat tukevat ja jopa tarvitsevat toisiaan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Logiikoiden moninaisuuden ymmärtämiseksi niiden ilmentymistä tulee tarkastella samanaikaisesti analyysin eri tasoilla ja eri tasoilla ilmenevien moninaisuuksien suhdetta toisiinsa. Jatkotutkimuksen haasteeksi jää institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden hallinnan ja johtamiskeinojen ymmärtäminen analyysin eri tasoilla. Turvallisuuskontekstissa keskustelua olisi mielenkiintoista jatkaa pohtimalla institutionaalisesta näkökulmasta sitä, missä määrin yhteiskunnallinen turvallisuuskeskustelu ja maailmalla tapahtuneet väkivaltateot vaikuttavat toimialan ja yksittäisten verkostojen toimintatapoihin.

Avainsanat: institutionaalinen logiikka, institutionaalisten logiikoiden moninaisuus, tapahtumaturvallisuus, hybridihallinta, verkosto

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällys

Taulukot ja kuvat	1
1 Johdanto.....	2
Aiempi tutkimus ja aiheen perustelu.....	4
2 Tutkimusasetelma.....	6
2.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	6
2.2 Tutkimusstrategiset valinnat	9
2.3 Empiirisen kohteen esittely	10
3 Hybridihallinta julkisen ja yksityisen sektorin rajapinnalla	16
3.1 Hybridisyys tutkimuksen lähtökohtana	16
3.2 Hybridihallinta ja instituutiot.....	18
4 Institutionaaliset logiikat.....	20
4.1 Institutionaaliset teorialat	21
4.2 Institutionaalisten logiikoiden määrittely	22
4.3 Konfliktin aiheuttaja vai voimavara? – Institutionaalisten logiikoiden moninaisuus.....	25
4.4 Hybridisyys ja institutionaaliset logiikat analyysin eri tasoilla	30
5 Aineiston analyysi.....	33
6 Institutionaaliset logiikat tapahtumaturvallisuudessa	37
6.1 Tapahtumaturvallisuudessa vaikuttavat institutionaaliset logiikat	38
6.2. Institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden eri ilmenemistyytit	51
6.2.1 Logiikat yhteisellä ladulla	52
6.2.2 Kitkaa logiikoiden välillä.....	56
6.3 Institutionaalisten logiikoiden moninaisuus tapahtumaturvallisuuden eri tasoilla	61
6.4 Logiikoiden ristiaallokossa – tulosten yhteenveto	67
7 Päätelmät	69
Lähteet	74
Muut lähteet.....	77
Liite 1 Teemahaastattelurunko ja haastatellut henkilöt	78

Taulukot ja kuviot

Taulukko 1: Analyysin yhteenveto vaiheittain, sivu 35.

Taulukko 2: Tunnistetut institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden ilmenemistyyppit ja havainnollistava esimerkki kustakin tyypestä, sivu 61.

Taulukko 3: Tutkimuksen aineistonkeruussa käytetty teemahaastattelurunko, sivu 78.

Taulukko 4: Tutkimusta varten haastatellut henkilöt, heidän organisaationsa, sekä haastatteluiden ajankohta ja kesto, sivu 79.

Kuvio 1: Tapahtumaturvallisuuden prosessi (Koponen, Tukes 2019), sivu 14.

Kuvio 2: Institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden eri ilmenemistyyppit (Besharov & Smith 2014, 371), sivu 29.

Kuvio 3: Tutkimuksen tulosten luokittelu, sivu 38.

Kuvio 4: Yhteenveto tapahtumaturvallisuuden asetelmassa vaikuttavista institutionaalisista logiikoista, sivu 50.

Kuvio 5: Yhteenveto tutkimuksen tuloksista, sivu 68.

1 Johdanto

Olemme perinteisesti jakaneet organisaatioita julkisiin ja yksityisiin. Tiedetyt oletukset ja yksinkertaistukset auttavat meitä todellisuuden jäsentämisessä, joten usein kahtiajakoa voidaan pitää perusteltuna. Yhteiskunnallisessa keskustelussa turvaudutaan kuitenkin turhan usein julkisten ja yksityisten sektoreiden ”tyypillisten” ominaisuuksia pohtimiseen sen sijaan, että keskityttäisiin tutkimaan ja määrittelemään kunkin organisaation tai ilmiön aitoa olemusta. (Johanson & Vakkuri 2017, 1–3.)

Tämän päivän muuttuvassa toimintaympäristössä sektoreiden välisten rajapintojen hämärtyessä mustavalkoinen jako onkin osoittautunut riittämättömäksi: julkisen ja yksityisen välimaastossa on organisaatioita, joissa on piirteitä molemmilta sektoreilta ja molempien institutionaalista logiikoista. Näiden organisaatioiden ja systeemisten kokonaisuuksien ymmärtämiseksi ja käsitteellistämiseksi vaaditaan keskustelua ja tutkimusta hybridihallinnasta. (Johanson & Vakkuri 2017, 1–3.)

Hybridihallinnan yksi ominaispiirteistä on asetelma, jossa useammat institutionaaliset logiikat vaikuttavat toimintaan samanaikaisesti. Organisaatio voi esimerkiksi tuottaa yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen tähtäävää palvelua ja samanaikaisesti pyrkiä ansaitsemaan taloudellista voittoa osakkeenomistajille. Samassa kokonaisuudessa saattaa lisäksi vaikuttaa yhteisöllisyyteen tähtäävä logiikka, jonka ajatuksena voi olla vaikkapa järjestön jäsenistön osallistuminen järjestyksenvalvontaan. Institutionaalisten logiikoiden moninaisuus eli useiden logiikoiden samanaikainen vaikutus verkoston tai organisaation sisällä on ilmiö, joka näyttäytyy tämän päivän maailmassa jatkuvasti, oli kyse mistä sektorista tahansa.

Tässä tutkimuksessa hybridihallintaa ja erityisesti siihen liittyviä useita yhtäaikaista institutionaalista logiikkoa tarkastellaan tapahtumaturvallisuuden kontekstissa. Tapahtumatuotanto on usein liiketoimintaa, jolla on merkittävä vaikutus järjestävän tahon taloudelle, mutta samalla myös paikallis- ja aluetaloudelle. Esimerkiksi Tampereella tapahtumatoimialan liikevaihto vuonna 2016 oli 581 miljoonaa euroa: pelkästään festivaaleilla kävijämäärä vuonna 2017 oli 441 687 henkilöä ja valituissa seurantakohteissa yhteensä 4,6 miljoonaa henkilöä (Tampereen kaupunki 2017). Tapahtumat ovat kaupungeille muutenkin merkittävä kokonaisuus ja esimerkiksi Tampere on valinnut tapahtumien vaikuttavuuden arviointimallissaan tapahtumien tavoitteiksi aluetaloudellisen, yhteisöllisen sekä imagollisen vaikutuksen.

Suuret yleisötapauhtumat keräävät jopa kymmeniä tuhansia ihmisiä rajatulle alueelle, mikä korostaa järjestäjän turvallisuussuunnittelun ja toisaalta myös viranomaistoimien tarvetta, lain-säädäntöä unohtamatta. Turvallisuustyöllä vastataan viranomaisten vaatimuksiin, mutta samalla pyritään lisäämään osallistujien viihtyisyyttä ja näin ollen edistämään liiketoimintaa. Suuret tapauhtumat ovat usein merkittävä lisä kaupungin brändille ja taloudelle, mutta saattavat aiheuttaa sosiaalisia ongelmia ja turhautuneita reaktioita naapurustossa.

Suurten yleisötapauhtumien turvallisuus on olennainen osa Suomen sisäistä turvallisuutta. Esimerkiksi Avarn Securityn teettämän Turvallisuusbarometri 2018 -tutkimuksessa 57 % vastaajista (n=1107) oli sitä mieltä, että yleisötapauhtumiin tarvitaan enemmän vartijoita ja turvallisuuspalveluita. Huomionarvoista on myös, että eniten vastaajien kesken turvattomuutta koettiin nimenomaan yleisötapauhtumissa, kun esimerkiksi toiseksi eniten sitä koettiin anniskeluravintoloissa (Turvallisuusbarometri 2018). Vaikka tutkimuksen tuloksiin tulee suhtautua kriittisesti, antavat tulokset kuvan siitä, kuinka merkittävä kokonaisuus tapauhtumaturvallisuus on Suomessa asuvien turvallisuuden tunteelle. Tapauhtumaturvallisuuden kokonaisuudesta mielenkiintoisen tekee se, että sen parissa toimivat sekä viranomaiset, että alan yritykset. Tavoitteena on laissakin säädetyn ihmisten turvallisuuden toteutumisen lisäksi yksityisten toimijoiden liikeloudellinen voitto.

Yleisötapauhtumiin liittyvä turvallisuustyö onkin erinomainen esimerkki ilmiöstä, jossa liiketoiminta ja julkinen tehtävä toimivat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Turvallisen tapauhtuman mahdollistamiseksi useiden eri toimijoiden on tehtävä tiivistä yhteistyötä. Viranomaisen lisäksi yksityisillä yrityksillä – tapauhtumajärjestäjällä ja turvallisuuspalvelua myyvällä yrityksellä – voi olla merkittävä vastuu yhteiskunnallisen tehtävän toteuttamisesta eli yleisestä turvallisuudesta tapauhtumassa. Tapauhtumaturvallisuus tarjoaakin mielenkiintoisia ja havainnollistavia näkökulmia hybridihallinnan ja institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden luonteeseen; siihen liittyviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

Ajatus hybridihallinnan ja eri institutionaalisten logiikoiden tarkastelusta turvallisuustyön lins-sien läpi juontaa juurensa kirjoittajan omasta mielenkiinnosta. Idea pro gradu -tutkimuksesta, joka yhdistäisi turvallisuuden ja hybridisyyden ilmiön, on rakentunut sekä julkisen talousjoh-tamisen kursseilla, että työharjoittelussa sisäministeriön pelastusosastolla. Työtä on ryhdittänyt halu ymmärtää turvallisuuden monitoimijaista luonnetta ja siihen liittyviä useita samanaikaisia, joskus risteäviäkin, toimintalogiikoita. Kuinka eri sektoreiden institutionaaliset logiikat näyt-täytyvät nimenomaan tapauhtumaturvallisuuden monitoimijaisessa kokonaisuudessa?

Tämä tutkimus pyrkii syventämään hybridihallintaan ja institutionaalisten logiikoiden moninaisuuteen liittyvää ymmärrystä tarkastelemalla ilmiötä uudesta näkökulmasta. Toisaalta tutkielma auttaa hahmottamaan ja käsitteellistämään tapahtumaturvallisuuden kokonaisuutta teoreettisessa viitekehyksessä, jossa sitä ei toistaiseksi ole – etenkin kotimaisessa tutkimuskentässä – juurikaan tutkittu. Turvallisuuden asiantuntijoiden parissa ajatus tästä gradusta onkin saanut osakseen kiinnostuneita reaktioita jo siitä lähtien, kun aihetta makusteltiin erinäisten seminaarien lounastauoilla sekä tutkimuksen esihaastattelussa yhdessä Pirkanmaan Turvallisuusklusterin asiantuntijan kanssa. Turvallisuuden tarkastelu eri sektoreiden toimintalogiikoiden näkökulmasta on nähty tervetulleena ajatuksena, jonka lopputuloksista voi parhaimmillaan olla hyötyä myös tapahtumaturvallisuuden parissa työskenteleville. Kyseisellä alalla tehty tutkimus ja esimerkiksi opinnäytetyöt ovat usein luonteeltaan melko teknistä, joten tämän tutkimuksen tuoma hallinnollinen ja toimijoita itsessään tarkasteleva näkökulma voi olla varsin hyödyllinen ja raikas tuulahdus tapahtumaturvallisuuden kentällä. Onnistuessaan tämä tutkielma voi osaltaan rikastuttaa jo valmiiksi varsin poikkitieteellistä turvallisuustyön ja -tutkimuksen kenttää.

On kuitenkin pidettävä mielessä, että tutkimuksessa analysoidaan haastateltujen asiantuntijoiden näkemyksiä, eivätkä tulokset siten ole yleistettävissä koskemaan tapahtumaturvallisuutta saatikka hybridihallinnan ilmiötä ylipäätään. Tavoitteena onkin lopullisten vastausten löytämisen sijaan herättää ajatuksia ja mahdollisia jatkotutkimustarpeita institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden ilmiön parista, tapahtumaturvallisuuteen liittyviä ominaispiirteitä ja tutkimuksen löydöksiä hyödyntäen.

Aiempi tutkimus ja aiheen perustelu

Kuten mainittua, tämä tutkimus pyrkii tuomaan uusia näkökulmia hybridi- ja instituutiotutkimuksen kentälle. Empiirisen kohteen valinta perustuu siihen, että hybridihallintaa ja institutionaalisia logiikoita ei aiemmassa tutkimuksessa juurikaan ole tarkasteltu turvallisuuden, etenkin tapahtumaturvallisuuden kontekstissa. Valitun asetelman toivotaan avaavan keskustelua esimerkiksi siitä, kuinka verkoston väliaikaisuus ja turvallisuuden käsitteen monitulkintaisuus vaikuttavat tutkittavan ilmiön tarkasteluun. Lisäksi institutionaalisten logiikoiden kehittymistä on syytä tarkastella turvallisuuskontekstille tyypillisestä näkökulmasta eli siitä, kuinka yhä vattomamman tuntuiseksi muuttuva yhteiskunta vaikuttaa logiikoiden muovautumiseen ja kes-

kinäiseen kohtaamiseen. Mahdollisuus tarkastella edellä mainittuja näkökulmia perustuu nimenaan tämän tutkimuksen aihevalintaan, etenkin empiirisen kohteen suhteen. Aiemman tutkimuksen vähäisyyden vuoksi tällä pro gradu -tutkimuksella saattaakin olla annettavaa hybridihallinnan ja institutionaalisten logiikoiden tutkimuksen lisäksi myös tapahtumaturvallisuuden teoreettisen tarkastelun viitekehysten kartuttamiseksi.

Instituutiteoriat ja niihin liittyvä institutionaaliset logiikat itsessään ovat aiheita, joita on tutkittu runsaasti. Edellä mainittuja on tutkittu lukuisissa eri empiirisissä konteksteissa, esimerkiksi sairaanhoidon, korkeakoulutuksen, kuluttajatutkimuksen, kirjanpidon ja jopa ranskalaisen keittiön konteksteissa (Thornton & Ocasio 2008, 99). Vaikka ilmiötä on turvallisuuden kontekstissa tutkittu melko vähän, on joitain kansainvälisiä artikkeleita institutionaalisista logiikoista turvallisuuskontekstissa kuitenkin tehty. Bremberg, Britz, Eriksson & Rhinard (2009) tutkivat EU:n valtioiden välistä siviilivalmiuden yhteistyötä institutionaalisten logiikoiden näkökulmasta. Teoksessa pohditaan, mihin institutionaaliseen pohjaan perustuvat jäsenvaltioiden vaihtelevat näkemykset EU:n yhteisen siviilivalmiuden tulevaisuuden suunnasta. Tutkijat tulevat siihen lopputulokseen, että kansalliset siviilivalmiuden institutionaaliset logiikat ovat keskenään erilaisia, eikä EU-tasolle ole muodostunut yhtä dominoivaa logiikkaa. Logiikoiden välinen kilpailu on merkittävä haaste yhteisen siviilivalmiuden kehittämiseksi. (Bremberg ym. 2009.)

Mielenkiintoisen tulokulman institutionaalisten logiikoiden tutkimukseen tarjoaa myös Jozef Bátora (2009), joka tarkastelee artikkelissaan Euroopan puolustusvirastoa institutionaalisten logiikoiden kohtauspaikkana. Euroopan yhteisen maanpuolustuksen koordinointi ja kehittämisen herättävät runsaasti eri näkemyksiä jäsenvaltioiden välillä. Bátora pyrkii tutkimaan asetelmaa institutionaalisten logiikoiden kohtaamisena. Hän tunnistaa ansiokkaasti eri logiikoita ja niiden välisiä ristiriitoja, esimerkkinä mainittakoon maanpuolustuksen suvereniteetin logiikan ja yhteisten puolustusresurssien logiikan välinen jännite. (Bátora 2009.)

Kuten edellä kuvatut tutkimukset antavat ymmärtää, on institutionaalisten logiikoiden moninaisuus ja sen ilmenemisen eri muodot tunnistettu aiemmassa tutkimuksessa (ks. esim. Besharov & Smith 2014). Huomionarvoista on, että logiikoiden moninaisuuden tutkimuksessa painotus on ollut logiikoiden välisessä kilpailussa (ks. esim. Pache & Santos 2013). Tässä tutkimuksessa pyritään ymmärtämään logiikoiden moninaisuutta myös niiden välisen positiivisen yhteisvaikutuksen mahdollisuus mielessä pitäen. Tapahtumaturvallisuuden asetelma tarjoaa mielenkiintoisen ja toistaiseksi melko koskemattoman alustan ilmiön ymmärtämiseksi.

2 Tutkimusasetelma

Tässä luvussa käydään läpi tutkimusasetelma kokonaisuudessaan. Aluksi määritellään tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset, jonka jälkeen tarkastellaan tutkimusstrategisia valintoja ja metodeja tarkemmin. Luvun lopuksi esitellään tutkimuksen empiirinen kohde: tapahtumaturvallisuuden tärkeimmät toimijat ja keskeiset prosessit, sekä siihen liittyvä lainsäädäntö.

2.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tavoitteena on ensisijaisesti lisätä ymmärrystä siitä, mitä institutionaalisia logiikoita tapahtumaturvallisuuden hybridisessä ja monitoimijaisessa asetelmassa vaikuttaa ja millaisena näiden logiikoiden moninaisuus näyttäytyy tässä kontekstissa. Eräs tutkimukseen liittyvä hypoteesi on, että tapahtumaturvallisuuden asetelmassa näyttäytyy enemmän kuin yksi institutionaalinen logiikka. Tutkimuksen taustalla on myös oletamus, että institutionaalisten logiikoiden moninaisuus näyttäytyy eri tavoilla eri konteksteissa ja eri tasoilla (Besharov & Smith 2014; Thornton & Ocasio 2008, 106–107). Tässä tutkimuksessa pyritään haastatteluai-
neistosta esiin nousseiden havaintojen näkökulmasta lähestymään tutkimusongelmaa eli sitä, kuinka tapahtumaturvallisuuden hybridisessä asetelmassa eri institutionaaliset logiikat vaikuttavat toimintatapoihin ja miten näiden logiikoiden moninaisuus näyttäytyy. Aiemmassa tutkimuksessa useiden institutionaalisten logiikoiden sekoittuminen nähdäänkin yhdeksi hybridior-
ganisaatioiden ominaispiirteeksi (ks. esim. Battilana & Dorado 2010).

Moninaisuuden tutkimiseksi täytyy ensin tunnistaa, mitä institutionaalisia logiikoita kokonaisuudessa ylipäättään vaikuttaa. Aiemmassa tutkimuksessa nousevat usein esiin taloudellisen voitontavoittelun ja yhteiskunnallinen hyvinvoinnin edesauttamisen logiikka sekä niiden välinen suhde. (ks. esim. Ebrahim, Battilana & Mair 2014; Reay & Hinings 2009). Pache & Santos (2013, 972) muistuttavat kuitenkin, etteivät hybridiset asetelmat rajoitu pelkästään organisaatioihin, joissa markkinalogiikka ja sosiaalisen hyvinvoinnin logiikka kohtaavat, vaan ilmiöllä voidaan tarkoittaa myös muiden logiikoiden kohtaamista monissa eri konteksteissa. Vaikka hybridejä saatetaan usein pitää luonteeltaan ”ristiriitojen areenana” (Pache & Santos 2013, 972), saattavat eri institutionaaliset logiikat toimia yhdessä myös samaa latua kulkien, toisiaan

tukien (ks. esim. Besharov & Smith 2014). Tässä pro gradussa pidetään ovet avoinna molempiin suuntiin. Toisin sanoen, tässä tutkimuksessa tiedostetaan, että logiikoiden kohtaamisella voi olla positiivisia, neutraaleja tai negatiivisia seurauksia.

Tämä tutkimus osallistuu omalta osaltaan edellä kuvattuun keskusteluun institutionaalisista logiikoista ja niiden moninaisuudesta. Näiden aiheiden ymmärtämiseksi tutkimuksessa pyritään yhdistämään aiempi tutkimustieto ja tätä tutkimusta vasten kerätty empiirinen aineisto. Ilmiötä on toistaiseksi tutkittu hyvin vähän, jos ollenkaan, tapahtumaturvallisuuden kontekstissa. Toistaiseksi huomattavan vähän tutkitun empiirisen kontekstin toivotaan antavan ilmiön tarkasteluun uusia näkökulmia ja ajatuksia.

Tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen ja haastatteluaineiston vuoropuhelu rakennetaan tutkimuskysymyksen avulla. Varsinainen tutkimuskysymys muodostuu kolmesta apukysymyksestä, joiden vastaukset auttavat kukin vastaamaan varsinaiseen tutkimuskysymykseen. Aineiston analyysi ja tulosten esittely rakentuvat vaiheittain niin ikään apukysymysten perusteella.

1 Miten institutionaalisia logiikoita voidaan ymmärtää hybridisen turvallisuustyön kontekstissa?

1a) Mitä institutionaalisia logiikoita tapahtumaturvallisuuden monitoimijaisessa asetelmassa vaikuttaa?

1b) Miten logiikoiden moninaisuus tässä kontekstissa ilmenee? Missä määrin institutionaalisten logiikoiden moninaisuus ilmenee keskenään kilpailevina ja missä määrin toisiaan tukevin logiikoina?

1c) Kuinka institutionaalisten logiikoiden moninaisuus näyttäytyy analyysin eri tasoilla (mikro, meso ja makro)?

Tutkimusta tehdessä on pidetty kirkkaana mielessä se, että hybridisyys ja logiikoiden moninaisuus ovat ilmiöitä, jotka näyttäytyvät monella institutionaalisen toiminnan tasolla. Mikro, meso ja makrotasojen ympärillä käytävä keskustelu (level of analysis) käy kuumana monella tutkimuskentällä, eikä niiden määrittely ole ongelmaton (Johanson & Vakkuri 2017). Tässä tutkimuksessa pyritään ymmärtämään institutionaalisten logiikoiden moninaisuutta näillä eri tasoilla. Analyysin eri tasot huomioiden, tutkimuksen huomio kiinnittyy yksittäisten organi-

saatioiden toiminnassa näyttäytyviin logiikoihin, mutta toisaalta myös organisaatioiden muodostaman verkoston sisällä tai jopa koko toimialalla näyttäytyvään logiikoiden moninaisuuteen.

Tutkimuksessa pyritään asiantuntijoiden kertoman perusteella tunnistamaan tapahtumaturvallisuudelle tyypillisiä ominaisuuksia ja tarkastelemaan niitä hybridisyyden ja institutionaalisten logiikoiden näkökulmasta. Tutkimuksen tulosten muodostamista ja etenkin hyödyntämistä rajoittaa se tosiasia, että tapahtumaturvallisuus ja siihen liittyvät prosessit vaihtelevat runsaasti eri tapahtumien välillä. Tietysti on olemassa yleispäteviä lainalaisuuksia, mutta myös alue- ja yrityskohtaisia eroja on runsaasti ja tämän tutkimuksen aineisto nostaakin esimerkinomaisesti esille vain osan tapahtumaturvallisuuteen liittyvistä ominaispiirteistä. Tutkimuksen tulokset perustuvat haastateltujen asiantuntijoiden näkemyksiin, eivätkä siten ole yleistettävissä koskemaan tapahtumaturvallisuutta yleisellä ja yksiselitteisellä tasolla. Tutkimuksen tavoitteena on ennemmin herättää ajatuksia ja muodostaa uusia näkökulmia institutionaalisten logiikoiden tutkimukseen, tekemällä näkyväksi tapahtumaturvallisuuden asetelmalle ominaisia ilmiöitä.

Tutkimustehtävä on rajattu koskemaan sitä, kuinka eri institutionaaliset logiikat ja niiden moninaisuus näyttäytyvät tapahtumaturvallisuuden hybridisessä asetelmassa. Tavoitteena on siis keskittyä näiden logiikoiden identifiointiin ja niiden moninaisuuden ilmiön tarkasteluun. Tarkoituksena ei ole tutkia logiikoiden moninaisuuden johtamista tai sitä, millä keinoin moninaisuutta pyritään hallitsemaan (vrt. esim. Pache & Santos 2013; Reay & Hinings 2009). Tässä tutkimuksessa ei myöskään syvennyttä siihen, miten tai millä tasolla mikäkin logiikka on institutionalisoitunut tai muodostunut.

Hybridihallinnan, institutionaalisten logiikoiden sekä niiden moninaisuuden viitekehykset käsitellään tarkemmin tutkimuksen teoriaosuudessa luvuissa 3 ja 4. Tapahtumaturvallisuuden kontekstin hahmottamiseksi on myöhemmin tässä luvussa pyritty lyhyesti määrittelemään tutkimuksen empiiriseen kohteeseen liittyvät keskeisimmät käsitteet, kuvailemaan toimijoita ja prosesseja sekä tutustumaan lainsäädäntöön. Sekä empiiriseen että teoreettiseen kontekstiin liittyvä määrittely on erityisen tärkeää siksi, että moni käsitteistä on itsessään monitulkintainen ja tämän tutkimuksen ymmärrettävyyden kannalta on syytä tiedostaa, mitä milläkin käsitteellä juuri tässä tutkimuksessa tarkoitetaan. Luvussa 5 tehdään näkyväksi aineiston analyysi ja luvussa 6 esitellään tutkimuksen empiiriset tulokset. Luvussa 7 otetaan askel taaksepäin ja py-sähdytään päättelämään, mitä teoria ja empiirinen aineisto yhdessä kertovat tutkittavasta ilmiöstä ja kuinka muodostunut kokonaisuus vastaa tutkimuskysymykseen.

2.2 Tutkimusstrategiset valinnat

Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (1997, 137) toteavat, että tutkimuksella tulisi poikkeuksesta olla jokin tarkoitus tai tehtävä, joka osaltaan ohjaa tutkimusstrategisia valintoja. Tutkimuksen tarkoitus riippuu pitkälti siitä, millaisia tutkimusongelma ja -kysymykset ovat (Hirsjärvi ym. 1997, 137–138). Tämä pro gradu on tarkoitukseltaan kuvaileva laadullinen tutkimus. Kuvailevalle tutkimukselle ominaista on, että se nostaa esiin ilmiöstä esiintulevia näkyvimpiä käyttäytymismuotoja, tapahtumia ja prosesseja (Hirsjärvi ym. 1997, 139). Laadullinen tutkimus pyrkii tutkimuskohteen ymmärtämiseen tutkittavien näkökulmasta (Tuomi & Sarajärvi 2018) ja siinä pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi ym. 1997, 161). Juuri tästä on kyse tässäkin tutkimuksessa. Vaikka kyseessä ei olekaan yhden tietyn tapahtuman ympärille rakentuva tutkimus, muistuttaa tutkimusstrategia läheisesti tapaustutkimusta, jonka voidaan yleisesti määritellä tutkivan yksittäisen tapauksen lisäksi myös pientä joukkoa toisiinsa suhteessa olevia tapauksia (Hirsjärvi ym. 1997, 134).

Tämän pro gradun tavoitteena on ymmärtää institutionaalisten logiikoiden ilmiötä hieman paremmin, tässä tapauksessa nimenomaan tapahtumaturvallisuuden ja sen parissa työskentelevien asiantuntijoiden näkökulmasta. Asiantuntijoita pyydetään kertomaan kokemuksiaan eri tapahtumista ja puhumaan niistä yleiselläkin tasolla, sillä tutkimuksessa pyritään löytämään mahdollisimman paljon suurille yleisötapahtumille tyypillisiä piirteitä. Laadullisessa haastattelututkimuksessa ei kuitenkaan pyritä tilastolliseen yleistykseen, vaan pyrkimyksenä on enemminkin ymmärtää tutkimuskohdetta syvällisemmin ja etsimään sitä kautta uusia näkökulmia tutkittavaan ilmiöön (Hirsjärvi & Hurme 2008, 59). Näin ollen haastateltavien valinnan suhteen voidaan puhua otoksen sijaan harkinnanvaraisesta näytteestä (Hirsjärvi & Hurme 2008, 58–59).

Tutkimuksen aineisto kerätään haastattelemalla alan asiantuntijoita. Yksi haastatteluiden merkittävin vahvuus aineistonkeruun metodina on sen joustavuus: kysymysten järjestystä ja sisältöä voi muuttaa tilanteen mukaan ja kysymyksiä voi selventää haastattelutilanteessa (Tuomi & Sarajärvi 2018). Myös syventävät ja kehystävät kysymykset ovat mahdollisia, toisin kuin esimerkiksi postitse toteutettavassa kyselytutkimuksessa. Haastattelu mahdollistaa perusteluiden pyytämistä haastateltavalta ja korostaa haastateltavaa roolia aktiivisena subjektina (Hirsjärvi & Hurme 2008, 35). Haastattelututkimusta ei kuitenkaan voida pitää täysin ongelmattomana. Etenkin vapaamuotoisen haastatteluaineiston analysointi, tulkinta ja raportointi voivat olla

haasteellisia, sillä ei ole olemassa valmiita kaavoja esimerkiksi analyysin tekemiselle (Hirsjärvi & Hurme 2008, 35). Tämä korostaa sitä, että analyysin toteuttaminen täytyy kuvata tutkimuksen lukijalle mahdollisimman selkeästi ja avoimesti.

Haastattelumenetelmänä käytetään tässä tutkimuksessa teemahaastattelua, jonka Hirsjärvi & Hurme (2008, 48) erottavat muista puolistrukturoidusta haastatteluista sillä, että toisin kuin niissä, teemahaastattelussa kysymykset eivät ole kaikille haastateltaville samat, vaikka teemat ovatkin. Tällä menetelmävalinnalla halutaan tuoda haastateltavan ääni erityisen hyvin kuuluviin. Kysymyksiä ei haluta lukita ennen haastattelua siitäkään syystä, että tapahtumaturvallisuuden eri toimijoiden kirjo on niin laaja, että mielenkiinto ja tietämys eri teemoista vaihtelee huomattavasti haastateltavien välillä.

Tämän tutkimuksen haastateltavat on valikoitu siten, että aineisto antaisi mahdollisimman kattavan kuvan koko tapahtumaturvallisuuden tyypillisestä asetelmasta sekä ilmiöistä, joita haastateltavat tunnistavat alalla näyttäytyvän. Haastateltaviksi valituista lähes kaikki toimivat työssään esimiestehtävissä. Kokoneiden haastateltavien valinnalla on haluttu varmistaa, että tutkimukseen osallistuvilla on riittävästi kokemusta, jotta he osaavat puhua tapahtumaturvallisuudesta yleiselläkin tasolla.

Tapahtumaturvallisuuden kokonaisuuteen kuuluvat esimerkiksi lukuisat viranomaiset, tapahtumajärjestäjä, turvallisuuspalvelua myyvä yritys sekä kunta/kaupunki, jossa tapahtuma järjestetään. Haastatteluja on yhteensä 11 ja ne kohdistuvat seuraavien toimijoiden edustajiin: Tukes, Sisä-Suomen Poliisilaitos, Sisäministeriön pelastusosasto, Poliisihallitus, Securitas Oy, Securitas Events Oy, Tampereen kaupunki, Visit Tampere, Fullsteam Agency Oy, Business Tampere. Haastattelut toteutettiin aikavälillä 27.9.2019 – 18.11.2019, Helsingissä ja Tampereella. Kestoltaan ne ovat 45 minuutista kahteen tuntiin. Haastatteluiden tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 1.

2.3 Empiirisen kohteen esittely

Ennen syventymistä varsinaiseen tapahtumaturvallisuuteen, on syytä pohtia hieman turvallisuuden käsitettä. Tutkimuksen tarkoitus ei ole tarkastella turvallisuutta teoreettisesti, mutta käsitteen tunteminen helpottaa tämän tutkimuksen empiirisen kohteen eli tapahtumaturvallisuuden tarkastelua. Turvallisuus on äärimmäisen monitulkintainen käsite ja voi tarkoittaa mitä vain tapaturmien välttämistä taloudelliseen turvallisuuteen tai jotain siltä väliltä. Tukesin

määritelmän mukaan tapahtumien turvallisuustyö koostuu muun muassa yleisöturvallisuudesta, paloturvallisuudesta, ensiavusta, järjestyksenpidosta, rikosturvallisuudesta sekä elintarviketurvallisuudesta (Tukes 2020). Suurten yleisötilaisuuksien kontekstissa turvallisuuteen merkittävästi liittyvä käsite on tapahtumiin osallistuvien ja sen läheisyydessä asuvien/oleskelevien turvallisuuden tunne.

Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan turvallisuuden tunne Suomessa on heikentynyt. Todellisia turvallisuushkia enemmän heikentymiseen vaikuttavat järjestyshäiriöt sekä mielikuvat turvallisuushkista (Sisäministeriö 2016). Tapahtumaturvallisuuden kontekstissa edellä mainitut järjestyshäiriöt ja mielikuvat voitaisiin tulkita esimerkiksi tapahtumakävijän viihtyvyyttä haittaaviksi tekijöiksi. Tapahtumaturvallisuudessa voidaankin katsoa tavoiteltavan onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisemistä, mutta samanaikaisesti turvallisuus muodostuu myös tapahtuman sujuvuudesta, tiedottamisesta ja yleisön viihtyvyydestä. Tämän suuntainen käsitys turvallisuudesta vahvistuu haastatteluaineiston analyysissa.

Tapahtumaturvallisuus on siinä mielessä haastava empiirinen kohde, että käytännössä jokaisen tapahtuman turvallisuus toteutetaan hieman eri tavalla. Mielekkään tutkimuskohteen siitä tekee kuitenkin se, että lainalaisuuksia on paljon ja yleensä tärkeimmät toimijat ja vastuujaot noudattelevat samoja linjoja. Tapahtumaturvallisuuteen liittyvien tyypillisten ilmiöiden tunnistamisen helpottamiseksi tutkimuksen kohde on rajattu koskemaan nimenomaan suuria, kerran vuodessa tai kertaluontoisesti järjestettäviä yleisötapahtumia, sillä erityyppisiin tapahtumiin liittyy erilaisia vaatimuksia ja toimintatapoja. Suuret yleisötapahtumat ovat valikoituneet tutkimuksen kohteeksi, koska niiden turvallisuustyössä kohtaavat eri instituutiot ja toimijat yhteiskunnan eri osa-alueilta: tapahtumien turvallisuustyössä toimitaan mielenkiintoisella tavalla julkisen ja yksityisen sektorin rajapinnalla, useiden intressien ja toimintatapojen yhtymäkohdassa.

Tämän luvun tarkoitus on antaa mahdollisimman selkeä kuva siitä, mitä toimijoita suuren yleisötapahtuman turvallisuuden parissa tyypillisesti työskentelee ja kuinka prosessi etenee tapahtuman suunnittelusta porttien sulkeutumiseen ja vieraiden kotimatkaan. Tutkimuskohteen esittely perustuu pitkälti keskusteluihin haastateltavien kanssa. Kuvausta on täydennetty verkko-materiaalilla sekä tapahtumaturvallisuuteen liittyvään lainsäädäntöön tutustumalla. On tärkeää pitää mielessä, että prosessit ja toiminnot – sekä yritysten että viranomaisten – vaihtelevat tapahtumittain ja jopa alueittain. Tässä tutkimuksessa kohteena ei ole yksi tapahtuma, vaan yli-

päätään rajauksen mukaiset tapahtumat ja niihin liittyvät tyypilliset ominaispiirteet. Kokonaiskuva on muodostettu haastattelemalla asiantuntijoita ja keskustelemalla heidän kanssaan kokemuksistaan tapahtumaturvallisuuksessa näyttäytyvistä ilmiöistä. On syytä korostaa, että tunnistetut ilmiöt eivät siis välttämättä esiinny tutkimukseen osallistuneiden omissa organisaatioissa.

Tapahtumaturvallisuuksien toimijat ja lainsäädäntö

Vaatus tapahtumien turvallisesta järjestämisestä perustuu lukuisiin lakeihin. Tässä tutkimuksessa korostuvat erityisesti kokoontumislaki, laki yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä kuluttajaturvallisuuslaki. Yleisötilaisuuksien turvallisuus voidaan yhdistää jopa perustuslakiin, jonka 13 §:ssä säädetään kokoontumisvapaudesta (Perustuslaki 731/1999). Kokoontumisvapaudesta säädetään tarkemmin kokoontumislaisissa, jonka tarkoituksena on turvata edellä mainittu, sekä lain 1 §:n mukaisesti ”ohjata yleisten kokousten ja yleisötilaisuuksien järjestämistä tarpeellisilla järjestysluonteisilla säännöksillä” (Kokoontumislaki 1257/1999). Kokoontumislaisissa yleisötilaisuuksiksi säädetään avoimet huvitilaisuudet, kilpailut, näytökset ja muut näihin rinnastettavat tilaisuudet, joita ei ole pidettävä yleisinä kokouksina (Kokoontumislaki 530/1999, 2 §). Tapahtumaturvallisuuksien kannalta erityisen merkittävä on 3 §:n ensimmäinen momentti, jossa säädetään tapahtuman rauhanomaisesta järjestämisestä siten, ettei se vaaranna osallistujien tai sivullisten turvallisuutta tai loukkaa heidän oikeuksiaan (Kokoontumislaki 530/1999). Tutkimusasetelman kannalta mielenkiintoinen on myös pykälä turvaamis- ja edistämismääräyksistä, joka korostaa julkisen vallan velvoitetta edesauttaa osaltaan kokoontumisvapauden käyttämistä (Kokoontumislaki 530/1999, 4 §).

Tapahtuman turvallisuudesta vastaa lähes poikkeuksetta tapahtuman järjestäjä. Lain mukaan järjestäjän tulee huolehtia yleisötilaisuuden turvallisuuden säilymisestä tilaisuudessa (Kokoontumislaki 530/1999, 17 §). Ammattimaisesti liiketoiminnallisessa tarkoituksessa tuotettavan tapahtuman järjestäjä hankkii yleensä turvallisuuspalvelut yksityiseltä turvallisuuspalvelulta myyvältä toimijalta. Näiden turvallisuuspalveluiden laatu ja luotettavuus varmistetaan laissa yksityisistä turvallisuuspalveluista. Lain tavoitteena on edistää yksityisten turvallisuustoimijoiden ja viranomaisten välistä yhteistyötä (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 1 §). Erityisesti järjestyksenvalvontaa koskeva kolmas luku on tämän tutkimuksen kontekstissa olennainen. Yleisenä periaatteena järjestyksenvalvonnasta säädetään, että toiminnan etusijalla tulee olla yleisön turvallisuutta edistävät toimenpiteet, jotka on suoritettava asiallisesti, tasapuolisesti ja sovinnollisuutta edistäen (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 29 §).

§). Myös kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) pyrkii osaltaan varmistamaan kuluttajapalveluiksi luettavien yleisötilaisuuksien turvallisuuden.

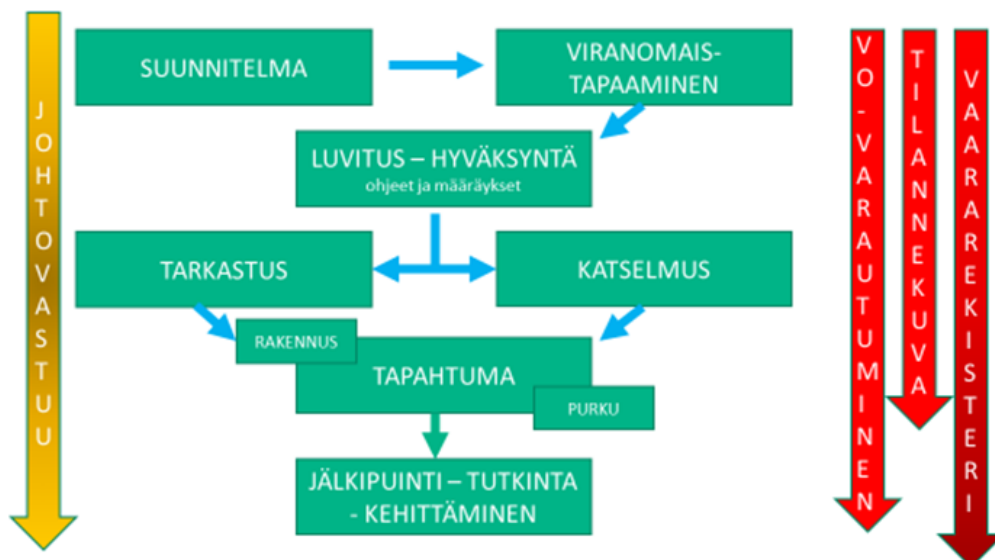
Tyypillisessä suuren yleisötapahduman asetelmassa turvallisuusyritys laatii laissa vaaditut turvallisuussuunnitelmat, joskus yhdessä järjestäjän kanssa, jonka jälkeen ne esitellään viranomaisille, tyypillisesti yhteisen pöydän ääressä. Viranomaiset esittävät tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä sekä tuovat järjestäjän ja turvallisuusyrityksen tietoon mahdolliset korjaustarpeet. Viranomainen suorittaa tarvittavat tarkastukset ja katselmukset tapahtuma-alueella yhdessä järjestäjän ja turvallisuusyrityksen kanssa.

Tapahtumajärjestäjän vastuulla on yhdessä turvallisuusyrityksen edustajan kanssa olla yhteydessä asianosaisiin viranomaisiin ja tehdä heidän kanssaan yhteistyötä suunnitelmien hyväksymiseksi ja lupa-asioiden hoitamiseksi. Jo pelkästään julkisia toimijoita liittyy kuitenkin tapahtumaturvallisuuteen suoraan ja välillisesti niin paljon, ettei niiden kaikkien tarkastelu pro gradun laajuudessa tutkimuksessa olisi mielekästä. Rajausta voidaan perustella myös sillä, ettei tämän tutkimuksen tarkoitus ole muodostaa kaiken kattavaa yksityiskohtaista käsitystä tapahtumaturvallisuuden prosesseista, vaan ensisijaisesti tutkia institutionaalisten logiikoiden ilmiötä tapahtumaturvallisuudelle tyypillisten asetelmien ja ilmiöiden näkökulmasta.

Tässä tutkimuksessa keskitytään erityisesti toimijoihin, jotka nousivat eniten esiin haastatteluaineistossa ja joiden nähdään tekevän eniten käytännön yhteistyötä suurten yleisötapahdumien järjestäjien kanssa. Nämä toimijat ovat mukana käytännössä aina, kun puhutaan yli 10 000 hengen yleisötapahdumasta, etenkin kaupallisesta sellaisesta. Tutkimuksessa tutkittavat tapahtumaturvallisuuden verkoston toimijat ovat: tapahtumajärjestäjä, yksityinen turvallisuuspalvelua tuottava yritys, poliisi, pelastuslaitos, kaupunki/kunta sekä Tukes (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto). Lisäksi pohditaan järjestösektorin roolia tapahtumaturvallisuuden kokonaisuudessa. Tutkimuksen ulkopuolelle on rajattu esimerkiksi tapahtuma-alueen myyjät, esiintyjät, kaupungin rakennusvalvonta, sairaanhoitopiiri, ympäristöviranomaiset sekä aluehallintovirasto.

Ideaalitilanteessa suunnitteluprosessi etenee viranomaisten ja tapahtumajärjestäjän tiiviissä vuorovaikutuksessa (kuvio 1). Turvallisuussuunnitelman esittely ja siihen liittyvän prosessin yksityiskohdat vaihtelevat kuitenkin hieman tapahtumittain. Joidenkin tapahtumien kohdalla eri osapuolet saattavat kokousta useaan kertaan ennen varsinaista tapahtumaa. Lisäksi toimijat saattavat kokousta tapahtuman jälkeen, käydä läpi palautetta ja kehittää tapahtuman turvallisuutta edelleen jatkoa ajatellen.

Joskus viranomainen on läsnä myös tapahtuman aikana, esimerkiksi tapahtuma-alueelle perustetussa tilannekeskuksessa. Tapahtuman aikana turvallisuuden johtamisesta vastaa turvallisuusyrityksessä työskentelevä tapahtuman turvallisuuspäällikkö ja tarvittaessa, joskin harvoin, johtovastuu joudutaan siirtämään viranomaiselle, mikäli tapahtuma joudutaan esimerkiksi yllättäen keskeyttämään.

Kuvio 1: Tapahtumaturvallisuuden prosessi (Koponen, Tukes 2019).

Tutkimuskohteen rajaukset ja määritelmät

Kuten mainittua, on tapahtumaturvallisuus tutkimuksen empiirisenä kohteena siinä mielessä haastava, että tapahtumia ja siten myös niihin liittyviä turvallisuuden järjestämisen tapoja on lukuisia. Empiirisen kohteen heterogeenisyyden hallitsemiseksi on tehty muutamia merkittäviä rajauksia tutkimuskohteen määrittelyn suhteen.

Tässä pro gradussa tutkitaan nimenomaan kertaluontoisia tai kerran vuodessa järjestettäviä suuria, yli 10 000 hengen yleisötapahtumia. Tyypillisiä esimerkkejä ovat suuret konsertit (esim. Ed Sheeran Malmin kentällä) tai musiikkifestivaalit (esim. Provinssi). Näille tapahtumille tyypillistä on mittavat turvallisuusjärjestelyt, jotka alkavat jo tapahtumaa edeltävänä viestintänä ja jatkuvat aina osallistujien poistumisen turvaamiseen ja jälkipurkuun. Oman haasteensa tuovat suuret väkimassat ja niiden hallinta lavan edessä sekä sisään- ja uloskäynneillä. Suomessa festivaalien myytyjen lippujen määrä voi kohota jopa yli sadan tuhannen (Finland

Festivals 2020). Ominaista näille tapahtumille on niiden viihteellisyys ja esimerkiksi alkoholi-juomien myynti onkin usein merkittävä osa tapahtumajärjestäjän liiketoimintaa. Anniskelu ja massiiviset lavatuotannot ovat vain esimerkkejä suurten yleisötapahtumien ominaisuuksista, jotka asettavat vaatimuksia tapahtumien turvallisuustyölle.

Empiiristä kohdetta koskevan rajauksen ulkopuolelle jäävät esimerkiksi säännölliset urheiluottelut (esim. Jokerit Hartwall-areenalla). Säännölliset, etenkin viikoittaiset, tapahtumat ovat dynamiikaltaan huomattavasti rutinoituneempia, kuin esimerkiksi kertaluontoiset konsertit tai vuosittaiset festivaalit. Rajauksen henkilömäärä on suuntaa antava, eivätkä tapahtuman turvallisuusvaatimukset automaattisesti muutu, kun tapahtuman koko ylittää kyseisen määrän. Tapahtumaan liittyviin vaatimuksiin vaikuttaakin laajuuden lisäksi olennaisesti tapahtuman luonne (Tukes 2020). Kunkin tapahtuman riskit arvioidaan usein tapahtumakohtaisesti. Tapahtuman laajuuteen ja luonteeseen liittyvillä rajauksilla tavoitellaan mahdollisimman selkeää kuvaa vuosittaisten tai kertaluontoisten suurten yleisötapahtumien tyypillisestä turvallisuusasetelmasta ja prosesseista, joskin ne näillä rajauksillakin vaihtelevat melko runsaasti.

Kenen turvallisuudesta tässä tutkimuksessa puhutaan? Tapahtumaturvallisuus käsittää tässä tutkimuksessa myös tapahtuman läheisyydessä sijaitsevien kaupunkialueiden turvallisuuden. Siten tapahtumaturvallisuuden määritellään koskevan tapahtumaan osallistuvien lisäksi myös lähiympäristössä asuvia ja oleskelevia ihmisiä.

Olennaisia määrittelyn kohteita ovat tässä tutkimuksessa käytettävät tapahtumaturvallisuuden organisaation ja verkoston käsitteet. Yksittäisistä toimijoista, kuten tapahtumajärjestäjästä, turvallisuusyrityksestä tai paikallisesta poliisista käytetään tutkimuksessa organisaation käsitettä. Suuren yleisötapahtuman turvallisuuden ympärillä toimii lukuisien organisaatioiden muodostama kokonaisuus, jota tässä tutkimuksessa on päätetty nimittää verkostoksi. Luonteeltaan verkosto on väliaikainen, vaikka siihen joskus liittyy myös jatkuvuuteen ja yhteiseen kehitystyöhön liittyviä piirteitä. Verkoston luonnetta kuvaillaan lisää tuonnempana tutkimuksessa. On syytä tiedostaa, että toimijoiden ja verkoston organisoitumisen luonne on hyvin tapahtumakohtaista. Toimijoiden väliset suhteet ja toimintatavat riippuvat paljon tapahtumasta sekä vaiheesta, joka tapahtumassa on meneillään.

Tutkimuksen lähtökohtainen oletamus on siis se, että kutakin suurta vuosittaista tai kertaluontoista yleisötapahtumaa varten muodostuu oma asetelmansa, jota tässä tutkimuksessa nimitetään tapahtumaturvallisuuden verkostoksi. Näiden verkostojen välillä on suuriakin eroja, mutta yhteistä on esimerkiksi niiden väliaikainen luonne sekä tiettyjen toimijaosapuolten mukanaolo.

Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia institutionaalisia logiikoita tapahtumaturvallisuuden verkostoissa ylipäättään, eikä siis minkään tietyn tapahtuman kontekstissa. Haastatteleamalla asian tuntijoita pyritään tekemään näkyväksi, millaisia institutionaalsiin logiikoihin ja niiden moninaisuuteen liittyviä ilmiöitä he tunnistavat tapahtumaturvallisuuden alalla.

3 Hybridihallinta julkisen ja yksityisen sektorin rajapinnalla

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu hybridihallinnan ajatuksen pohjalle. Tässä luvussa pyritään ymmärtämään hybridihallinnan ja hybridisten verkostojen tutkimusta ja sitä, mitä ominaispiirteitä julkisen ja yksityisen sektorin rajapinnalla oleviin organisaatioihin ja verkostoihin liittyy. Luvussa 4 syvennyttään yhteen hybridihallinnan tutkimuksessa usein tunnistettuun hybridisyyden ominaisuuteen, nimittäin institutionaalisten logiikoiden moninaisuuteen. Kyseistä ilmiötä lähestytään instituutioteorian ja institutionaalisten logiikoiden määrittelyn kautta.

3.1 Hybridisyys tutkimuksen lähtökohtana

Hybridisyydellä voi olla monta merkitystä. Arkikielessä se yhdistetään usein autojen energialähteisiin, kun taas organisaatiotutkimuksessa se voi tarkoittaa esimerkiksi politiikan ja hallinnon sekoittumista. Organisaatioiden ja johtamisen maailmassa yleisempi, tässäkin tutkimuksessa käytetty näkökulma tutkii julkisen ja yksityisen (ja kolmannen) sektorin risteyksiä ja rajapintoja. Käsitteellä ”hybridihallinta” pyritään täyttämään sitä aukkoa, joka jää perinteisessä organisaatiotutkimuksessa miellettyjen julkisen ja yksityisen sektorin välimaastoon (Johanson & Vakkuri 2017). Yksityisen ja julkisen sektorin organisaatioiden tavoitteiden ja toimintamallien sekoittuminen tapahtumaturvallisuuden monitoimijaisessa verkostossa onkin tämän tutkimuksen merkittävin taustaolettamus.

Sektoreiden väliset rajapinnat hämärtyvät – usein jopa katoavat – ja organisaatioiden tavoitteista ja toiminnasta ei voida aina päätellä, että kyseessä on puhtaasti julkinen tai yksityinen toimija (Johanson & Vakkuri 2017, 1–3). Johansonin ja Vakkurin teos *Governing hybrid or-*

ganisations (2017) kokoaa yhteen hybridihallinnan tutkimusta ja pyrkii ansiokkaasti syventämään ymmärrystä hybridisyyden luonteesta. Kirjan taustalla on ajatus siitä, että mustavalkoisen kahtiajako julkisiin ja yksityisiin organisaatioihin ja systeemeihin on riittämätön. Sen sijaan näiden sektorien välimaastossa on organisaatioita, joissa on piirteitä molemmilta sektoreilta ja molempien toimintalogiikoista (Johanson & Vakkuri 2017). Tutkijat pohtivat hybridisyyttä julkisen hallinnon ja liiketoiminnan suhteena, joka on myös tämän pro gradun lähtökohtainen tulokulma tapahtumaturvallisuuden asetelmaan, vaikkakin myös järjestösektorin rooli kokonaisuudessa otetaan tarkasteluun. Onkin syytä tiedostaa, ettei hybridiajattelua tule rajata koskemaan pelkästään liiketoiminnan ja julkisen vaikuttavuuden rajapintaa, vaan usein myös kansalaisyhteiskunnan rooli korostuu erilaisissa hybridisissä asetelmissa (Jay 2013).

Hybridihallinta ja hybridiorganisaatiot saattavat olla käsitteinä verrattain tuoreita, mutta ilmiönä julkisen ja yksityisen sektorin rajapinnan erityispiirteisyys ei missään nimessä ole uusi. Lienee tarpeellista todeta jo muinaisten roomalaisten aikaan olleen organisaatioita, jotka toimivat nimenomaan tällä rajapinnalla, kun esimerkiksi julkisten verojen keräykseen palkattiin ”yksityisiä” toimijoita (Johanson & Vakkuri 2017, 18–19). Hybridihallinnan teoreettiselle viitekehykselle ja ilmiön tiedostamiselle onkin ollut kysyntää jo pitkään. Monet yksityisen sektorin organisaatioita tutkivat ovat suhtautuneet varsin kriittisesti kahtiajakoon markkinoiden ja hierarkioiden välillä, kun todellisuudessa organisaatiot voivat olla sekoitus molempia (ks. esim Powell 1990). Hybridisyys voidaankin nähdä asetelmana, jossa yhdistyvät kaksi tai useampi erilaista ja normaalisti toisistaan erilaista elementtiä. Tällaisia elementtejä voivat olla esimerkiksi asiantuntijuudet, muodolliset rakenteet tai institutionaaliset logiikat. (Kastberg & Lagström 2019.)

Edellisen kappaleen viimeinen määritelmä on tämän tutkimuksen kannalta olennaisin siinä mielessä, että tapahtumaturvallisuuteen liittyvät eri arvonluonnin logiikat ovat usein peräisin eri organisaatioista, jotka yhdessä muodostavat tapahtumaturvallisuuden kokonaisuuden, jota nimitetään tapahtumaturvallisuuden verkostoksi. Tässä verkostossa toimii julkisia ja yksityisiä organisaatioita, jotka sekä yksittäisinä toimijoina että kokonaisena verkostona toimivat usein julkisen vaikuttavuuden ja liiketoiminnan rajapinnalla. Samassa kokonaisuudessa toimii usein myös järjestösektorin toimijoita, mikä niin ikään tekee asetelmasta hybridisen.

Hybridisyyden eri esiintymismuotoihin liittyen on hyvin olennaista tiedostaa, ettei organisaation käsitteellä aina tarkoiteta yksittäistä entiteettiä, vaan kyseessä voi olla myös kahden tai useamman organisaation muodostama yhteistyömalli tai verkosto. Toisin sanoen, hybridisyyttä

voi esiintyä myös hallinnan rakenteissa sekä organisaatioiden välisissä suhteissa (Johanson & Vakkuri 2017, 1–3). Verkostoja on aiemmassa kirjallisuudessa tutkittu runsaasti, eikä sen määrittely ole yksinkertaista. Esimerkiksi Provan & Kenis (2008, 231) käyttävät tutkimuksessaan määritelmää, jonka mukaan verkostolla kolmen tai useamman juridisesti itsenäistä toimijaa, jotka toimivat yhdessä saavuttaakseen omat tavoitteensa, mutta myös toimijaverkoston yhteiset tavoitteet. Verkostot voivat muodostua organisaatioiden omasta aloitteesta tai ne voivat perustua sopimuksiin. Verkostojen hallinnan suhteen voidaan tunnistaa kolme eri verkostotyyppiä: verkoston jäsenten yhdessä koordinoima verkosto, yhden verkoston jäsenen koordinoima tai erillisen, verkoston hallintaan tarkoitetun organisaation koordinoiva verkosto (Provan & Kenis 2008, 233–236).

Tapahtumaturvallisuuden kontekstissa ajatus hybridisyydestä verkostoissa tärkeä huomioida, koska usein kokonaisuuteen liittyy useita toimijoita ja yhteistyötä tehdään läpi sektori- ja organisaatorajojen. Tällöin tapahtumaturvallisuuden monitoimijaista kokonaisuutta tulee tarkastella hybridisenä verkostona, eikä vain yksittäisinä organisaatioina osana kokonaisuutta. Tapahtumaturvallisuuden asetelmien tapauskohtaisuuden vuoksi ei ole mielekasta määritellä kaikkien tapahtumaturvallisuuden verkostojen muodostuvan aina tietyn Provanin & Kenisin (2008) tunnistamalla hallinnan muodon mukaisesti, vaan kaikki kolme hallintatyyppiä ovat mahdollisia tämän tutkimuksen empiirisessä kontekstissa. Joskin, tämän tutkimuksen tarkoitus ei ole perehtyä niinkään verkostojen hallintaan, vaan riittävää on tunnistaa, milloin on kyse verkostosta.

3.2 Hybridihallinta ja instituutiot

Johanson ja Vakkuri (2017) ovat tunnistaneet hybridisyydelle neljä tyypillistä ominaisuutta. Hybridisessä asetelmassa näistä saattaa toteutua yksi tai useampi. Toisin sanoen, hybridisyys voi tarkoittaa mitä tahansa tai jokaista näistä neljästä ilmiöstä. Tässä tutkimuksessa teoreettinen viitekehys tarkentuu erityisesti kohdan 2 ympärille.

1) Jaettu omistajuus

2) Tavoitteiden epäyhdenmukaisuus ja kilpailevat institutionaaliset logiikat

3) Rahoitusjärjestelyjen moninaisuus

4) Julkiset ja yksityiset taloudellisen ja sosiaalisen ohjauksen muodot.

Tunnetuimpia esimerkkejä hybridisistä organisaatioista, joissa esiintyy tavoitteiden epäyhdenmukaisuutta ja kilpailevia institutionaalisia logiikoita ovat esimerkiksi PPP-infrahankkeet sekä julkista terveyden- ja sairaanhoitoa tuottavat yksityiset yritykset. Yksityiset organisaatiot, jotka toimivat yhteiskunnallisen intressin edistämiseksi, ovat tyypillinen esimerkki hybridiasetelmasta. Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa tasapainotellaan taloudellisen voitontavoittelun ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden välillä. (Johanson & Vakkuri 2017, 1–3). Esimerkiksi yksityisomisteisen, julkista sairaanhoitoa tuottavan sairaalan tavoitteet voivat siis olla epäyhdenmukaiset. Haaste voi tulla näkyväksi esimerkiksi organisaation tuloksellisuuden mittaamisessa: kuinka mitata samanaikaisesti taloudellista voittoa ja alueellista vaikuttavuutta, kun perinteisesti käsitettynä vaikuttavuuteen pyrkivää julkista toimintaa ja voittoa maksimoivaa yritystoimintaa mitataan lähtökohtaisesti eri indikaattoreilla? (Johanson & Vakkuri 2017.)

Samoja piirteitä voidaan katsoa olevan tapahtumaturvallisuuden asettelussa, jossa pyrkimyksenä on samanaikaisesti toimia yhteiskunnallista turvallisuutta edesauttaen ja tapahtumajärjestäjän näkökulmasta liiketaloudellista voittoa tuottaen. Myös tapahtumaturvallisuuden kontekstissa hybridisyys saattaa ilmentyä yksittäisen organisaation toiminnassa tai toimijoiden välisissä suhteissa. Esimerkki yksittäisestä organisaatiosta voisi olla yksityinen järjestyksenvalvontaa tuottava yritys, jolla on omalta osaltaan vastuu julkisen tilan turvallisuudesta, mutta jonka tavoite on samanaikaisesti tuottaa voittoa.

Tilannetta, jossa yksityisten yritysten odotetaan tuottavan taloudellista voittoa, mutta samanaikaisesti yhteiskunnallista hyvää, voidaan kuvailla lauseella ”doing well by doing good”. Kyseessä on siis asetelma, jossa yritys pärjää taloudellisesti hyvin tekemällä yhteiskunnallista hyvää (Reay & Hinings 2009; Kreps & Monin 2011; Pache & Santos 2013; Ebrahim ym. 2014). Yhteiskunnallisella hyvällä tässä tarkoitetaan muutakin, kuin yrityksen taloudellisesta voitosta välillisesti muodostuvia julkisia varoja verojen muodossa. Kreps & Monin (2011) ovat tunnistaneeet edellä mainittuun ajatukseen liittyen kaksi organisaation tapaa kehystää toimintaansa. Kun toimija perustelee tekonsa aidosti sillä, että sen tavoitteena on viime kädessä luoda jotain yhteistä hyvää - kuten positiivisia ympäristövaikutuksia tai tasavertaisuutta yksilöiden välille - puhutaan moraalisen kehystämisestä (moral framing). Kun taas ensisijaisena tavoitteena on toimijan oma hyöty tai jos yhteinen hyvä on vain keino tähän, käytetään termiä pragmaattinen kehystäminen (pragmatic framing). (Kreps & Monin 2011.)

Näkökulma on mielenkiintoinen tapahtumaturvallisuuden kontekstissa, sillä tapahtuman turvallisuudesta vastaa aina tapahtumajärjestäjä, joka on usein voittoa tavoitteleva yritys. Vaikka tapahtumajärjestäjän liiketoiminta ei perustukaan ajatukselle tehdä hyvää, on järjestävällä yrityksellä merkittävä vastuu osallistujien ja sivullisten turvallisuudesta ja siten yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Moraalisen ja pragmaattisen kehystämisen rajapinta on läsnä organisaatioissa, jolle yhteiskunnallinen vaikuttavuus eli ihmisten turvallisuus on aidosti tärkeää, mutta viime kädessä tavoitteena on usein liiketaloudellinen voitto.

Institutionaaliset logiikat liitetään siis usein hybridihallinnan tutkimukseen ja sitä voidaan pitää yhtenä hybridihallinnan ominaisuutena (Johanson & Vakkuri 2017) mutta toisaalta, institutionaalisten logiikoiden tutkimuksessa käytetään usein empiirisenä kontekstina ”hybridiorganisaatioita” (ks. esim. Besharov & Smith 2014). Ajatusta siitä, että maailma on monin paikoin hybridinen, voidaan siis pitää sekä institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden lähtökohtana, mutta toisaalta hybridiorganisaatioita ja -verkostoja voidaan pitää logiikoiden moninaisuuden ilmentymänä. Tämän tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä ilmiötä tarkastellaan molemmista näkökulmista: hybridihallinta on sekä empiirisen kontekstin ominaisuus, että laajempi taustaolettamus yhteiskunnan ja organisaatioiden luonteesta.

4 Institutionaaliset logiikat

Hybridihallinnalle on monia määritelmiä ja siihen on tunnistettu liittyvän monia tyypillisiä ominaisuuksia. Nämä ominaisuudet voivat liittyä omistajuuteen, rahoitukseen, ohjaukseen tai kilpaileviin institutionaalisiin logiikkoihin (Johanson & Vakkuri 2017). Tämän tutkimuksen teoreettinen viitekehys keskittyy tarkastelemaan hybridihallintaa nimenomaan institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden näkökulmasta. Nyt onkin syytä astua syvemmälle hybridisyyden ilmiöön ja perehtyä nimenomaan institutionaalisten logiikoiden ilmiöön.

Tässä luvussa avataan tarkemmin institutionaalisiin logiikkoihin ja niiden moninaisuuteen perehtyvää tutkimusta ja kirjallisuutta. Kyseisen aiemman kirjallisuuden pohjalta on tehty oletuksia ja tutkimuksellisiin lähtökohtiin liittyviä päätöksiä tätä pro gradua laadittaessa. Logiikoiden moninaisuuden ymmärtämiseksi käydään tässä luvussa ensin läpi institutionaalisten teorioiden peruseräitä, jonka jälkeen tutustutaan tarkemmin institutionaalisten logiikoiden ja edelleen niiden moninaisuuden ilmiöön.

4.1 Institutionaaliset teoriat

Instituutiot ja niihin liittyvä tutkimus on varsin monitieteistä ja pitkälle historiaan juurensa ulottavaa (ks. esim. Scott, 2008). Tästäkään syystä institutionaalisten teorioiden yleispätevän tiivistelmän laatiminen tässä yhteydessä ei ole viisasta palstatilan käyttöä. Sen sijaan tässä alaluvussa tarkoituksena on kuvailla lyhyesti institutionaalisten teorioiden yleisimpiä määritelmiä. Kun on saatu vastaus kysymykseen, mikä on instituutio, voidaan turvallisin mielin edetä institutionaalisten logiikoiden tutkimukseen, joka on olennainen osa tämän tutkimuksen teoreettista kivijalkaa.

Instituutioita on tutkittu organisaatiotutkimuksessa jo viime vuosisadan puolivälissä, jolloin korostettiin instituutioiden roolia organisaatioita toisiinsa integroivana ilmiönä. Jo silloin korostuivat yleispätevinä pidetyt sopimukset, auktoriteetit ja säännöt (Parsons 1956). Myöhemmin korostui kulttuurin ja rationaalisuuden rooli. Alettiin puhua isomorfismista, jolla tarkoitetaan käytännössä organisaatioiden mukautumista samankaltaisiksi, ulkopuolisten yhteiskunnallisten institutionaalisten paineiden vaikutuksesta (ks. esim. Meyer & Rowan 1977). DiMaggio & Powell (1983) käänsivät isomorfismin painopisteen yhteiskunnallisesta tasosta kohti toimialatasoa (organizational field). Neoinstitutionaalisenä teoriana pidetty ajatus korosti organisaatioiden tavoittelevan ennen kaikkea legitimizeettä, joka mahdollistaisi menestyksen ja jatkuvuuden ylipäättään (DiMaggio & Powell 1983).

Scott (2008) kokoaa kirjassaan yhteen instituutioita ja organisaatioita koskevaa tutkimusta ja pohtii erityisesti näiden kahden teoreettisen kokonaisuuden suhdetta toisiinsa. Lyhyessä ja eri tutkijoiden näkemyksiä varsin hyvin tiivistävässä virkkeessään hän toteaa instituutioiden koostuvan ”regulatiivisista, normatiivisista ja kulttuuriskognitiivisista elementeistä, jotka yhdessä niihin liittyvien aktiviteettien ja resurssien kanssa tuottavat vakautta ja tarkoitusta sosiaaliselle elämälle”. Instituutiot eivät rakennu tyhjiössä: vuorovaikutuksen seurauksena muodostuu normeja, sääntöjä ja merkityksiä, jotka muokkautuvat edelleen ihmisen käytöksen seurauksena (Scott 2008, 49). Instituutiot tuovat toisaalta vakautta, mutta liittyvät usein muutokseen. Instituutio voi siis pysyvän sosiaalisen järjestyksen lisäksi tarkoittaa myös prosessia, kuten institutionalisoitumista. Tämänkin tutkimuksen kannalta on olennaista tiedostaa, että instituutioita on useilla eri tasoilla: ne voivat olla maailmanlaajuisista systeemeitä, henkilöiden välistä vuorovaikutusta tai jotain siltä väliltä (Scott 2008, 50).

1990-luvun jälkipuoliskolla luotiin uusi lähestymiskulma institutionaaliseen analyysiin: institutionaalisten logiikoiden ajatuksesta tuli instituutioiden merkityksiä ja toimintaa selittävä ilmiö (ks. esim. Thornton & Ocasio 1999). Ajatus oli edeltävän neoinstitutionaalisen teorian kanssa samoilla linjoilla siinä suhteessa, että siinä tiedostettiin kognitiivisten rakenteiden ja kulttuuristen sääntöjen muokkaavan organisaatioiden rakenteita. Institutionaalisten logiikoiden ajatuksessa olennaista ei kuitenkaan enää ollut isomorfismi, vaan erilaistuneiden institutionaalisten logiikoiden vaikutus yksilöiden ja organisaatioiden toimintaan. Tietyllä tapaa logiikat luovat siis yhteyden instituutioiden ja käytännön toiminnan välille. (Thornton & Ocasio 2008.)

4.2 Institutionaalisten logiikoiden määrittely

Thornton & Ocasio (2008) ovat huolissaan siitä, että käsitteestä ”institutionaalinen logiikka” on muodostunut eräänlainen muotisana (buzz-word). Huolestuttavana tätä voidaan pitää siksi, että usein muotisanoja kulutetaan liikaa, mikä voi lopulta johtaa käsitteen merkityksien muuttumiseen. Artikkelissaan *Institutional logics* he ovat käsitteen määrittelyn järjeistämiseksi koonneet yhteen aiheeseen liittyvää tutkimusta ja reflektoivat sen merkitystä institutionaalille analyysille. Kuten edellä mainittiin, institutionaalisten logiikoiden ajatus käänsi huomion organisaatioiden samankaltaistumisesta (ulkoisten paineiden vaikutuksesta) kohti näiden institutionaalisten logiikoiden vaikutusta yksilöiden ja organisaatioiden toimintaan. (Thornton & Ocasio 2008.)

Ensimmäisenä institutionaalisten logiikoiden käsitteen esittelivät Alford & Friedland (1985). Jo ensimmäisessä aihetta koskevassa julkaisussaan he kuvailevat kolme kilpailevaa institutionaalista järjestelmää: kapitalismi, valtion byrokratia, ja poliittinen demokratia. Kullakin näistä on omia uskomuksia ja käytänteitään, jotka vaikuttavat yksilöiden toimintaan.

Sittemmin he kehittivät konseptiaan edelleen ja antoivat painoarvoa yksilöiden, organisaatioiden ja yhteiskunnan keskinäisiin suhteisiin. Heidän ajatuksissaan instituutiot nähdään toimintakaavoina (patterns of activity). Näiden kaavojen nähdään olevat juurtuneita yksilöiden ja organisaatioiden käytäntöihin ja symbolisiin systeemeihin, joiden avulla he elävät materiaalista elämäänsä ja tekevät kokemuksistaan merkityksellisiä. Yhteiskunnan merkittävimpinä instituutioina voidaan pitää esimerkiksi kapitalistista markkinataloutta, byrokraattista valtiota, perheitä, demokratiaa ja uskontoa. (Friedland & Alford 1991.)

Jokaisella institutionaalisella järjestyksellä nähdään olevan oma keskeinen logiikkansa, joka ohjaa sen organisoitumisen periaatteitaan. Nämä logiikat tarjoavat valikoiman käytäntöjä ja symboleita yksilöille, ryhmille ja organisaatioille, jotka voivat edelleen hyödyntää niitä omien etujensa ajamiseksi. (Friedland & Alford 1991.) Olennaista on tiedostaa, että vaikka instituutiot rajoittavat yksilöllisen käytöksen keinoja ja tavoitteita, ne myös tarjoavat lähteitä muutokselle. Valikoima keskenään erilaisia institutionaalisia logiikoita antaa kulttuurisia resursseja yksilöiden, organisaatioiden ja jopa yhteiskunnan muutokselle.

Thornton & Ocasio (2008) määrittelevät institutionaaliset logiikat sosiaalisesti rakentuviksi, historiallisiksi kaavoiksi materiaalisia käytäntöjä, oletuksia, arvoja, uskomuksia ja sääntöjä, joiden mukaisesti yksilöt tuottavat toimeentulonsa, organisoivat aikaa ja tilaa sekä tuottavat merkityksiä sosiaaliselle todellisuudelleen. Institutionaalisten logiikoiden tutkimuksen painopisteet vaihtelevat, mutta sama perusajatus pätee yhteisesti: ymmärtääksemme yksilöiden ja organisaatioiden käytöstä, sitä täytyy tarkastella sosiaalisessa ja institutionaalisessa kontekstissa, joista jälkimmäinen vakinaistaa käytöstä ja mahdollistaa muutosta ja toimintaa. Taustalla on oletamus siitä, että yhteiskunta on instituutioiden välinen kokonaisuus, jossa institutionaalisten logiikoiden heterogeenisyys on enemmän sääntö, kuin poikkeus. Olennaista on tiedostaa, että rationaalisuus voi perustua useaan lähteeseen, eikä vain yhteen (Meyer, Boli, George & Ramirez 1997).

Mikä tahansa toimintalogiikka ei ole institutionaalinen. Organisaatioiden strategioista ja muista toimintalogiikoista institutionaalisen logiikan erottaa sen perustavaa laatua oleva luonne: ne toimivat legitimitietin lähteenä ja tuovat sosiaalista järjestystä, ennustettavuutta ja siten vakautta sosiaaliseen järjestykseen (Giddens 1984, Seo & Creed 2002). Jos esimerkiksi kirjajulkaisija toimii markkinalogiikalla, sen legitimitetti syntyy markkina-asemasta. Jos julkaisija sen sijaan toimii toimituksellisella logiikalla, legitimitetti syntyy henkilökohtaisesta maineesta. (Thornton & Ocasio 1999.) Institutionaalisten logiikoiden erottaminen strategioista tai muista toimintalogiikoista on tärkeää, muttei aina helppoa. Esimerkiksi kilpailevien institutionaalisten logiikoiden tutkimuksessa edellä kuvattu määrittely on usein jäänyt turhankin löyhäksi. (Thornton & Occasio 2008, 108.) Aihetta koskevassa tutkimuksessa tulisi määritellä tarkasti se taso, missä vaiheessa jokin logiikka voidaan tulkita institutionaaliseksi.

Institutionaaliset logiikat voivat muodostua muutenkin kuin yhteiskunnallisella tasolla (societal-level). Ne voivat kehittyä ja hakea muotoaan esimerkiksi organisaatioissa, toimialoilla

tai verkostoissa. Esimerkiksi tietyllä toimialalla saattaa muodostua eri institutionaalisia logiikoita, jotka vaikuttavat samanaikaisesti kyseisen toimialan organisaatioissa, mutta eivät sellaisenaan muualla. Nämä logiikat eivät kuitenkaan synny tyhjiössä, vaan niiden muodostumiseen vaikuttavat aina laajemmat, yhteiskunnallisten instituutioiden (kuten markkinat tai demokraattinen valtio) logiikat. Näin ollen, yhteiskunnallisen tason institutionaaliset logiikat vaikuttavat aina, oli kyse mistä tahansa analyysin tasosta (level of analysis). Institutionaalisten logiikoiden teoriaa käytettäessä on tärkeää määritellä tarkkaan, minkä tason analyysistä milloinkin on kysymys. (Thornton & Occasio 2008.) Analyysin eri tasoihin syvennyttään tarkemmin luvussa 4.4.

Ilmiön tutkimiseksi on käytetty esimerkiksi ideaalityyppien metodologiaa, jossa eri logiikoille on muodostettu ideaalityyppejä, joille kullekin on olemassa tiettyjä ominaisuuksia. Vertailemalla näitä ideaalityyppejä ja kutakin ominaisuutta tietyssä tutkimuskohteessa, pystytään kohdetta ymmärtää paremmin näiden institutionaalisten logiikoiden valossa. Tutkimuksen kohteena voi olla vaikkapa organisaatio tai toimiala. Esimerkiksi arkkitehtuurissa voidaan vertailla, kuinka esteettinen logiikka ja tehokkuuden logiikka ilmenevät esimerkiksi auktoriteetin lähteenä (estetiikka: suunnittelutaito, tehokkuus: johtaja tai esimies). (Thornton & Occasio 2008.)

Ideaalityyppejä hyödyntävä metodi ei kuitenkaan tämän tutkimuksen kysymyksenasettelun kannalta ole mielekäs, sillä tarkoituksena on nimenomaan identifioida empiirisessä aineistossa ilmeneviä institutionaalisia logiikoita sekä niiden välisiä suhteita eri tasoilla. Aiemmassa kirjallisuudessa onkin korostettu, etteivät ideaalityypit kuvaa sitä, mitä esimerkiksi organisatorisella kentällä tosiasiaassa tapahtuu. Sen sijaan niiden tarkoitus on toimia analyttisinä malleina, jotka auttavat vertailemaan empiirisiä havaintoja eri konteksteissa. Onkin tärkeää erottaa tapaustutkimuksen havainnot teoreettisista ideaalityypeistä. (Thornton & Ocasio 2008.)

Institutionaalisten logiikoiden määrittelyyn ei ole yhtä oikeaa vastausta, mutta edellä mainittiin määritelmiä, jotka ovat saaneet yleistä hyväksyntää alan tutkijoiden keskuudessa. Thorntonin & Ocasion (2008) ansiokas yhteenveto ilmiön määrittelystä toimii tämän tutkimuksen lähtökohtana, kun aineistosta pyritään tunnistamaan organisaatioiden ja verkostojen toimintaan vaikuttavia institutionaalisia logiikoita.

4.3 Konfliktin aiheuttaja vai voimavara? – Institutionaalisten logiikoiden moninaisuus

Samanaikaisesti vaikuttavat institutionaaliset logiikat ilmenevät eri tavoilla, kontekstista ja organisaatioiden ominaisuuksista riippuen. Tämän tutkimuksen teoreettinen lähtökohta on, etteivät eri institutionaaliset logiikat suinkaan aina käyttäytyä yhdessä samanlailla, vaan ilmenemismuotoja on useita. (Besharov & Smith 2014.)

Aiemmassa kirjallisuudessa ollaankin jossain määrin yhtä mieltä siitä, että organisaatioissa ja toimialoilla saattaa vaikuttaa samanaikaisesti erilaisia institutionaalisia logiikoita (Reay & Hinings 2009; Scott 2008; Besharov & Smith 2014). Reay & Hinings (2009) totesivat artikkelissaan, että tutkimuskentällä on kuitenkin ollut näkemyseroja sen suhteen, onko organisaatioiden parissa vaikuttavista logiikoista yksi vaikuttavampi, niin sanotusti dominoiva logiikka (ks. esim. Scott 2008) vai vaikuttaako organisaation toimintaan samanaikaisesti kaksi samanarvoista institutionaalista logiikkaa (ks. esim. Reay & Hinings 2005). Logiikat voivatkin näyttäytyä yhdessä usealla eri tavalla, riippuen kontekstista ja osallisista organisaatioista (Besharov & Smith 2014)

Yksi tämän tutkimuksen olettamuksista ja lähtökohdista on ajatus siitä, että kaksi tai useampi toimintalogiikkaa voivat vaikuttaa organisaation tai verkoston ydintoimintoihin ja tavoitteisiin samanaikaisesti. Johanson & Vakkuri käyttävät kirjassaan (2017) käsitettä ”competing institutional logics”, jota pidetään yhtenä hybridiorganisaation ominaisuuksista. Kilpailua tarkoittavaa käsitettä ”competing” käytetään lukuisissa institutionaalisia logiikoita tutkivissa teoksissa (ks. esim. Lounsbury 2007; Reay & Hinings 2009).

Tässä tutkimusraportissa käytetään useasta samanaikaisesti vaikuttavasta logiikasta käännoä institutionaalisten logiikoiden moninaisuus (multiplicity), jota on niin ikään käytetty myös joissain aiemmissa tutkimuksissa (ks. esim. Greenwood, Díaz, Li & Lorente 2010). Kilpailua neutraalimman termin valinta on tietoinen ratkaisu. Tarkoituksena on korostaa logiikoiden välisen suhteen tapauskohtaista luonnetta tämän tutkimuksen empiirisessä tutkimuskohteessa, tapaheturvallisuudessa. Tällä käsitteellä pyritään välttämään oletusta, että samanaikaisesti vaikuttavat logiikat olisivat välttämättä toistensa ”kilpailijoita”. Useat institutionaaliset logiikat voivat näyttäytyä yhdessä myös organisaation toimintaa tukevana kokonaisuutena (Besharov & Smith 2014).

Logiikoiden moninaisuutta koskevassa kirjallisuudessa ilmiötä tarkastellaan usein moninaisuuden hallinnan näkökulmasta (Greenwood ym. 2010; Reay & Hinings 2009; Pache & Santos 2013). Yleisiksi keinoiksi on kirjallisuudessa tunnistettu esimerkiksi kompromissien teko eri logiikoiden aiheuttamien vaatimusten välillä (Oliver 1991) tai organisaation virallisten linjausten ja tosiasiallisen toiminnan erottaminen (Elsbach & Sutton 1992). Vaikka tämän tutkimuksen tarkoitus ei varsinaisesti ole tunnistaa empiirisessä kontekstissa logiikoiden moninaisuuden hallinnan keinoja tai työkaluja, niitä nousee aineistossa esiin ja ne auttavat osaltaan tutkimaan moninaisuuden luonnetta itsessään.

Logiikoiden moninaisuuden eri ilmenemismuodot

Kilpailevien institutionaalisten logiikoiden tutkimuksessa on osoitettu, että kilpailevat logiikat voivat toisessa organisaatiossa ja kontekstissa johtaa erilaiseen toimintaan ja seurauksiin kuin toisessa. Toisin sanoen, kilpailevien institutionaalisten logiikoiden ilmiö on luonteeltaan hyvin monitulkintainen ja kontekstisidonnainen. Toimintalogiikoiden moninaisuus ilmenee eri tavalla eri organisaatioissa. (Besharov & Smith 2014.)

Ilmeneekö organisaatiossa useita institutionaalisia logiikoita? Tätä kyllä vai ei -kysymystä olennaisempaa on pohtia, miten ja missä määrin nämä logiikat ilmenevät organisaatioissa (Besharov & Smith 2014). Tämä on merkittävä huomio, joka on osaltaan ohjannut myös kässämme olevan pro gradu -tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen rakentumista sekä tutkimus-tehtävän muotoutumista.

Institutionaalisten logiikoiden kohdatessa seuraukset voivat näyttäytyä lukuisilla eri tavoilla eri konteksteissa, mikä näkyy aihetta käsittelevässä aiemmassa kirjallisuudessa (Besharov & Smith 2014). Alan tutkimuksessa kilpailevat institutionaaliset logiikat saatetaan yhdistää niistä syntyviin haasteisiin ja negatiivisiin seurauksiin, jopa konflikteihin (Battilana & Dorado 2010). Logiikoiden välinen kilpailu voi olla voimakastakin, mutta oikein johdettuna ne voivat elää sovussa (Reay & Hinings 2009). Osa tutkijoista väittääkin kilpailevien logiikoiden lisäävän esimerkiksi organisaatioiden kestävyyttä ja jopa innovatiivisuutta (Jay 2013). Joskus päällekkäiset logiikat voivat olla syynä organisaation sisäiselle konfliktille, kun taas toisaalla ne voivat olla ehto organisaation selviytymiselle (Besharov & Smith 2014).

Besharov & Smith (2014) ovat tarttuneet tähän monitulkintaisuuteen ja kontekstisidonnaisuuteen kilpailevien logiikoiden tutkimuksessa. Artikkelissaan *Multiple institutional logics in organizations: Explaining their varied nature and implications* he tarkastelevat kilpailevia institutionaalisia logiikoita nimenomaan ilmiön moninaisten ilmenemismuotojen näkökulmasta. Ilmiön heterogeenisyyden havainnollistamiseksi Besharov & Smith tutkivat ilmiötä kahdesta eri näkökulmasta: logiikoiden yhteensopivuus ja kunkin logiikan keskeisyys.

Yhteensopivuudella (compatibility) he tarkoittavat sitä, kuinka hyvin useiden logiikoiden olemassaolo tuottaa yhtenäisiä ja yhteensopivia toimintoja ja tavoitteita, siten vahvistaen organisaation toimintaa. Keskeisyys (centrality) puolestaan kuvaa sitä, missä määrin eri logiikat vaikuttavat organisaation ydintoimintoihin ja keskeisiin ominaisuuksiin. Keskeisyyden ollessa alhainen, vain yksi institutionaalinen logiikka ”dominoi” organisaatiossa ja vaikuttaa keskeisiin toimintoihin, muiden logiikoiden jäädessä selvästi taka-alalle pienempiin rooleihin. Jos keskeisyyden taso on korkea, vaikuttavat kaksi tai useampi institutionaalista logiikkaa tasavertaisissa asemissa organisaation keskeisiin toimintoihin ja periaatteisiin. (Besharov & Smith 2014, 364–366.)

Besharov & Smith (2014) tunnistavat ja nimeävät tutkimuksessaan neljä ideaalityyppiä organisaatioista, joissa useat institutionaaliset logiikat vaikuttavat samanaikaisesti. Toisin sanoen, he muodostavat viitekehyksen, jossa kuvataan neljä eri ilmentymistyyppiä institutionaalisten logiikoiden moninaisuudelle (kuvio 2). Viitekehys rakentuu vaikuttavien logiikoiden keskeisyyden ja yhteensopivuuden sekä näiden ulottuvuuksien keskinäisten suhteiden perusteella. Seuraavaksi käydään läpi eri ilmenemistyyppit ja kuhunkin tyyppiin liittyvä esimerkkitutkimus.

Kiistanalaiseksi (contested) asetelmaksi tunnistetaan tilanne, jossa institutionaaliset logiikat eivät ole yhteensopivia, mutta ovat kukin keskeisiä organisaation toiminnalle. Tämän seurauksena eri logiikat ohjaavat kohti eri tavoitteita ja eri toimintatapoja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Logiikoiden keskeisyys niin ikään johtaa siihen, ettei logiikoiden välille muodostu varsinaista hierarkiaa, vaan niiden välillä on jatkuva kilpailu. Tämä johtaa merkittäviin sisäisiin konflikteihin. Institutionaalisten logiikoiden moninaisuuteen liittyvä tutkimus tarkastelee usein nimenomaan kiistanlaisia asetelmia ja organisaatioita, sillä näissä tapauksissa logiikoiden moninaisuus pistää silmiin erityisen selkeästi ja konkreettisesti. (Besharov & Smith 2014, 371–372.)

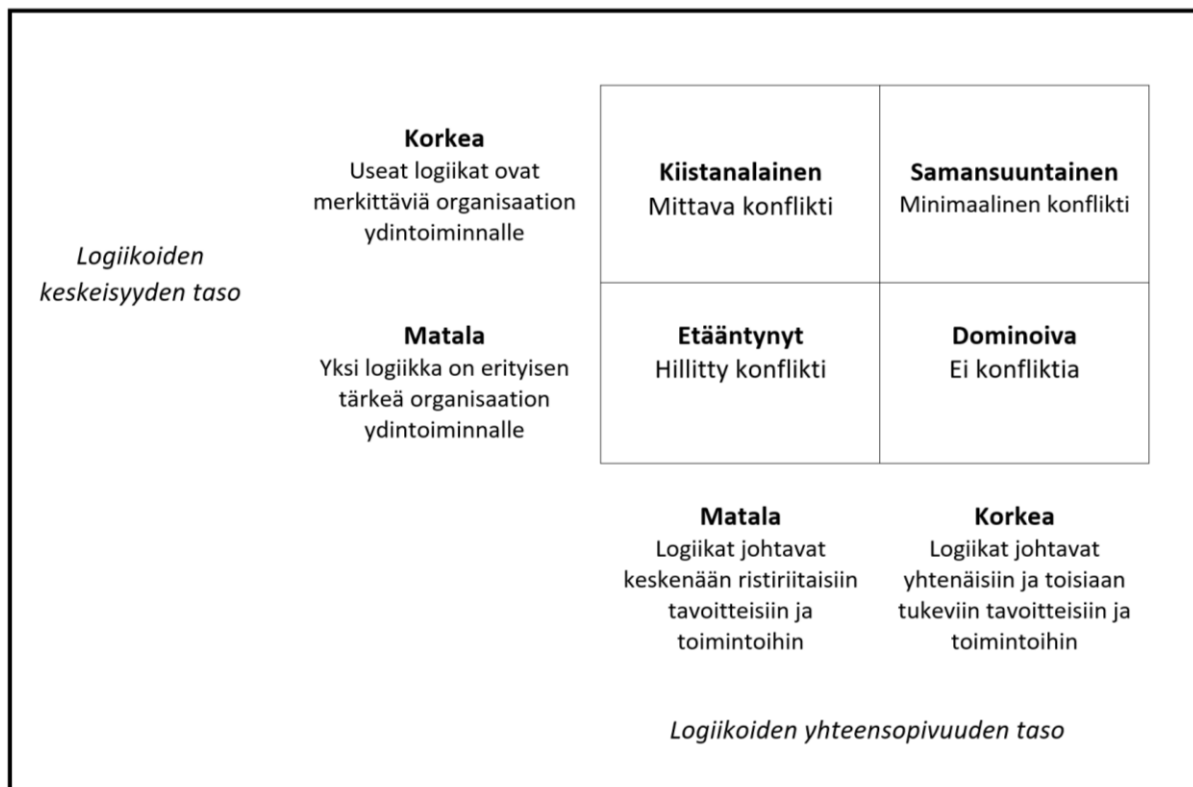
Esimerkiksi Battilana & Dorado (2010) tutkivat organisaatiota, jonka tavoitteena oli tarjota rahoitusinstrumentteja vähävaraisille, toimien kuitenkin kannattavasti. Organisaatio yhdisti siis

kaksi institutionaalista logiikkaa, pankkilaitoksen logiikan sekä kehitystyön logiikan, jotka molemmat olivat keskeisiä sen toiminnalle. Logiikoiden yhteensopimattomuus tuli esiin, kun pankkilogiikka pyrki maksimoimaan tuotot tuntuvien talletusten avulla, kun taas kehitystyön logiikka perustui siihen, että köyhyyttä vähennetään ottamalla asiakkaiksi eniten apua tarvitsevia.

Toiseksi ilmentymismuodoksi Besharov & Smith (2014, 372–373) tunnistavat asetelman, jota he kutsuvat etääntyneeksi (estranged). Tässä asetelmassa logiikoiden yhteensopivuus on niin ikään alhainen, mutta kiistanalaisesta asetelmasta poiketen, vain yksi logiikka on keskeinen organisaation toiminnalle. Etääntyneellä viitataan näin ollen siihen, kuinka logiikat ohjaavat keskenään kohti eri tavoitteita, mutta konfliktin ilmaantuessa organisaation toiminta voidaan kiistatta pohjata keskeisimpään logiikkaan. Esimerkiksi Townley (2002) on tutkinut kulttuuriorganisaatiota, jonka ensisijainen tavoite on löytää ja suojella kulttuuriperintöä. Ulkoisten paineiden alla organisaatio joutui kuitenkin ottaa markkinalogiikan mukaisesti liiketoiminnallista suunnittelua osaksi toimintaansa. Uusi logiikka ei kuitenkaan sopinut yhteen vanhan kanssa, johtuen osittain siitä, että organisaation jäsenet olivat sitoutuneet vanhan logiikan arvomaailmaan. Lopulta uusi markkinalogiikka ei juurikaan vaikuttanut organisaation toimintaan. (Townley 2002.)

Mikäli organisaatiossa vaikuttavat logiikat ohjaavat kohti samankaltaista toimintaa ja ovat kukin keskeisiä organisaation ydintoiminnalle, Besharov ja Smith (2014, 373) puhuvat samansuuntaisista (aligned) logiikoista. Tällaisessa asetelmassa organisaatio ei joudu yleensä tilanteeseen, jossa sen täytyisi sisäisesti valita logiikoiden välillä joko/tai-tyyppisesti, vaikkei logiikoiden välillä ole selkeää hierarkiaa. Vaikka hierarkian puute luo potentiaalin konfliktille, on se harvinaista, kun logiikat ovat keskenään yhteensopivia. Kyseistä asetelmaa on tutkinut Binder (2007), joka tarkasteli suuren sosiaalipalveluorganisaation rahoittamaa lastenhoitokeskusta. Keskuksen toimintaan vaikuttivat sekä lainsäädäntövaltaa käyttävät valtion toimijat että normatiivista valtaa käyttävät lastenhoidon ammattilaiset. Molempien logiikoiden tavoitteet olivat yhteneväiset, mikä näkyi esimerkiksi siinä, että valtion viralliset ohjeistukset ja minimivaatimukset olivat usein linjassa ammattilaisten näkemyksen kanssa siitä, millaista on laadukas lastenhoito. Vaikka logiikat säilyivät erillisinä ja henkilökunnan täytyi tietoisesti vastata molempien tarpeeseen, kokonaisuus toimi logiikoiden tukiessa toisiaan. Potentiaalia konfliktille tosin nousi esiin esimerkiksi palkkauksessa, kun valtion rahoitus ei aina riittänyt ammattilaislogiikan vaatimukseen riittävästä palvelutasosta. (Binder 2007.)

Neljänneksi moninaisuuden ilmenemistyyppiä Besharov & Smith (2014, 373–374) tunnistavat dominoivan (dominant) asetelman, jossa logiikat sopivat tavoitteidensa ja toiminnan perusteiden kanssa hyvin yhteen, mutta jossa vain yksi logiikka on organisaation ydintoiminnan kannalta merkittävä. Tällaisessa tilanteessa voi vaikuttaa, että organisaation toiminta perustuu käytännössä yhteen institutionaaliseen logiikkaan, muiden vähemmän merkittävien logiikoiden mukautuessa tai eläen rinnalla suhteessa dominoivaan logiikkaan. Jones, Maoret, Massa & Svejnova (2012) tutkivat arkkitehtuurin toimialan muodostumista. Tutkimuksessa havaittiin, että vaikka toimialalla logiikoiden moninaisuus on vahvasti läsnä, niin osa organisaatioista toimi vain yhden institutionaalisen logiikan ohjaamana. Esimerkiksi modernien funktionaalisten arkkitehtien johtamat yritykset toimivat kaupallisen logiikan ohjaamina, heidän asiakaskuntansa koostuessa lähinnä kaupallisista toimijoista, kuten asuintalojen rakennuttajista. Sen sijaan revivalististen arkkitehtien johdossa yritykset korostivat perinteisen tyylin ja materiaali- valintojen tärkeyttä. Heidän asiakaskuntansa koostui pääasiassa julkisista ja uskonnollisista toimijoista. Yrityksissä ei havaittu sisäistä konfliktia, vaan logiikat kilpailivat lähinnä organisaatioiden välillä. (Jones ym. 2012.)

Kuvio 2: Institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden eri ilmenemistyytit (Besharov & Smith 2014, 371, käännetty Suomeksi).

Tämän pro gradun aineiston perusteella tapahtumaturvallisuudessa on päällekkäisten logiikoiden ilmenemisen suhteen runsaasti tapauskohtaisia eroja, joten Besharovin & Smithin (2014) viitekehys on pienillä muokkauksilla oivallinen väline myös tämän tutkimuksen aineiston tulokinnassa ja logiikoiden moninaisuuden tunnistamisessa. Nelikenttää hieman muokkaamalla pyritään paremmin kuvaamaan juuri tämän tutkimuksen aineistoa. Kyseisen viitekehysten muokkaaminen perustellaan ja kuvataan tarkemmin luvussa 6.2.

4.4 Hybridisyys ja institutionaaliset logiikat analyysin eri tasoilla

On tärkeää tiedostaa, että hybridisyyttä ja siten myös institutionaalisten logiikoiden moninaisuutta voi esiintyä eri muodoissa ja eri tasoilla. Tässä luvussa hybridisyyden ja logiikoiden moninaisuuden eri ilmentymiä pohditaan analyysin tasojen (level of analysis) näkökulmasta. Tarkoituksena on rakentaa tutkimukseen viitekehys, jonka avulla moninaisia logiikoita pohditaan edellisessä luvussa esiteltyjen moninaisuuden eri tyyppien näkökulmasta, mutta myös analyysin eri tasoilla, jotka määritellään seuraavaksi.

Ensinnäkin yksittäinen toimija eli entiteetti voi itsessään olla hybridinen. Tällöin viitataan toimijaan, jonka rakenteet ja toiminta yhdistävät puhtaasti julkisen ja yksityisen sektorin ominaisuuksia. Tästä esimerkkinä voidaan pitää julkista proteeseihin erikoistunutta sairaalaa, josta päätettiin tehdä osakeyhtiö, jotta voittoja voitaisiin joustavammin käyttää organisaation oman toiminnan kehittämiseen (Johanson & Vakkuri 2017, 96–97). Tässä tutkimuksessa yksittäisen organisaation tarkastelusta käytetään käsitettä mikrotason analyysi. Uusklassisessa taloustieteessä on perinteisesti erotettu toisistaan mikro- ja makrotasot, joista makrotason nähdään koostuvan mikrotason toimijoista (Dopfer, Foster & Potts 2004).

Toisin sanoen, mikrotasolla tarkoitetaan taloudellisessa mielessä itsenäisiä toimijoita. Itsenäisyydestään huolimatta mikrotason organisaatiot eivät toimi tyhjiössä, vaan ennemminkin jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden kanssa, ratkaistakseen kompleksisen ympäristön haasteita (Dopfer ym. 2004, 269). Ei ole lainkaan tavatonta, että institutionaalisten logiikoiden moninaisuus näyttäytyy mikrotasolla. Joskus tarkoituksellakin, yksittäiset toimijat voivat omaksua eri tilanteissa eri institutionaalisia logiikoita mukautuakseen esimerkiksi eri toimialojen vaatimuksiin (Martí & Mair 2009).

Institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden ja hybridisyyden ilmiön tarkastelua ei tule kuitenkaan rajoittaa pelkästään yksittäisen organisaation tasolle. Ymmärtääksemme sosiaalisissa suhteissa rakentuvaa yhteiskuntaa ja institutionaalista toimintaa, on tarkastelua laajennettava verkostojen ja kokonaisten yhteiskuntien tasolle (Johanson & Vakkuri 2017). Aiemmin mainitun uusklassisen taloustieteen tulkinnan mukaan makrotasolla pyritään ymmärtämään yhteiskuntaa laajemmassa mittakaavassa. Tarkastelussa saattaa olla esimerkiksi kokonainen toimiala tai vaikkapa valtio (Johanson & Vakkuri 2017). Tässä tutkimuksessa makrotasolla tarkoitetaan nimenomaan tapahtumaturvallisuuden toimialaa valtakunnallisella tasolla.

Tapahtumaturvallisuuden kontekstissa ehkäpä merkittävimpään rooliin nousee kuitenkin mesotaso, joka kuvaa analyysiä mikron ja makron rajapinnalla. Johansonin & Vakkurin (2017, 53) mukaan tällä tasolla voidaan käsittää esimerkiksi erilaiset verkostot (viralliset tai epäviralliset) ja muut toimijoiden väliset yhteistyörakenteet, kuten alueelliset klusterit.

Sekä hybriditutkimuksessa että institutionaalisten logiikoiden tutkimuksessa on tunnistettu tarve analyysin tasojen määrittelylle. Mikro-, meso- ja makrotasoihin jakaminen ei ole ainoa tapa kategorisoida eri tasojen analyysia, mutta saman suuntaisen luokittelun tärkeyttä on korostettu alan kirjallisuudessa. Itse asiassa analyysin tason tietoista valintaa ja määrittelyä voidaan pitää jopa perusedellytyksellä institutionaalisten logiikoiden teorian hyödyntämiseksi (Thornton & Ocasio 2008). Niinpä alan tutkimuksessa määritellään usein tarkasti, minkä tason tarkastelu on milloinkin kyseessä. Lopputuloksena aiheen ympärille on muodostunut tutkimusta, joka ottaa ansiokkaasti huomioon organisaation sisäisen tarkastelun, yhteiskunnallisella tasolla näyttäytyvän toiminnan sekä muut tasot näiden väliltä.

Esimerkiksi Scott, Ruef, Mendel & Caronna (2000) tutkivat teoksessaan yhteiskunnallisen tason logiikoiden, kuten ammatillisen, markkina- ja valtiologiikan, vaikutuksia terveydenhuollon toimialan organisatoriseen kenttään, kun taas Jackall (1988) keskittyy tutkimaan johtamisen ilmapiirin vaikutusta yksittäisen organisaation toimintaan. Tässä tutkimuksessa tarkasteltavat tapahtumaturvallisuuden verkostot eli mesotason tarkastelu kohdistuu edellä mainitun toimialatason ja organisatorisen tason välille: kyseessä ei ole koko toimiala, muttei myöskään yksittäinen organisaatio, vaan organisaatioiden muodostama väliaikainen verkosto. Kokonaisuutta tarkastellaan lisäksi yksittäisen organisaation, sekä toimialan näkökulmasta.

Mikro-, meso- ja makrotasojen määrittelyn ympärillä käydään runsaasti keskustelua eri tutkimuskentillä. Käsitteet ja niiden määrittely ei ole yksiselitteistä, vaan pikemminkin hyvin kon-

tekstisidonnaista. Myös tieteenaloittain on eroja, vaikkakin esimerkiksi taloustieteillä ja yhteiskuntatieteillä on myös paljon lainalaisuuksia analyysin tasojen määrittelyssä. Tässä tutkimuksessa lähtökohdaksi on otettu taloustieteille tyypillinen määrittely, jossa yksittäiset toimijat – kuten yritykset ja kaupungit – nähdään usein edustavan mikrotasoa (Johanson & Vakkuri 2017). Näin ollen makrotasolla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa kokonaista toimialaa, lainsäädäntö mukaan lukien ja mesotasolla yksittäisiä verkostoja tapahtumien turvallisuuden ympärillä.

Joskus mesotason verkosto on luonteeltaan väliaikainen. Tässä tutkimuksessa väliaikaisuus onkin yksi tapahtumaturvallisuuden verkoston ominaispiirre. Kastberg & Lagström (2019) kuvailevat hybridisen kokonaisuuden väliaikaisuutta termin ”task at hand” avulla. Käsitteellä tarkoitetaan tilannetta, jossa tehtävä tai tavoite ilmenee ensin, jonka jälkeen muodostuu hybridinen asetelma tehtävän/tavoitteen ratkaisemiseksi. Väliaikaisuuteen liittyy usein se, ettei asetelma ole täysin vakaa. Mahdollisimman vakaan vuorovaikutusalustan luomiseksi toimintoja pyritään kuitenkin kehystämään (framing) eli päättämään esimerkiksi toimijoiden välisistä suhteista ja määrittelemään toiminnan kohteet. (Kastberg & Lagström 2019.) Tapahtumaturvallisuuden kontekstissa verkosto muodostuu käytännössä kunkin tapahtuman loppuun saattamiseksi mahdollisimman turvallisesti, mikä tuo asetelmaan väliaikaisen piirteen.

Tässä tutkimuksessa on tärkeää erottaa käsitteellinen jako makro- ja mesotason välillä. Institutionaalisten logiikoiden kirjallisuudessa runsaasti tutkittu toimialataso (organizational field) on tässä tutkimuksessa makrotason analyysin kohde. Mesotason tarkastelu puolestaan kohdistuu organisaatioiden väliseen toimintaan väliaikaisessa verkostossa ja mikrotasolla viitataan yksittäisten organisaatioiden toiminnan tarkasteluun.

5 Aineiston analyysi

Ennen sukeltamista tutkimuksen empiiriseen osuuteen lähtien aineiston analyysistä, on todettava, että analyysimetodien määrittely tämän (tai minkä tahansa) tutkimuksen kohdalla on siinä mielessä ongelmallista, että kun puhutaan laadullisesta tutkimuksesta ja siihen liittyvistä ominaispiirteistä, vaihtelevat määritelmät ja näkökulmat runsaasti menetelmäoppaiden välillä (Tuomi & Sarajärvi 2018). Missään tutkimuksessa tuskin esiintyy seuraavassa esiteltyjen menetelmien ideaalityyppejä, niin ei myöskään ole tässä pro gradu -tutkimuksessa. Sen sijaan, tätä tutkimusta tehdessä on tehty tutkimuksellisia valintoja, joilla on tietoisesti hyödynnetty esimerkiksi kahta sisällönanalyysin muotoa sen sijaan, että olisi lukittauduttu yhteen.

Teemahaastatteluin kerätyn empiirisen aineiston jäsentämiseksi käytetään tässä tutkimuksessa sisällönanalyysia. Metodina sisällönanalyysi mahdollistaa aineiston systemaattisen tarkastelun ja ilmiöön liittyvien olennaisten huomioiden tiivistämisen ymmärrettävään muotoon. Sisällönanalyysilla pyritään löytämään ja tunnistamaan haastatteluaineistosta merkityksiä. Analyysi mahdollistaa tulosten hahmottumisen ja tutkimuksen päätelmien tekemiset. Analyysin avulla jäsennetty aineisto ei siis itsessään ole tutkimuksen tulos. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Tutkimusmetodeihin liittyvässä keskustelussa analyysimuodot on usein jaettu deduktiiviseen eli teorialähtöiseen ja induktiiviseen eli aineistolähtöiseen. Tämä jako on kuitenkin ongelmallinen, sillä ideaalityyppeinä näiden käyttäminen on harvoin mahdollista: esimerkiksi teorian syntyminen puhtaasti havaintojen pohjalta on usein mahdottomanakin pidetty tilanne (Tuomi & Sarajärvi 2018). Eräs ansiokas tapa jäsentää analyysitapoja on jakaa ne aineistolähtöiseen, teoriasidonnaiseen (ts. teoriaohjaava) ja teorialähtöiseen (Eskola 2001).

Tässä tutkimuksessa haastatteluaineiston sisällönanalyysi toteutetaan teoriaohjaavasti, jolloin aikaisempi tutkittu tieto auttaa aineiston analyysissä, mutta analyysi ei pohjaudu suoraan teoriaan (Tuomi & Sarajärvi 2018). Teorialla on tärkeä rooli auttaa hahmottamaan, kuinka institutionaalisten logiikoiden moninaisuutta voidaan tutkia ja mitä sen luokittelussa tulisi ottaa huomioon. Olemassa olevan tiedon annetaan siis tietoisesti kehystää ajattelua. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole ”testata” suoraan mitään teoreettista mallia, kuten joskus teorialähtöistä otetta hieman kärjistäen luonnehditaan (Tuomi & Sarajärvi 2018). Sen sijaan tavoitteena on jättää tilaa institutionaalisten logiikoiden ilmiön hahmottumiselle ja luokittelulle nimenomaan tapah-
taturvallisuuden kontekstissa, jossa sitä varsin vähän – jos ollenkaan – on tutkittu. Olemassa oleva tutkimustieto on tukena tutkimusasetelman ja -kysymysten laadinnassa sekä aineiston

analyysissa, mutta tapahtumaturvallisuuden liittyvien ominaispiirteiden ilmaantumiselle on tietoisesti annettu mahdollisuus nousta tutkimuksessa esiin.

Kuten teoriaohjaavassa analyysissa yleensä, myös tässä tutkimuksessa aineiston analysointi ja luokittelu vaiheittain tapahtuu aineiston ehdoilla (Tuomi & Sarajärvi 2018). Haastatteluaineistoa pyritään siis jäsentämään havaintojen perusteella, tiivistäen olennaista tietoa yhä yleisemmän tason luokkiin. Puhtaasti aineistolähtöisestä analyysistä metodi eroaa kuitenkin siinä, että abstrahoinnissa aineistoa tarkastellaan osittain aiemmassa tutkimuksessa tunnistettujen käsitteiden näkökulmasta. Esimerkiksi institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden eri ilmenemistyyppejä tai logiikoiden ilmenemisen eri tasoja (level of analysis) on tunnistettu ja nimetty aiemmassa kirjallisuudessa. Näitä eri tyyppejä ja tunnistettuja analyysin tasoja hyödynnetään, kun aineistoa abstrahoidaan ilmiötasolle.

Aikaisemmilla havainnoilla institutionaalisista logiikoista nimenomaan turvallisuuskontekstissa ei ole juurikaan merkitystä analyysin tai lopputulosten kanssa, mikä on eräs aineistolähtöisen tutkimuksen ominaisuus (Tuomi & Sarajärvi 2018). Edellä kuvaillun tutkimuksellisen asetelman vuoksi on ongelmallista nimittää analyysia aineisto- tai teorialähtöiseksi. Esimerkiksi analyysin toisessa ja kolmannessa vaiheessa nojataan tiiviimmin olemassa oleviin teoreettisiin viitekehyksiin, kuin ensimmäisessä vaiheessa, jossa logiikoita pyritään tunnistamaan hyvinkin aineistolähtöisesti. Teoriaohjaava, toisin sanoen aineisto- ja teorialähtöistä analyysiä yhdistävä aineiston analyysi, on tietoinen tutkimuksellinen valinta. Tällä pyritään jalostamaan tutkimuksen aineisto mielekkäästi tuloksiksi ja edelleen päätelmiksi, jotka toivon mukaan osaltaan rikastuttavat alan tieteellistä keskustelua.

Seuraavaksi kuvaillaan aineiston sisällönanalyysi mahdollisimman kattavasti, vaihe vaiheelta. Analyysin varsinaiset tulokset esitellään luvussa 6. Analyysi koostuu kolmesta eri vaiheesta (taulukko 1). Analyysi etenee aiemmin tässä luvussa kuvatun sisällönanalyysin periaatteita noudattaen. Kaikki kolme vaihetta etenevät pääosin samaa sisällönanalyysin rakennetta noudattaen: ensin muodostetaan tutkimukseen liittyvistä alkuperäisilmaisista pelkistettyjä ilmauksia, jonka jälkeen nämä pelkistetyt kokonaisuudet luokitellaan yläluokiksi. Tämän luvun tarkoitus on kuvailla lukijalle mahdollisimman avoimesti, mistä tämän tutkimuksen tulokset ovat peräisin.

Analyysin ensimmäisessä vaiheessa tunnistetaan aineistosta yksittäiset institutionaaliset logiikat, jotka vaikuttavat tapahtumaturvallisuuden asetelmassa. Toisessa vaiheessa tunnistetaan

institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden ilmenemiseen viittaavat lainaukset. Toisen vaiheen tavoitteena on siis nostaa aineistosta esiin ne kokonaisuudet, jossa viitataan logiikoiden yhteensopivuuteen tai toisaalta niiden välisiin ristiriitoihin. Kolmannessa vaiheessa tarkastellaan eri tasoja (level of analysis), joilla institutionaaliset logiikat ja niiden moninaisuus ilmenvät aineiston perusteella.

Käytännössä analyysi toteutetaan tulostamalla litteroidut haastattelut ja merkkeamalla tutkimuksen kannalta olennaiset lainaukset eri värikoodein. Kukin väri kuvastaa yhtä analyysiyksikön luokkaa. Tämän jälkeen värikoodatut lainaukset luokitellaan pelkistetyiksi ilmaisuiksi. Näistä pelkistetyistä ilmauksista muodostetaan edelleen yläluokkia. Pelkistettyjä ilmauksia käytetään edelleen tulosten esittelyssä kuvaamaan tunnistettujen institutionaalisten logiikoiden ja moninaisuuden ilmenemismuotojen olemusta tarkemmin.

Taulukko 1: Analyysin yhteenveto vaiheittain.

Analyysin vaihe	Analyysiyksikkö	Tutkimuskysymys, johon vastataan
Ensimmäinen	Organisaation toimintaa ohjaaviin periaatteisiin, intresseihin, ideologioihin, arvoihin ja normatiivisiin oletuksiin viittaavat lainaukset.	<i>1a) Mitä institutionaalisia logiikoita tapahtumaturvallisuuden monitoimijaisessa asetelmassa vaikuttaa?</i>
Toinen	Useamman logiikan kohtaamiseen (negatiivinen tai positiivinen) viittaavat lainaukset.	<i>1b) Miten logiikoiden moninaisuus tässä kontekstissa ilmenee?</i>
Kolmas	Lainaukset, joissa käy ilmi, ilmenevätkö yhtäikaa vaikuttavat logiikat organisaation, verkoston vai koko toimialan sisällä.	<i>1c) Kuinka institutionaalisten logiikoiden moninaisuus näytetään hybridisyyden eri tasoilla (mikro, meso ja makro)?</i>

Ensimmäisessä analyysin vaiheessa analyysiyksikkönä käytetään haastatteluissa lausuttuja ajatuskokonaisuuksia, jotka viittaavat tietyn organisaation periaatteisiin, intresseihin, ideologioihin, arvoihin ja normatiivisiin oletuksiin, jotka ovat sulautuneet yhteen ja siten muodostavat

vallitsevan logiikan, joka vaikuttaa organisaation toimintaan. Tätä voidaan pitää yhtenä institutionaalisten logiikoiden perusolettamuksena (Thornton & Ocasio 2008, 103). Analyysin ensimmäisessä vaiheessa kukin yläluokka kuvaa tunnistettua institutionaalista logiikkaa. Institutionaalisten logiikoiden eli analyysin ensimmäisen vaiheen yläluokkien tunnistaminen ja sanoittaminen tapahtuu aineistolähtöisesti, eikä tarkoituksena ole käyttää aiemmassa tutkimuksessa tunnistettuja logiikoita. Tällä varmistetaan, että turvallisuuskontekstin tuomat ominaispiirteet tulevat huomioiduksi.

Analyysin toisessa vaiheessa tunnistetaan institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden eri ilmenemistyyppeihin liittyvät lainaukset ja niistä muodostetaan edelleen pelkistettyjä ilmauksia. Logiikoiden moninaisuuden ilmenemisen eri tyyppien eli yläluokkien sanoittamiseksi mukailaan aiemmassa tutkimuksessa tunnistettuja käsitteitä, sillä niiden nähdään kuvaavan hyvin moninaisuutta myös tässä kontekstissa. Moninaisuuden sanoittamiseksi käytetään Besharovin & Smithin (2014, 371) nelikenttäistä viitekehystä, sanoitusta ja määritelmiä kuitenkin hieman muokaten.

Kolmannessa vaiheessa tarkastellaan analyysin tasoa. Tavoitteena on tunnistaa etenkin institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden eri tasot. Toisin sanoen pyritään identifioimaan, missä määrin moninaisuutta ilmenee organisaation sisällä (mikrotaso), verkostossa organisaatioiden välillä (mesotaso) ja koko toimialalla, esimerkiksi verkostojen tai viranomaisten välillä (makrotaso).

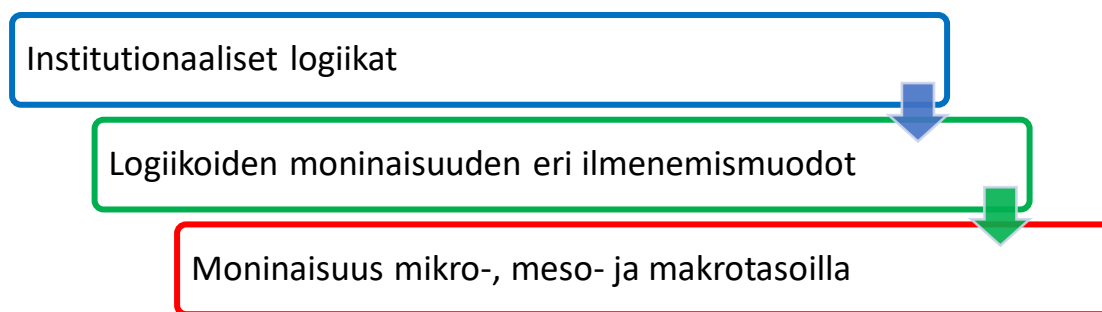
6 Institutionaaliset logiikat tapahtumaturvallisudessa

Tutkimuksen tulokset on jaettu analyysin vaiheiden mukaisesti kolmeen osaan (kuvio 3). Ensin tarkastellaan aineistosta tunnistettuja institutionaalisia logiikoita, sitten logiikoiden moninaisuuden eri ilmenemistyyppejä ja lopuksi tarkastellaan niitä eri tasoja, joilla logiikoiden moninaisuus näyttäisi aineiston perusteella vaikuttavan.

On syytä korostaa, että haastatteluissa nousi esiin tapahtumaturvallisuu­den ääripäitä, eikä ole olemassa yhtä tietynlaista tapahtumaturvallisuu­den prosessia tai asetelmaa. Osa tuloksista kuvaa tyypillistä tapahtumaturvallisuu­den kontekstia, mutta moni esitellyistä havainnoista edustaa nimenomaan tietyn ääripään tapahtumaa. Kyseessä voi olla ilmiö, jonka olemassaolo tunnistetaan, mutta joka ei välttämättä kuvaa tyypillisintä tapahtumaa tai toisaalta tapahtumaa, jossa haastateltavilla olisi suoranaisesti osallisuutta. Nämä ilmiöt on kuitenkin otettu mukaan tutkimukseen, sillä ne tuovat mielenkiintoisia näkökulmia institutionaali­siin logiikoihin ja niiden moninaisuuteen liittyvään keskusteluun.

Tapahtumat ja niiden turvallisuuden asetelmat muodostavat varsin heterogeenisen kokonaisuuden, johon vaikuttavat muun muassa tapahtuman luonne, koko sekä tapahtumakaupunki/-alue. Suurten festivaalien tai kiertueiden kohdalla alueelliset erot voivat näkyä esimerkiksi viranomaisten toimintatapojen vaihteluna, liittyen vaikkapa lupa-asioihin, määräaikoihin tai muihin vaatimuksiin. Myös tapahtumapaikkojen sijainti, esimerkiksi etäisyys keskustasta, vaikuttaa merkittävästi tapahtumaturvallisuu­den asetelmaan.

Tämän tutkimuksen tulokset eivät kerro tapahtumaturvallisuu­desta koko totuutta, sillä ne perustuvat täysin tutkimusta varten kerättyyn aineistoon sekä sen perusteella tehtyihin havaintoihin ja tulkintoihin. Tunnistettujen institutionaalisten logiikoiden ja niiden moninaisuuden ilmenemismuotojen taustoittamiseksi ja havainnollistamisen helpottamiseksi käytetään aineistosta poimittuja lainauksia, jotka osaltaan perustelevat tulosten määrittelyä ja sanoitusta. Lainaukset ovat nimettömiä, mutta niiden perään on merkattu tunnus, jotta ne voidaan yhdistää toisiinsa. Haastatteluissa mainitut kaupunkien, tapahtumien ja tapahtumapaikkojen nimet on muutettu tunnistamattomiksi.

Kuvio 3: Tutkimuksen tulosten luokittelu.

6.1 Tapahtumaturvallisudessa vaikuttavat institutionaaliset logiikat

Institutionaalisen logiikan tunnistaminen ei ole helppo tehtävä. Tieteellisessä kirjallisuudessa logiikoita on määritelty moneen otteeseen ja olisi rohkeaa väittää, että määritelmästä olisi päästy yhteisymmärrykseen. Tämän tutkimuksen aineiston analyysissä haastavinta oli erottaa institutionaalisen tason logiikat organisaation strategisista tavoitteista tai muista toimintalogiikoista. Analyysin tuloksena identifioituu kuitenkin neljä institutionaalista logiikkaa, joista jokainen vaikuttaa aineiston perusteella tapahtumaturvallisuden asetelmassa. Tämän alaluvun tarkoitus on kuvailla mahdollisimman tarkasti, mitä kukin logiikka tämän aineiston näkökulmasta tarkoittaa ja mitä merkityksiä niihin liittyy. Tavoitteena on kuvailla aineistosta saatujen havaintojen avulla, 1) miksi näitä tunnistettuja toimintaa ohjaavia logiikoita voi perustellusti kutsua institutionaalisiksi logiikoiksi ja 2) minkälaisiin toimintamalleihin ne johtavat. Toisin sanoen, millä perusteella logiikat on identifioitu ja mikä niiden vaikutus on käytännön toiminnassa.

Teorian ja empirian vuoropuhelua on pyritty rakentamaan esimerkiksi hyödyntämällä aiemmassa tutkimuksessa tunnistettuja ideaalityyppien vertailussa käytettyjä muuttujia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että logiikan suhteen on kysytty esimerkiksi, mikä on auktoriteetin lähde tai mihin identiteetin rakentuminen tämän institutionaalisen logiikan kohdalla perustuu. Muuttujien avulla voidaan vertailla tunnistettuja logiikoita toisiinsa ja auttaa hahmottamaan kunkin logiikan ominaispiirteitä. Tavoitteena on myös perustella, miksi tunnistetut logiikat ylittäään täyttävät institutionaalisuuden kriteerit. Tavoitteena ei siis ole nimetä aineistosta tunnistettuja institutionaalisia logiikoita ideaalityyppien mukaan, vaan tunnistaa ja sanoittaa logiikat itse.

Haastatteluista nousee esiin, että yli 10 000 osallistujan yleisötilaisuudet voidaan pääpiirteittäin jakaa kahteen luokkaan: voittoa tavoitteleviin ja tavoittelemattomiin. Haastatteluaineistossa tunnistetaan myös tapahtumat, joissa ei ole varsinaista järjestäjää, vaan joissa merkittävä määrä ihmisiä kokoontuu alueelle ilman, että kukaan taho on hakenut kokoontumiselle lupaa tai laatinut turvallisuussuunnitelmaa. Tällaiset tapahtumat olisivat itsessään mielenkiintoinen tutkimuksen kohde, mutta tässä työssä ne on rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Sen sijaan, haastatteluaineiston pääpaino on kontekstin suhteen selvästi vuosittaisissa musiikkifestivaaleissa, sillä niiden väkimäärä ja viihteellinen luonne tekevät niistä tämän tutkimusasetelman kannalta mielenkiintoisia. Myös seurojen järjestämiin urheilutapahtumiin viitataan ja niihin liittyen nousee esiin mielenkiintoisia ominaispiirteitä.

Markkinoita ja liiketoimintaa – voitontavoittelun logiikka

Aineiston perusteella on hyvin tyypillistä, että suuret yleisötilaisuudet ovat alan yritysten ammattimaisesti järjestämiä, voittoa tavoittelevia tapahtumia. Usein näiden yritysten tavoitteena on tuottaa mahdollisimman paljon taloudellista voittoa ja siten turvata toiminnan jatkuvuus. Käytännössä lähes kaikki suuret konsertit ja festivaalit ovat liiketoimintaa.

...aika usein, kun tapahtuma järjestetään niin se on bisnestä, eli joku on saanut idean, että tehdään tällainen ja tällainen ja siitä ehkä jää viivan alle jotain.
(A)

Mehän tässä myös niinku meidän bisneslogiikan mukaisesti yritetään siis palvelulla meidän yleisöä ja vastata heidän toiveisiinsa mahdollisimman hyvin, että me saadaan se yleisö saapumaan tänne. (D)

Turvallisuutta voidaan aineiston perusteella pitää osana tapahtumajärjestäjän liiketoimintaa. Se, kuinka tiiviisti turvallisuustyö on integroitu muuhun liiketoimintaan, vaikuttaa vaihtelevan tapahtumajärjestäjittäin. Suhtautuminen turvallisuuteen osana liiketoimintaa voidaan aineistosta saatujen havaintojen perusteella jakaa kahteen ääripäähän. Haastatteluissa tunnistetaan ilmiö, jossa turvallisuus on muusta yrityksen toiminnasta erillinen, pakollinen tehtävä. Ongelmallisimpina pidetään tilanteita, joissa kokematon tapahtumajärjestäjä pyrkii kohtuuttomissa määrin säästämään turvallisuuskustannuksissa. Joskus turvallisuudesta tinkiminen on tietoisista, mutta haastateltavien puheen perusteella vaikuttaisi, että usein kyse on tietämättömyydestä.

... suurimmat ongelmat meillä aiheuttaa ne tilaisuuksien järjestäjät, joilla ei ole kokemusta suurten yleisötilaisuuksien järjestämisestä, eli ne jotka pyrkii selviytymään aivan minimikustannuksilla niistä, ajattelematta yhtään, mitä se voi tarkoittaa, että jos jotain ihan oikeasti tapahtuu... (F)

Tällainen suhtautuminen vaikuttaisi kuitenkin vähenevän jatkuvasti ja olevan melko harvinaista tänä päivänä, sillä turvallisuudesta on tullut yhä merkittävämpi tapahtumatuotannon osa-alue. Toinen ääripää ja huomattavasti yleisempi suhtautumistapa vaikuttaisikin aineiston mukaan olevan turvallisuuteen suhtautuminen tärkeänä osana liiketoimintaa, integroituna palvelumuotoiluun. Aineistossa turvallisuus nähdään usein jopa kilpailuvalttina ja siten lisäarvon tuottajana.

... jos ajatellaan tota arvonluontia ja se mitä merkityä meidän bisnekselle, niin mä palaan siihen että siinä nivoutuu tavallaan meidän oma aluetuotanto ja sit se turvallisuudentuotanto tosi tiiviisti yhteen ja ne on oikeastaan sen konsertin niinku esiintyjien lisäksi ne tärkeimmät asiat, jotka luo sitä mielikuvaa sille yleisölle siitä tapahtumasta ja sen onnistumisesta. (D)

Riippumatta toimialasta... koska kilpailu kiristyy, niin sun on pakko jokaisella osa-alueella parantaa ja turvallisuus on yks osa-alue, missä sä pystyt selkeästi parantamaan sitä tuotto-panos -suhdetta panostamalla siihen. (J)

Yhteiskunnallinen keskustelu ja maailman tapahtumat lienevät osaltaan johtaneet siihen, että turvallisuustyö nähdään asiakkaiden keskuudessa yhä tarpeellisemmaksi ja siten yhä tärkeämmäksi osaksi järjestäjien liiketoimintaa. Aineiston perusteella asiakkaat arvostavat ja vaativat turvallisuutta entistä enemmän.

Niin hassulta kuin se kuulostaakin, niin sit toisaalta, samassa kun maailmasta tulee turvallisempi paikka, niin siinä samassa ihmiset ovat halukkaita panostamaan turvallisuuteen enemmän. (J)

Turvallisuuden pitäminen erillisenä osana liiketoimintaa nähtiin aineistossa pääosin ongelmallisena suhtautumisena, koska turvallisuuden horjuminen horjuttaa asiakkaan viihtyvyyttä ja asiakkaan viihtyvyys on tapahtumajärjestäjän yksi tärkeimmistä tavoitteista. Haastatteluissa korostettiin lähes poikkeuksetta sitä, että turvallisuus tarkoittaa viihtyisyyttä ja toisaalta viihtyisyys turvallisuutta. Tämä on merkittävä havainto siinä mielessä, että tapahtumaturvallisuus ei aineiston havaintojen perusteella missään nimessä tarkoita pelkästään onnettomuuksien ja

tapaturmien välttämistä. Tietysti se tarkoittaa myös sitä, mutta myös jatkuvaa yleisön viihtyvyyden varmistamista.

Haastatteluissa toistuu huomio siitä, että turvallisuuskulut ovat merkittävän suuri osa tapahtumajärjestäjän budjettia ja että turvallisuuden kustannukset tapahtumissa ovat moninkertaistuneet viime vuosina. Turvallisuuspalveluiden korkeat kustannukset ja toisaalta niiden kasvanut tarve ovat aineiston perusteella osaltaan johtaneet siihen, että tapahtumajärjestäjän kannattaa hyödyntää esimerkiksi järjestyksenvalvoja entistä enemmän myös asiakaspalvelijoina. Tämä liittyy myös siihen, että turvallisuus tulisi yhä enemmän nähdä osana palveluketjua. Tavoitteena olisikin hyödyntää turvallisuushenkilökuntaa mahdollisimman paljon asiakkaan palvelukokemuksen kohentamisessa ja siten viihtyvyyden sekä asiakastytytyväsyyden parantamisessa. Aineistossa korostuukin vahvasti, että järjestyksenvalvojan tulisi olla asiakaspalvelija ja edistää asiakkaan elämyksellistä kokemusta tapahtumassa.

Siitä (tapahtumaturvallisuudesta) tulee aidosti mulle ekana mieleen asiakaspalvelu... Siitä huolimatta, että taustat on nimenomaan viranomaismääräyksissä ja taustat on siinä yleisön turvallisuuden varmistamisessa ja yleisömassojen hallinnassa, niin ensisijaisesti se (tapahtumaturvallisuus) meille tapahtumajärjestäjänä, erityisesti siis meidän firmassa, näyttäytyy asiakaspalveluna, koska se on myös se yksi tärkeimmistä rajapinnoista niinku konserttijärjestäjän ja sen yleisön välillä. (D)

Järjestyksenvalvonta nähdäänkin aineiston perusteella yhtenä olennaisimmista tapahtumaturvallisuuteen vaikuttavista yksittäisistä kokonaisuuksista. Turvallisuuspalveluita myyvä yritys on ammattimaisesti järjestetyissä tapahtumissa lähes poikkeuksetta se taho, jolle turvallisuuspalveluiden suunnittelu ja tuotanto, järjestyksenvalvonta mukaan lukien, ovat ulkoistettu. Liiketoiminnan näkökulmasta turvallisuusyritykset ovat tapahtumajärjestäjän lisäksi toinen merkittävä toimija, joka tapahtumaturvallisuuden tyypillisessä verkostossa toteuttaa omaa liiketoimintaansa. Erityisen mielenkiintoisen turvallisuusyrityksen roolista tekee se, että usein sen voidaan katsoa olevan tilivelvollinen moneen suuntaan samanaikaisesti: tapahtumajärjestäjälle eli palvelun tilaajalle sekä viranomaisille, esimerkiksi poliisille, joka valvoo toiminnan laillisuutta ja sitä, että lain vaatimuksiin vastataan riittävällä tasolla. Tämän lisäksi turvallisuusyritys saattaa olla tilivelvollinen myös osakkeenomistajille.

Mulla on muutamia arvoja meidän työssä. Mun on helppo vedota tähän isoon pörssiyhtiöön. Me ollaan velvollisia tietyille tahoille, eli mulla loppuu duunit jos mä en niinku noudata näitä arvoja. (C)

He (turvallisuusyritys) tuottaa meille palvelun, että tavallaanhan he ovat niinku kaikesta tekemisestään meille tilivelvollisia, he laativat budjetin ja mä ainakin oon tosi tiukkapipoinen siinä, että budjetteja ei ylitetä. (D)

Tapahtumaturvallisuuden kaupallistuminen johtaa luonnollisesti myös yritysten väliseen kilpailuun. Tällöin etusijalla vaikuttaisi aineiston perusteella olevan oma asiakas ja sitä kautta oman yrityksen edun tavoittelu. Mielenkiintoinen kysymys on, missä määrin voitontavoittelun logiikkaa kannustaa toimialan yhteiseen kehittämiseen ja tiedonjakoon. Tätä aihetta pohditaan tarkemmin luvussa 6.2.

Mutta että liike-elämä, eihän siinä niinku hyvällä tahdolla mennä, varsinkaan jos kerta kaikkiaan on hävitty tarjouskilpailu niin se on aika mahdotonta ajatella, että sitä (tietoa) jaettaisiin. (B)

... mähän haluaisin, että kaikki toimisi osaavammin ja vastuullisemmin. Toivon sitä, mutta mä en nyt halua mennä jakamaan mun osaamista kaikille kilpailijoille, mutta koska eurot. (C)

Turvallisuuspalveluiden kaupallistuminen ja toimijoiden välinen kilpailu on johtanut aineiston perusteella siihen, että yhä suurempi osa suurten yleisötilaisuuksien turvallisuuspalveluista on ammattilaisten tuottamaa. Ammattimaisuus vaikuttaa lisäävän järjestäjän kustannuksia, mutta ehdottomasti myös turvallisuustyön jatkuvuutta ja suunnitelmallisuutta.

Nää isot tapahtumat, joissa tavoitellaan taloudellista voittoa, niin kyl ne mieltää tän aika paljon semmosena, että ammattilaiset siellä toimii... eikä noiden yksityisten turvafirmojen kaa oo ongelmia, he tekee sen työn ammattimaisesti... (K)

Edellä kuvattuihin havaintoihin perustuen, tapahtumaturvallisuuden asetelmasta kumpuaa liiketoiminnallisen voitontavoittelun periaatteita, joiden voidaan katsoa olevan peräisin voitontavoittelun institutionaalisesta logiikasta. Itse asiassa lähes kaikki suuret yleisötapahtumat ovat ylipäättään olemassa siksi, että niillä on tarkoitus toteuttaa liiketoimintaa. Tapahtumaturvallisuus on osa tätä liiketoimintaa. Liiketoiminnan näkökulmasta turvallisuudella pyritään lisäämään viihtyvyyttä ja siten varmistamaan tapahtuman jatkuvuus.

Tapahtumajärjestäjät tykkää ajatella, että niiden tapahtumalla pitää olla jatkumo, eli että ensi vuonna järjestämme uudestaan... tähän on tapahtumajärjestäjän turvallisuutta, että sen pitäisi pystyä hallinnoimaan se brändi että jos siellä ei tapahdu mitään niin sillä on se jatkuvuus. (A)

Jos siellä (tapahtumassa) alkaa sattuu jotain onnettomuuksia tai muita, niin se hän varmasti heikentää myös sitä bisnestä ja tulevaisuuteen aiheuttaa haasteita. (I)

Kyseessä on siis melko perustavanlaatuinen logiikka. Tämä tutkimus ei ole ensimmäinen, jossa markkinatalouteen liittyvä voitontavoittelu on määritelty institutionaaliseksi logiikaksi. Thornton & Ocasio (2008, 119) muistuttavat, että vaikka markkinat ovatkin taloudellisia rakenteita, ne ovat yhtä lailla instituutioita, jotka elävät ajassa ja jotka toimivat lakien ja normatiivisten olettamusten vaikutuksessa. Jo ensimmäisissä instituutioteoriaa käsittelevissä teoksissa kapitalismi on tunnistettu yhteiskunnan perusinstituutioista (ks. esim. Alford & Friedland 1985).

Kaupunkibrändi ja sen vaikutus aluetalouteen – julkisen talouden kestävyyslogiikka

Tapahtumien turvallisuus on tärkeää myös kaupungille (tai kunnalle), jossa tapahtumat järjestetään. Suuret yleisötilaisuudet ovat taloudellisesti merkittävä tulonlähde paikallisille yrityksille ja siten niiden merkitys on suuri myös kaupungin taloudelle. Tapahtumia ja niiden taloudellista vaikutusta saatetaan haastatteluiden perusteella arvioida ja mitata tarkastikin kaupungin toimesta. Kyseessä voi olla jopa strategisen tason kysymys kaupungille.

Jos meidän kaupungin niinku koko tapahtumateollisuuden liikevaihto 2017 oli 625 miljoonaa ja se on noin 5000 työpaikkaa niinku suoraan ja täällä myytiin 4,6 miljoonaa pääsylippua niinku kokonaisuudessaan... (E)

Kun kaupungin tapahtumiin ostetaan pääsylippuja, niin 40 % pääsylipuista ostaa paikkakuntalaiset, 20 % samasta maakunnasta ja 40 % tulee yli 100 kilometrin päästä, jolloin tällä on niinku selkeä merkitys meidän aluetalouteen. (E)

Jos ajatellaan sitten, että meillä vaikka yks strateginen tavoite on vaikka tää... no joka tapauksessa saada aikaan tällainen vilkas elämiskaupunki, minkä yhtenä keskeisenä osana on nää isot tapahtumat niinku ympäri vuoden ja tuota sen takia tapahtumaturvallisuus näyttäytyy siellä niinku tosi tärkeänä strategisena...

jos ajatellaan niitä kirjauksia, niin siellä on vaikka tää asuin- ja elinympäristön turvallisuuden parantaminen ja turvallisuuden tunteen parantaminen... (I)

Suoran taloudellisen hyödyn lisäksi turvalliset tapahtumat ovat aineiston perusteella tärkeä osa kaupunkien brändiä ja imagoa, jotka tietysti edesauttavat alueen taloudellista hyötymistä pidemmällä aikavälillä. Onnistuneesti ja turvallisesti toteutetut suuret tapahtumat houkuttelevat alueelle lisää tapahtumajärjestäjiä ja toisaalta onnettomuuksilla ja tapaturmilla on niin ikään negatiivista vaikutusta kaupungin imagoon. Tapahtumien turvallisuutta voidaan haastatteluiden mukaan pitää sekä tärkeänä imagotekijänä sekä kansallisen että globaalin tason houkuttelevuutta ajatellen.

Uskoisin tietysti, että tämä kaupunki haluaa profiloitua tapahtumakaupunkina ja yksi osa sitä houkuttelevuutta on se, että se on turvallinen. (G)

Ei se mikään virallinen projekti ole, mutta ollaan, useammankin suusta ja itsekin sitä käytän, ollaan tekemässä meidän kaupungista niinku tämmöistä tapahtumaturvallisuuden pääkaupunkia, että se otetaan todella vahvasti täällä huomioon...

(A)

Kaupungin strategisen imago- ja brändityön lisäksi tapahtumaturvallisuus liittyy myös kestäväan julkisten varojen käyttöön. Esimerkiksi poliisille tapahtumaturvallisuuteen panostaminen on merkittävä kustannustekijä. Aineiston perusteella myös pelastuslaitokset voivat joutua tasapainottelemaan resurssien riittävyyden ja palotarkastusten volyymin kanssa.

Poliisihan varaa resurssit... saattaa olla, että kuusi viikkoa aikasemmin poliisi joutuu vahvistamaan työvuorot tähän konserttiin, ettei kaikki tuu ylitöinä, jolloin se on tuplasti kalliimpaa vähintään. Että tota, senkin takia nää hyvät järjestäjät, jotka tänä päivänä järjestää niin tajuaa, että se on bisnesasia myöskin poliisille... se on viikkojen suunnittelua ja erilaisten kokousten mukanaoloa... meil on laitoksilla budjetti, millä pitää pystyä selviytymään. (F)

Edellä mainitut havainnot aineistosta perustelevat sen, miksi kaupunki itsessään on tärkeä organisaatio tapahtumaturvallisuuden verkostossa. Kaupungilla on taloudellinen ja imagollinen intressi tapahtumien turvallisuustyön onnistumisen suhteen. Julkisten varojen kestäväan käytön näkökulmasta onkin perusteltua, että kaupunki on usein myös fasilitoimassa ja tapahtuma-alueita ja auttamassa tapahtumajärjestäjää käytännön asioissa, kuten esimerkiksi lupa-asioissa ja muussa viranomaisten kanssa tehtävässä tapahtuman turvallisuuteen liittyvässä yhteistyössä.

*Sen verran (kaupungin) roolista vielä, että tapahtumapaikkoihin liittyvä yks sel-
lainen, missä kaupunki on ollut aktiivinen koollekutsuja myös, niin me ollaan aika
paljonkin kierretty viranomaisten kanssa näitä tapahtumapaikkoja ja me ollaan
myös mietitty, että minkälaisilla erilaisilla ratkaisuilla me saatais niinku paran-
nettua fyysistä turvallisuutta. (I)*

Turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen varmistaminen – yhteiskun- nallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka

Tapahtumaturvallisuuden asetelmassa, etenkin viranomaisten toiminnassa, vaikuttaa vahvasti julkiseen tehtävään liittyviä velvollisuuksia, arvoja ja periaatteita. Näitä tekijöitä vaikuttaisi yhdistävän tavoitteena oleva yhteiskunnallinen sosiaalinen hyöty ihmisen turvallisuutta ja tur-
vallisuudentunnetta kohentamalla. Tämän institutionaalisen logiikan sanoittamisesta keskus-
teltiin paljon myös haastatteluiden yhteydessä. Keskusteluiden perusteella yhteiskunnallinen
turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka kuvaa parhaiten sitä logiikkaa, jossa arvonluonti pe-
rustuu fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin ja sen lisäämiseen yhteiskunnassa. Tällä logii-
kalla tarkoitetaan yhteiskunnallista vaikuttavuutta nimenomaan turvallisuuden näkökulmasta.
Jos vaikuttamista pohdittaisiin sen arvioinnin kautta, voisi mittareina ajatella olevan esimer-
kiksi ihmisten turvallisuuden tunne, onnettomuuksien määrä tai nuorten päihteiden käyttö.

Tässä tutkimuksessa logiikka voi käytännössä tarkoittaa esimerkiksi ihmisten turvallisuutta ta-
pahtumissa, mutta myös sen ympärillä ja tapahtuman jälkeen. Logiikkaa voidaan pitää erilli-
senä voitontavoittelun logiikasta, vaikka ihmisten hyvinvointi siihenkin liittyy. Yritystoimin-
nassa kyse lienee enemmänkin välineellisestä arvosta taloudellisen hyödyn tavoittelemisessa.
Aineiston perusteella turvallisuusviranomaisten toiminnassa tavoite on yleensä viime kädessä
pitää ihminen turvassa.

*Meil on kuitenkin tietty riskitaso tällä hetkellä... ei me voida ajatella mitään
muuta ku niiden ihmisten turvallisuutta... (K)*

*...turvallisuus on yrityksiä lukuun ottamatta yleensä hyvä teema, koska kukaan ei
kilpaile keskenään. Että jos ajatellaan vaikka kaupungin tai poliisin tai pelastus-
laitoksen tai järjestöjen roolia, niin kaikilla on sama päämäärä: miten me saa-*

taisiin turvallinen tapahtuma tai turvallinen kaupunki. Okei, yrittäjillä on varmaan sinänsä sama iso päämäärä mutta tietysti se bisnes on heille niinku ykkönen. (I)

Arjen sujuvuuden ja tapahtumapaikan lähellä olevan kaupunkialueen turvallisuuden varmistaminen vaativat erityistä huomiota ja resursseja useilta tapahtumaturvallisuuden verkoston toimijoilta. Haastatteluaineistossa korostuu, että turvallisuuden takaaminen festivaalialueen ulkopuolella on haastavaa ja vähintään yhtä tärkeää, kuin itse festivaalien turvallisuuden varmistaminen. Joskus suuriin yleisötapahtumiin mainitaan liittyvän negatiivisia lieveilmiöitä, kuten väkivalta- ja huumausainerikoksia.

Sehän koskee myös kaikkia muita, ketkä sen (tapahtuman) piirissä on, esimerkiksi ihmiset, jotka asuu lähiympäristössä... jos sanotaan että on 30 000 tuhannen festivaali, niin se pistää sen koko kaupungin tietyllä tavalla uusiin uomiin kolmeksi päiväksi. (F)

Tää tilaisuus vaan on sen luontonen, että se ei niinkun kaikille kaupunkilaisille oo semmonen positiivinen tapahtuma... sitten se, miten se vetää tänne semmosta hengailijaa kaupunkiin samanaikaisesti ni se tuol keskustassa aiheuttaa semmosta järjestyshäiriöä ja pahoinpitelyä ja tämmösiä normaalia huomattavasti enemmän. (K)

Yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen tuntuisi haastatteluiden perusteella kuuluvan myös julkisen sektorin vastuu tapahtumaan osallistuvien ja sen ympärille kokoontuvien ihmisten, etenkin nuorten, sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisestä. Tapahtumaturvallisuus voi joissain tapauksissa tarkoittaa jopa päihdekasvatusta.

... tää varmaan liittyy tietyllä tavalla kaikkiin isoihin tapahtumiin, että vaikka meillä on se tietty tapahtumapaikka ja siellä on vaikka 16 000 ihmistä, mutta meillä on 10 000 nuorta siinä alueen ympäristössä ja siinä se niinku muuttuu ja silloin tavallaan se kaupungin vastuu alkaa entistä enemmän nousta. Kun ajatellaan sitä, että mikä rooli kaupungilla sitten on, puhutaan meidän niinku nuorisotoimesta ja sitten mennään aina järjestökenttään, siel on SPR:n vapaaehtoispartioita ja tullaan vielä niinku kuntarajat ylittävään yhteistyöhön... et me ikään kuin hallitaan sitä niinkun tilannetta ja pystytään tukeen ja auttaan niitä nuoria ja oleen läsnä...

Tapahtumat vaikuttavat myös sen ympärillä olevan kaupunkialueen turvallisuuteen, joten tapahtuman järjestäjien yrityksen vastuu yltää yleensä myös tapahtuma-alueen ulkopuolelle, vaikkakin julkisen sektorin rooli korostuu, mitä kauemmas tapahtuman fyysisestä sijainnista mennään.

Kaikki nää asukkaat, mitkä täs ympärillä asuu, niin kyllä heidän pitää tuntea olonsa turvalliseksi tällä alueella. Siihen on jouduttu panostaan, että järjestäjille on annettu just tän tyylisiä, että se maksaa tiettyjen kerrostalojen pihoihin noita vartijoita tai järkkäreitä... he tekevät sen ihan, ei siinä oo mitään... he haluaa, että se myönteinen julkisuuskuva... että he sais semmoisen sille tapahtumalle. (K)

Pääsääntöisesti tapahtumajärjestäjillä vaikuttaisi olevan tahtotila tehdä suurista yleisötilaisuuksista mahdollisimman turvallisia kaikille kaupungissa oleville. Turvallisuuden edistämiseksi tehdäänkin usein läheistä yhteistyötä viranomaisten kanssa. Vuosittain järjestettävissä tapahtumissa pyritään jatkuvaan kehitykseen esimerkiksi tapahtuman jälkeen käytävän purkutilaisuuden avulla.

Vois jopa sanoa, että viranomaisilla ja (tapahtumien) järjestäjillä on yhteinen tavoite siinä: saada turvallinen tilaisuus, mikä ei aiheuta ulkopuolelle liikaa häiriötä ja kävijät kokee, että täällä on viihtyisää, koska toiminta on sujuvaa. (K)

... ei oo enää niin, että poliisi tekis yksin sitä turvallisuutta, vaan me tarvitaan sitä yhteisissä pöydissä istumista ja yhdessä asioiden miettimistä, niin sitä kautta me voidaan saada aikaan hyviä uusia ratkaisuja ja vaikuttavuutta tekemiselle. (I)

Merkittävää osallisuutta yhdessä - yhteisöllisyyden logiikka

Tapahtumaturvallisuuden verkostossa vaikuttavat institutionaaliset logiikat vaihtelevat riippuen siitä, millainen tapahtuma on kyseessä. Haastatteluiden perusteella tapahtumat voidaan karkeasti jakaa esimerkiksi voittoa tavoitteleviin ja voittoa tavoittelemattomiin. Voittoa tavoittelemattomissa tapahtumissa järjestäjänä saattaa olla esimerkiksi urheiluseura tai muu yhdistys. Näissä tapahtumissa on tyypillistä, että järjestyksenvälontaan osallistuu yhdistyksen omaa väkeä vapaaehtoisesti, esimerkiksi ruokapalkkiolla. Tämä on osaltaan myös vastaus kohonneisiin turvallisuuskustannuksiin, jotka voittoa tavoittelemattomissa tapahtumissa voi koitua ratkaisevaksi tekijäksi tapahtuman jatkon kannalta.

Oikeastaan ton niinku sen mukaan että niinku siellä on viranomaislogiikka, bisneslogiikka, niin siellä on vielä se kolmas logiikka, joka on yhteisöllisyyslogiikka. Se tarkoittaa, että meidän urheiluseurat, kulttuuriorganisaatiot kouluttaa enenevissä määrin myös omaa porukkaansa tota turvallisuuskoulutuksilla eli hankkii heille järjestyksenvalvojapasseja sen takia, koska tota, alkaa olla kovin kallista ottaa kaikkia pelkästään yksityiseltä sektorilta ja silloin tulee aina vastavoimia siihen toimintaan. Silloin yhteisö rupee määrittelemään sitä suuntaan toiseen että se bisnes ei karkaa käsistä. (E)

Aineiston perusteella ei ole lainkaan tavatonta, että seurojen tai yhdistysten väkeä työskentelee myös voittoa tavoittelevissa tapahtumissa. Siinä tapauksessa palkkio voidaan ohjata esimerkiksi suoraan seuralle, jolloin kyseessä on ikään kuin talkootyötä. Oli tilanne kumpi tahansa, aineistossa tällaisen vapaaehtoisuuteen perustuvan järjestyksenvalvonnan nähdään olevan tärkeää yhteisöllisyyden kannalta.

... sit on se yhteisöllinen vaikutus. Meil on 200 urheiluseuraa joissa on yli 60 000 jäsentä, meil on pari sataa kulttuuriorganisaatioo joissa on 40 000 jäsentä. Puolet tästä massasta on joko jonkun urheiluseuran tai kulttuuriorganisaation jäseniä, jotka joskus vapaa-ajallaan tekevät yhteisöllistä työtä sen yhteisen päämäärän eteen intohimoisesti. (E)

Eräässä haastattelussa yhteisöllisyyteen perustuvaa järjestyksenvalvontaa pidetään jopa elinehtoja monille voittoa tavoittelemattomille tapahtumille.

... niistä (erään kaupungin tapahtumista) sellasia tapahtumia, joissa ei ole ammattimaista järjestyksenvalvontaa, on varmaan puolet, jolloin tässä tapauksessa niin mä oon ehdottomasti sitä mieltä, että ei pidä siirtyä pelkästään ammattimaiseen toimintaan, vaan meillä täytyy olla mahdollisuus edelleen hoitaa järjestyksenvalvontaa myös vapaaehtoisvoimin. (E)

Yhteisöllisyyden logiikka, kuten mikään muukaan institutionaalinen logiikka, ei kuitenkaan ole kokonaisuuden kannalta ongelmaton. Tämän ja muiden logiikoiden keskinäisiä kohtaamisia pohditaan luvussa 6.2.

Yhteenveto

Tutkimuksen aineiston perusteella toimijoiden toimintamallien taustalla vaikuttaa aina yksi tai useampi institutionaalinen logiikka. Aineiston perusteella on kuitenkin mahdotonta johtaa kunkin toimijan konkreettisista toimintatavoista vain yhtä institutionaalista logiikkaa. Lähes kaiken käytännön toiminnan taustalla näyttäisikin vaikuttavan useampi institutionaalisen tason logiikka, joiden yhteisvaikutuksesta varsinainen toiminta ja tavoitteet muovautuvat. Logiikoiden identifioiminen ja erottaminen toisistaan on kuitenkin välttämätöntä logiikoiden moninaisuuden ymmärtämiseksi.

Yksittäisten institutionaalisten logiikoiden tunnistamiseksi aineistosta on etsitty periaatteita, arvoja ja normeja, joilla toimintaa ja tavoitteita perustellaan. Edellä mainitut tekijät on tässä tutkimuksessa identifioitu ja ryhmitelty neljäksi institutionaaliseksi logiikaksi, joista kukin ohjaa mainittuja tavoitteita ja toimintaa omaan suuntaansa. Nämä logiikat ovat voitontavoittelun logiikka, julkisen talouden kestävyys logiikka, yhteiskunnallinen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka sekä yhteisöllisyyden logiikka.

Tunnistetut institutionaaliset logiikat on yhteenvetona koottu kuvioon 4. Kuviossa kerrataan lisäksi, mitä ominaispiirteitä kuhunkin logiikkaan aineiston perusteella liittyy tapahtumaturvallisuuden asetelmassa. Nämä ominaisuudet toimivat samalla perusteluina sille, miksi logiikoiden on tunnistettu olevan nimenomaan institutionaalisia.

Voitontavoittelun logiikka

- Turvallisuuspalveluiden ja -tuotteiden kasvavat markkinat
- Turvallisuus tapahtuman jatkuvuuden takaajana ja osana laadukasta brändiä
- Turvallisuus ulkoistettuna ostopalveluna ja projektiliiketoimintana
- Turvallisuuskustannusten minimointi ja tulojen maksimointi: tuotto-panos -suhde
- Tulot tapahtumakaupungin elinkeinoelämälle, kuten hotelli- ja ravintola-alan yrityksille
- Turvallisuuspalvelut integroituna osaksi tapahtumajärjestäjän palvelumuotoilua ja asiakaspalvelua
- Turvallisuusyritysten asiakaslähtöisyys
- Tilivelvollisuus osakkeenomistajille ja palvelun tilaajalle

Julkisen talouden kestävyys logiikka

- Viranomaisien rajalliset resurssit ja budjetin luomat raamit
- Turvalliset tapahtumat ja kulttuurimyönteisyys osana kaupungin brändiä ja houkuttelevuutta kansallisella ja globaalilla tasolla
- Onnettomuuksien moninkertainen negatiivinen vaikutus imagoon
- Uusien tapahtuma-alueiden löytäminen ja hyödyntäminen
- Kaupungin aluetaloudelliset vaikuttavuustavoitteet

Yhteiskunnallinen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka

- Tapahtumaturvallisuus osana kaupungin kokonaisturvallisuutta
- Tapahtuman ulkopuolella olevien ihmisten turvallisuuden ja arjen sujuvuuden varmistaminen
- Alaikäisten päihteiden käyttö ja siihen puuttuminen
- Poliittinen arvokeskustelu
- Fyysisen turvallisuuden, koskemattomuuden ja yhdenvertaisuuden varmistaminen
- Terrori-iskujen vaikutus tapahtumissa varautumiseen
- Viranomaisen tekee päätökset viime kädessä ihmisen turvallisuus ensisijaisena tavoitteena
- Järjestyksenvalvojan erityisoikeudet turvallisuuden parantamiseksi
- Tapahtumajärjestäjän julkinen vastuu ja turvallisuusyrityksen tilivelvollisuus poliisille
- Turvallisuuden huomiointi kaupungin infrastruktuurissa

Yhteisöllisyyden logiikka

- Yhdistysten ja seurojen oma järjestyksenvalvonta voittoa tavoittelemattomissa tapahtumissa
- Yhteisöjen vastaus viime vuosina moninkertaistuneisiin tapahtumien turvallisuuskuluihin
- Vaihtoehto voitontavoittelun logiikalla toimiville turvallisuusyrityksille
- Yhteisten päämäärien eteen työskentely lisää seurahenkeä ja tasavertaisuutta
- Turvallisuus samalla ansaintakeino: kerätään varoja yhteisön toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi
- Intohimoa ja innostusta enemmän kuin tapahtumaosaamista

Kuvio 4: Yhteenvedo tapahtumaturvallisuuden asetelmassa vaikuttavista institutionaalisista logiikoista.

6.2. Institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden eri ilmenemistyytit

Kuten luvussa 5 mainitaan, käytetään tässä tutkimuksessa institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden kuvantamisessa Besharovin & Smithin (2014, 371) nelikenttäistä viitekehystä moninaisuuden eri ilmenemistyyteistä. Tarkoituksena on tarkastella tässä viitekehyksessä neljää aineistosta tunnistettua institutionaalista logiikkaa ja niiden välisiä moninaisuuden ilmentymiä. Besharov & Smith tunnistavat artikkelissaan (2014) neljä eri ideaalityyppiä organisaatioista, joissa kussakin logiikoiden moninaisuus näyttäytyy eri tavalla. Tässä tutkimuksessa eri tyypit mukailevat alkuperäistä viitekehystä (ks. kuvio 2), mutta ilmenemistyyppien sanoitusta ja määrittelyä on muutettu hieman, jotta ne kuvailisivat mahdollisimman tarkasti aineistosta esiin nousseita moninaisuuden muotoja. Ehkäpä merkittävin muutos alkuperäiseen viitekehykseen on se, että ideaalityypit kuvaavat organisaatiotyyppien sijaan tilanteita, joissa institutionaaliset logiikat kohtaavat. Tämä on perusteltua siksi, että aineiston perusteella tapahtumaturvallisuuden verkostot ovat hyvin heterogeeninen kokonaisuus ja samankin verkoston sisällä kaksi logiikkaa saattaa kohdata eri seurauksin eri tilanteissa. Toinen aineiston perusteella muodostunut merkittävä tarve viitekehysten muokkaukselle on määritellä ja sanoittaa nelikenttää hieman eri tavoin, kuin alkuperäisessä. Eräs nelikentän kohta on muutettu korostamaan institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden positiivista vaikutusta. Alkuperäisessä viitekehyksessä vastaava kenttä oli sanoitettu tämän tutkimuksen tuloksiin nähden niin neutraalisti, ettei se kuvannut aineistoa riittävän tarkasti. Kyseisen kentän sanoitus muutettiin ”linjassa olevista logiikoista” logiikoiden väliseksi synergiaksi. ”Etääntyneiden” logiikoiden käsite on niin ikään muutettu kilpailun käsitteeksi. Tämän muutoksen tavoitteena on korostaa ja toisaalta kuvata selkeämmin logiikoiden välistä maltillista ristiriitaa. Viitekehysten muokkaaminen tapahtui aineiston sisälönanalyysin aikana.

Tässä tutkimuksessa logiikoiden moninaisuutta tutkitaan kahden tai useamman aineistosta tunnistetun institutionaalisen logiikan yhteensopivuutta tarkastelemalla. On huomioitava, että kahden logiikan samanaikaisuus voi ilmentyä eri tavoin tilanteesta ja valitusta näkökulmasta riippuen. Toisin sanoen, kontekstisidonnaisuus näkyy aineistosta selvästi. Kaikki tässä luvussa tarkastellut näkökulmat ja tilanteet perustuvat haastatteluissa mainittuihin logiikoiden kohtaamiisiin. Esimerkiksi voitontavoittelun logiikka ja yhteiskunnallinen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka saattavat toimia saumattomasti yhdessä siitä näkökulmasta, että turvallisuustyön

kaupallistuminen tukee myös poliisin suoriutumista tehtävistään. Toisaalta, mainitut logiikat saattavat aiheuttaa ristiriitoja tapauksessa, jossa tapahtumajärjestäjä pyrkii säästämään turvallisuuskustannuksissaan ja siten maksimoimaan liiketoiminnallista voittoa esimerkiksi alittamalla poliisin hyväksymän järjestyksenvälvojen määrän tai toimimalla muuten turvallisuusmääräysten kannalta harmaalla alueella.

Seuraavaksi luokitellaan tarkemmin aineistosta tunnistettuja institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden ilmenemismuotoja. Besharovin & Smithin (2014) viitekehystä mukaillen, moninaisuuden eri tyypit on luokiteltu joko ongelmitta yhdessä toimiviksi tai keskenään ristiriitaisiksi. Tämän jälkeen ilmenemismuodot on jaettu edelleen nelikenttään sen perusteella, kuinka keskeisiä logiikat ovat millekin toiminnalle ja missä määrin ne tähtäävät samoihin tavoitteisiin. Kuten aiemmin mainittiin, kukin ”logiikkapari” saattaa päätyä useampaan nelikenttän lokeroon, riippuen näkökulmasta ja tilanteesta, jossa logiikoiden kohtaamista tarkastellaan.

6.2.1 Logiikat yhteisellä ladulla

Kuten aiemmin mainittiin, tässä tutkimuksessa yhtenä tavoitteena on kyseenalaistaa termin ”kilpailevat institutionaaliset logiikat” käyttö kuvaamaan yleisesti logiikoiden moninaisuutta. Haastatteluista saatu aineisto tukee osaltaan tätä väitettä, sillä joskus logiikat tukevat toisiaan tavoitteiden saavuttamisessa niinkin selvästi, että voidaan hädin tuskin puhua kilpailusta. Parhaassa tapauksessa kaksi, miksei useampikin, institutionaalista logiikkaa toimivat niin hyvin yhdessä, että ne vaikuttavat saavan aikaan jopa synergiaa tapahtumaturvallisuuden verkoston toiminnassa. Toisin sanoen, aineiston perusteella jotkut institutionaaliset logiikat vaikuttaisivat joissain tilanteissa kulkevan hyvinkin samaa latua kohti yhteisiä tavoitteita.

Samaan suuntaan pyrkivät logiikat tulevat aineistossa esiin eteenkin silloin, kun molemmat (tai kaikki) logiikoista ovat merkittäviä ydintoiminnan kannalta. Sen sijaan, joissain tilanteissa vain yksi logiikka vaikuttaisi olevan ainoa, mikä määrittää toimintaa. Aiemmassa kirjallisuudessa vastaavanlaista asetelmaa on kuvailtu esimerkiksi dominoivaksi organisaatioksi. Tyypillistä tälle asetelmalle on, että muitakin institutionaalisia logiikoita voi vaikuttaa verkoston tai organisaation toimintaan, mutta ne eivät aiheuta konfliktia dominoivan logiikan kanssa, vaan tukevat ja jopa sulautuvat tähän logiikkaan (Besharov & Smith 2014, 373-374). Tässä alaluvussa pohditaan tarkemmin, mitä nämä ilmenemismuodot aineistossa tarkoittavat.

Synergia

Aineistosta on tunnistettu tilanteita, joissa useampi institutionaalinen logiikka on keskeinen verkoston tai organisaation ydintoiminnalle ja logiikat ohjaavat toimintaa samaan suuntaan, kohti samoja tavoitteita. Tämä moninaisuuden ilmenemistyyppi on sanoitettu synergiaiksi siksi, että logiikat vaikuttaisivat yhdessä auttavan tavoitteen saavuttamista enemmän, kuin kumpikaan logiikka sitä yksin edesauttaisi. Tutkimuksen empiirisessä kontekstissa yleisin vastaavainen asetelma on tilanne, jossa tapahtuman osallistujien turvallisuuden nähdään edistävän sekä yhteiskunnallista turvallisuustyön vaikuttavuutta että osallistujien viihtyvyyttä ja yleisön hallinnan sujuvuutta. Jälkimmäinen tarkoittaa tapahtumajärjestäjälle liiketoiminnallista hyötyä, mikä motivoi järjestäjää hoitamaan turvajärjestelyt huolellisesti. Toisin sanoen, molemmat logiikat ohjaavat kohti samaa tavoitetta ja ovat olennaisia ydintoiminnalle eli tässä tapauksessa tapahtumien turvallisuuden varmistamiselle.

Riittävä panostus turvallisuusjärjestelyihin ja turvallisuuden mieltäminen osana palveluketjua nähdään aineiston perusteella yleensä olevan suoraan verrannollisia myös tapahtumajärjestäjän taloudelliseen menestymiseen. Parhaimmillaan näiden logiikoiden voidaan katsoa siis tukevan toisiaan: liiketaloudellinen voitto motivoi hoitamaan turvajärjestelyt hyvin ja toisaalta turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka edesauttaa liiketoiminnan onnistumista. Turvassa oleva asiakas on tyytyväinen asiakas ja tyytyväinen asiakas käyttäytyy turvallisesti.

... konserttikokemuksen tai sen arvojenluojana se järjestyksenvalvonta ja turvallisuuspalvelut näyttelee tosi suurta roolia. (D)

Sen asiakaskokemuksen edelleen parantaminen on suoraan sitä turvallisuutta ja myös sen ihmisen hyvinvointia, ettei se oo aina mitään sellasta fyysistä turvallisuutta, vaan se on niinku hyvää asiakaskokemusta. Sitä kautta ku väki pidetään tyytyväisenä, niin todennäköisesti käyttäytyminen on niinku hyvää. (I)

Aineistosta voidaan tunnistaa toinenkin mielenkiintoinen havainto liittyen logiikoiden kohtaamisesta syntyvään synergiaan. Järjestyksenvalvonnan kaupallistumisen ja yritysten välisen kilpailun nähdään lisäävän toiminnan ammattimaisuutta. Tämän nähdään usein lisäävän vaatimustasoa ja siten toimijoiden osaamista ja toiminnan suunnitelmallisuutta. Viranomaiset näkevät järjestyksenvalvonnan ammattimaistumisen helpottavan yhteistyötä ja siten viime kädessä lisäävän ihmisten turvallisuutta. Näin ollen on perusteltua väittää, että logiikat ohjaavat samaan suuntaan kohti yhteistä tavoitetta ja luovat yhdessä synergiaa.

... näin niinku yleisellä tasolla poliisin kannalta kaikista tärkeintä olis se, että näiden suurten yleisötilaisuuksien turvallisuusjärjestelyistä huolehtis pitkälti ammattilaiset, eikä tällaset, jotka harjottelee vasta näitä juttuja. (F)

Enemmän mä näen, että kun me ammattilaisen turvallisuuspäällikön kanssa neuvotellaan, niin me tiedetään, että kun sen kaa jotain sopii, niin siihen voi luottaa... (K)

Tämän lisäksi, institutionaalisista logiikoista nimenomaan voitontavoittelun logiikka vaikuttaisi aineiston perusteella ohjaavan myös tapahtumajärjestäjiä kehittämään ammattitaitoaan turvallisuusasioissa. Tässäkin suhteessa voitontavoittelun logiikalla ja yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikalla on samat tavoitteet: lisätä ammattitaitoa ja siten ihmisten turvallisuutta. Voisikin olla perusteltua tulkita, että ilman voitontavoittelun logiikan vaikutusta, yksityisillä toimijoilla ei olisi juurikaan tarvetta tai halua kehittää toimintaansa. Aineistossa mainitaan, että viranomaisen on vaikea kieltää yksityisiä toimijoita harjoittamasta toimintaansa, joten markkinat ”karsivat” itse taitamattomat toimijat pois alalta. Tämä on yksi osoitus siitä, että viranomaisten toimintaa pitkälti ohjaava yhteiskunnallinen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka ei suinkaan ole kaikissa tilanteissa dominoiva institutionaalinen logiikka.

Ainoo, mikä ohjaa (tapahtuma-) järjestäjiä olemaan niinku osaavampia, niin on tavallaan kaupalliset tekijät. Jos sä et menesty alalla et sun tapahtumat sakkaa, ni sä poistut alalta... mut ei viranomainen tuu sanoon että sä et saa. (C)

Aiemmin raportissa mainitaan, kuinka maailmalla tapahtuneet terrori-iskut ja muut tapahtumat ovat muuttaneet yhteiskunnallista keskustelua siihen suuntaan, että turvallisuuteen ollaan halukkaita panostamaan enemmän kuin ennen. Tätä yhteiskunnalliseen turvallisuustyön logiikkaan liittyvää diskurssia voidaan pitää voitontavoittelun logiikan kanssa samansuuntaisena, sillä nyt turvallisuuspalveluiden suhteen kysyntä ja tarjonta lisääntyvät.

Kyllä ihmiset on kuitenkin niin valveutuneita, että se on todella pieni osa, joka kokee esimerkiksi järjestyksenvainojien määrän lisääntymisen muun ku hyvänä... silloinhan samana iltana kun oli Turun puukotus, niin täällä oli festivaalit, niin sitte tänne kerättiin todella paljon poliiseja ku ei koskaan voi tietää onks tässä jatkumoa muuhun suuntaan... vanhemmilta tuli tosi paljon kiitosta, ketkä toi tohon, että ku näkyy poliisit niin hyvin. (K)

Tähän varmaan liittyy yhteiskunta niinku laajemminkin, me ruvetaan, turvallisuus alkaa olemaan semmonen seikka, josta ihmiset on valmiita maksaan tai ollaan valmiita arvostaan” (A)

Dominoiva logiikka

Haastatteluissa puhutaan usein tilanteesta, jossa organisaation tai verkoston toimintaan vaikuttaa merkittävästi vain yksi institutionaalinen logiikka. Tätä voidaan nimittää dominoivaksi logiikaksi, sillä muut samaan aikaan vaikuttavat logiikat tukevat pääosin samansuuntaisia toimintatapoja, eikä niiden vaikutus käytännössä juurikaan näy toiminnassa. Esimerkiksi lainsäädännössä asetetut tietyt minimivaatimukset velvoittavat tapahtumajärjestäjää tiettyyn toimintaan, jossa ei yleensä ole neuvotteluvaraa. Näihin vaatimuksiin tulee vastata tai tapahtumaa ei voida järjestää. Vaikuttaisikin siltä, että tällöin dominoiva logiikka on yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka.

Se, mikä liittyy lainsäädäntöön, liittyy lainsäädäntöön. Se on tavallaan raja, josta ei mennä eteenpäin eikä peruutella. Se on niinku se että tää on laki ja näin toimitaan. (E)

...kyllä se tosiasia on kuitenkin se, että poliisi on viranomainen, joka viime kädessä voi sen tapahtuman myös kieltää, jos sitä ei voi turvallisesti järjestää. (K)

Kuten aiemmin mainittiin, vaikuttaisi yksinapaiselle eli yhden dominoivan logiikan moninaisuudelle olevan tyypillistä se, ettei logiikoiden välillä ole konfliktia. Kuten aiemmassa kirjallisuudessa on tunnistettu, myös tapahtumaturvallisuuden kontekstissa tällaiselle tilanteelle on tyypillistä se, että logiikoiden välillä on selkeät hierarkiat (Besharov & Smith 2014). Konflikti voi toki silti syntyä, mikäli kaksi organisaatiota, joissa molemmissa vaikuttaa eri dominoiva logiikka, joutuvat verkostossa kilpailemaan keskenään (ks. esim. Besharov & Smith 2014, 374). Eri tasoilla esiintyvään logiikoiden moninaisuuden paneudutaan tarkemmin luvussa 6.3.

Tapahtumaturvallisuuteen liittyvä sääntely ja viranomaisten vaatimukset saattavat aineiston mukaan näyttäytyä mahdollistavina toimintaa ohjaavina raameina, jotka auttavat tapahtumajärjestäjiä toimimaan kaikkia hyödyttävällä tavalla. Mikäli viranomaisen määräyksiin suhtaudutaan mahdollisuutena, niin tavoitteet hahmottuvat aineiston perusteella yhteisiksi ja yhteistyö verkoston sisällä on sujuvampaa.

...se on ensinnäkin tosi hieno asia, että Suomessa niinku viranomaisten määräysten kautta huolehditaan siitä, että kaikki tapahtumat on aidosti turvallisia. Siinä mielessähän se on pakollinen iso paha tai pakollinen lohko rahaa, joka pitää käyttää, mutta mua kiinnostaa se, että mitä mä voin tehdä sillä rahalla. Että miten me voidaan siis myös kun meidän täytyy joka tapauksessa huolehtia yleisön turvallisuudesta, niin miten me saadaan sitten tavallaan hyötykäytettyä ja rakennettua siitä sellainen palvelu, että se on meitä kaikkia hyödyttävä asia ja me saadaan siitä mahdollisimman paljon irti, koska se on myös mahdollisuus. (D)

Tapahtumaturvallisuuden kontekstissa toimijoiden ja logiikoiden kohtaaminen ei aina tapahdu niin vaivattomasti, kuin tässä luvussa on kuvattu. Seuraavassa luvussa pohditaankin tilanteita, joissa logiikat eivät varsinaisesti ohjaa toimintaa samaan suuntaan, vaan saattavat luoda esimerkiksi verkoston toiminnalle keskenään ristiriitaisia tavoitteita ja keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

6.2.2 Kitkaa logiikoiden välillä

Aineiston perusteella tapahtumaturvallisuuden kokonaisuus ei ole institutionaalisten logiikoiden kohtaamisen kannalta edellä kuvatun lailla ongelmaton. Logiikat eivät aina kulje samaa latua kohti yhteisiä tavoitteita, vaan usein niiden välillä voi näyttäytyä merkittäviäkin ristiriitoja. Joissain tapauksessa logiikoiden kohtaaminen vaikuttaa aineiston perusteella niin haastavalta, että on perusteltua puhua jopa konfliktista. Joskus kohtaaminen on kuitenkin kivuttomampi, vaikka tilanteessa vaikuttaisikin selvästi eri toimintaan kannustavaa logiikkaa. Tällöin tässä tutkimuksessa puhutaan logiikoiden välisestä kilpailusta. Logiikoiden välisiä ristiriitoja ja yhteentörmäyksiä ilmenee usein organisaatioiden välillä, mutta joskus myös sisäisesti organisaation toiminnassa.

Konflikti

Joskus institutionaalisten logiikoiden kohdatessa toimijat joutuvat monimutkaiseen ja kompleksiseen asetelmaan. Tilanteessa, jossa kaksi toiminnan kannalta merkittävää, vahvasti vaikuttavaa logiikkaa ja toisaalta erilaisiin toiminnan tavoitteisiin ja keinoihin ohjaavaa institutionaalista logiikkaa kohtaa, puhutaan tässä tutkimuksessa kahden logiikan välisenä konfliktina.

Tyypillinen logiikoiden välinen konflikti näyttäytyy esimerkiksi, mikäli kokematon tapahtumajärjestäjä toimii viranomaisen ohjeiden vastaisesti, asettaen voitontavoittelun logiikan ensisijaiseksi toiminnan perustaksi. Näin ollen voitontavoittelun logiikan ja yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka vaikuttaisivat vetävän toimintaa selvästi eri suuntiin. Toki haastatteluissa tunnistettiin se, että viime kädessä harmaalla alueella toimiminen ei hyödytä myöskään liiketoimintaa, vaan saattaa johtaa pahimmillaan jopa konkurssiin. Olennaista institutionaalisten logiikoiden näkökulmasta kuitenkin on, että harmaalla alueella toimiminen sillä hetkellä perustellaan voitontavoittelun logiikalla. Tällainen menettely on aineiston mukaan vähentynyt huomattavasti, mutta haastateltavat tunnistavat ilmiön olemassaolon toimialalla.

Väitän, että tässä maassa on paljon (tapahtuma-) järjestäjiä, joille tapahtumien järjestyksenvalvonta on välttämätön paha. Ne ei edelleenkään näe sitä, että se turvallinen ilmapiiri ja turvallinen tapahtuma olis lisäarvo heidän niinku tapahtumalleen. (C)

Ongelmathan tulee sillä kohtaa, että kun järjestäjä keksii yhtäkkiä, että näistä (turvallisuuskuluista) pitää ruveta säästään. Että kun kulut nousee koko ajan ja tavoitellaan maksimivoittoa, mutta kun sitä ei missään nimessä voi tehdä turvallisuuden kustannuksella, jostain muualta ne säästöt on tehtävä. (K)

Kustannussäästöjen hakeminen ei aineiston perusteella aina kohtaa siinäkään tilanteessa viranomaisen intressien kanssa, kun tapahtumajärjestäjä vaihtaa turvallisuusyritystään edullisempaan, mutta kyseisellä alueella kokemattomampaan toimijaan.

Siinä niitä ongelmia tulee jossain kohtaa, että vaihetaanki yhtäkkiä huomattavasti halvempaan firmaan ja tulee sellasta porukkaa vaikka Ratinaan, jotka ei oo koskaan siellä käyny, tulee jostain muusta kaupungista tai muuta... silloin sieltä tulee sellasia, jotka ei oo meille tuttuja ja me ei tiedetä niinku pelisääntöjä. (K)

Haastatteluista voi päätellä, että tapahtumakaupunki saattaa julkisena toimijana kohdata haastaviakin institutionaalisten logiikoiden risteämisiä. Aineistosta nousi esiin erityisesti tilanne, jossa kaupunki joutui tasapainottelemaan julkisen talouden kestävyys ja yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden välillä. Kyseessä oleva tapahtuma aiheutti erinäisiä sosiaalisia haasteita, kuten järjestyshäiriöitä ja päihteiden käyttöä. Samanaikaisesti tapahtuman tuomat ta-

loudelliset hyödyt alueen elinkeinoelämälle ja siten kaupungin taloudelle tunnistettiin merkittäviksi. Tässä suhteessa kaupunki joutuu tasapainottelemaan kahden hyvin merkittävän ja eri suuntiin ohjaavan institutionaalisen logiikan välillä. Asetelmaa pyritään hallitsemaan yhteistyöllä, jossa tavoitteena on luoda toimintamalleja yhteisen tavoitteen, eli mahdollisimman turvallisen tapahtuman saavuttamiseksi.

Tässä varmaan kaupunki miettii tätä tapahtumabisnes-ajatusta ja kun ne käsittelee niitä lupia ja tää kaupungin tapahtumatoimisto, niin sehän on niille iso juttu, että ne on saanut tällöisen ja tietysti kohderyhmä on tällöiset nuoret joille ei välttämättä ihan samalle kohderyhmälle oo tällöistä festaria että tota, on siinä sitä hyvää puoltakin, mutta kyllähän nää haitat on aivan liian isot. (K)

Yhtään yrittäjää ei oo kaupungissa, joka sanois, että se (edellisen lainauksen festivaali) pitäisi lopettaa. Kaikki on hemmetin tyytyväisiä, rahaa tulee paljon tälle alueelle. (K)

Kitkaa institutionaalisten logiikoiden välille saattaa aiheuttaa osaltaan se, että viranomaisen on usein vaikea kieltää yritysten toimintaa, vaikka turvallisuusasioissa olisi parantamisen varaa. Tämä havainnollistaa sitä, kuinka merkittävä voitontavoittelun logiikkaan liittyvä elinkeinovaus on tässä kontekstissa.

Siitä nousee semmonen paskamyrsky, jos viranomainen rajoittaa jonku yrittäjän toimeentuloa -tyyppisessä tulokulmassa... vaikka ehkä muutamassa keississä ehkä pitäisikin, mutta sit ollaan taas niin sensitiivisellä alueella, et sit se viranomainen naulataan heti, että kuinka sä voit. (C)

Eräs aineistosta esiin noussut havainto on se, että tapahtumaturvallisuuden kontekstissa myös yhteisöllisyyden ja yhteiskunnan turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka osuvat ristikkäisille laduille. Seurojen ja järjestöjen yhteisöllisyydelle merkittävä vapaaehtoisen järjestyksenvalvonnan käyttäminen on osittain ongelmallinen ilmiö viranomaisen näkökulmasta. Yhteisöllisyyslogiikan kannalta vapaaehtoinen järjestyksenvalvonta on taloudellisessa mielessä elintärkeää, mutta samanaikaisesti aineiston perusteella viranomaisten on helpompi tehdä yhteistyötä ammattimaisen järjestyksenvalvonnan edustajien kanssa ja toisaalta ammattilaisilla on myös jokseenkin paremmat valmiudet toimia.

Jossain vaiheessa oli keskustelua, että järjestyksenvalvonta pitäisi näissä isoissa tapahtumissa olla pelkästään ammattimaisesti hoidettua, niin sit me ollaan kusessa. Me ollaan tosi kusessa, jos meillä ei pysy täällä tätä niinku urheiluseurojen toimintaa... se on kustannuksiltaan niin iso potku tonne, et tuolta putoo iso massa tapahtumia. (E)

Kilpailu

Usein kaksi logiikkaa, esimerkiksi tapahtumajärjestäjän liiketoiminnallinen logiikka ja viranomaistoimintaan kenties merkittävimmin vaikuttava yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka näyttäisivät kilpailevan keskenään. Besharov & Smith erottavat vastaavalaisen logiikoiden kohtaamisen edellä kuvatusta konfliktista sillä, että tässä tapauksessa toinen logiikoista vaikuttaa selvästi eniten toimintaan (Besharov & Smith 2010, 372). Sama vaikuttaisi pätevän myös tämän tutkimuksen kontekstissa.

Liiketoiminnan ja viranomaistoiminnan kohtaaminen on osuva esimerkki logiikoiden kilpailusta vaikkapa tilanteessa, jossa tapahtumajärjestäjä pyrkii perustelemaan järjestyksenvalvojen määrän vähentämistä viranomaiselle, tehostaakseen omaa toimintaansa ja siten hillitäkseen kustannuksia. Lopullisen päätöksen tekee kuitenkin viranomainen, mikä tekee logiikoiden välisestä ”hierarkiasta” verrattain selkeän. Kilpailevien logiikoiden kohtaaminen konkretisoituu neuvotteluissa, joissa tapahtumaturvallisuuden verkoston eri toimijat kohtaavat. Näissä neuvotteluissa saatetaan esimerkiksi esitellä turvallisuussuunnitelma ja keskustella muista tapahtumaan liittyvistä käytännön järjestelyistä. Usein kokoonnutaan myös tapahtuman jälkeen, palautetta ja jatkokehitystä varten. Yhteisen pöydän ääressä istumista voidaan aineiston perusteella pitää keinona hallita institutionaalisten logiikoiden moninaisuutta ja ikään kuin sovittaa kilpailevia logiikoita keskenään. Luottamus vaikuttaisi olevan tärkein edellytys tapahtumaturvallisuuden verkostossa toimivan julkisen ja yksityisen sektorin välisessä yhteisessä työssä.

Ja meidän etu tietysti noissa neuvottelupöydissä on se, että meillä on turvallisuuspalveluiden yhteistyökumppanin täl hetkellä semmonen taho, jota vahvasti mielestäni myös arvostetaan viranomaisten taholta, että koetaan, että he tekevät tosi ammattimaisesti suunnitelmansa ja toteuttaa myös järjestyksenvalvonnan ja turvapalvelut ammattimaisesti, niin tottakai se helpottaa meidän keskustelua myöskin, että tavallaan on olemassa semmonen luottamussuhde jo valmiiksi. (D)

... se turvallisuuspäällikkö on tärkeessä roolissa, jos se on sellanen arvovaltanen tyyppi, sanotaan karismaattinen, mikä ottaa sen johtajuuden sen järjestyksenvalvoijaporukan kanssa, ni se sitouttaa myös sen pääjärjestäjän siihen mukaan ja siinä näkee et niiden välille on muodostunu semmonen luottamus ja se on niinku tärkeessä roolissa sitouttaa sen päävastuullisen ihmisenkin siihen mukaan, että ne tavallaan on samassa linjassa ja sit ku viranomainen on vielä samalla linjalla...(K)

Liiketoimintalogiikka ja yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikka ohjaavat keskenään eri tavoitteisiin myös tilanteessa, jossa turvallisuusalan yritykset kilpailevat keskenään markkinoilla. Haastatteluaineistosta nousee esiin, että mikäli yritykset jakaisivat tietoaan keskenään, olisi se pitkällä tähtäimellä yhteiskunnan turvallisuuden kehittymisen kannalta vaikuttavampaa. Voitontavoittelun logiikalla toimivat alan yritykset toimivat kuitenkin siinä mielessä kuten mitkä tahansa yritykset, että ne eivät lähtökohtaisesti jaa omaa osaamistaan kilpailijoille. Huomionarvoista on, että aineiston perusteella viranomaiset ymmärtävät tämän toimintatavan ja pitävät sitä ainoastaan luonnollisena tapana toimia yritysmaailmassa. Yhtä kaikki, tästä näkökulmasta voitontavoittelun logiikka ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden logiikkaa ohjaavat turvallisuustyötä hieman eri suuntiin.

Yritykset voisivat oppia toisistaan, mutta piru kun tässä on heti se tulokulma, jonka jokainen yrittäjä sanoo ja minäkin sanon, että kun siinä on heti tavallaan se kaupallisen osaamisen valuminen kilpailijoille... kyllä ne on valitettavasti kilpailutekijöitä. Vaikka siinä on jalo ajatus, että me tuodaan niitä esille, että me haluttaisiin kuluttaja pitää turvallisuudessa, mutta me ei haluta, että kilpailija osaa samoja juttuja. (C)

Yhteenveto

Aineistossa logiikoiden moninaisuuden suhteen korostuu se, että samatkin logiikat voivat toimia yhdessä eri tavoin eri tilanteissa. Haastavimmillaan logiikat aiheuttavat konflikteja, jotka saattavat asettaa toimijoita vaikeuden valintojen ja kompromissien äärelle. Parhaimmillaan logiikat kuitenkin luovat yhdessä jotain sellaista hyötyä, jota ei pelkästään yhden logiikan mukaan toimiessa syntyisi. Joskus logiikoiden moninaisuus taas tarkoittaa jotain tältä väliltä, kuten keskinäistä kilpailua tai yhden logiikan dominointia.

Taulukko 2: Tunnistetut institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden ilmenemistyyppit ja havainnollistava esimerkki kustakin tyypistä.

	Logiikat ohjaavat toimintaa keskenään eri suuntiin	Logiikat ohjaavat toimintaa samaan suuntaan
Useat logiikat merkittäviä ydintoiminnalle	Konflikti Tasapainottelu tapahtuman taloudellisen voiton ja sen tuomien negatiivisten yhteiskunnallisten lieveilmiöiden välillä.	Synergia Turvallisuuspalveluiden kaupallistuminen lisää työn ammattimaisuutta ja parantaa siten yhteiskunnallista vaikuttavuutta.
Yksi merkittävä logiikka ydintoiminnalle, muut vähemmän merkittäviä	Kilpailu Turvallisuusyritysten asiakaslähtöisyys ja tiedon jakamisen rajoitukset toimialan yhteisen kehittämisen kustannuksella.	Dominoiva logiikka Viime kädessä lainsäädäntöön perustuvat turvallisuuden minimivaatimukset ja viranomaisen valta päättää tapahtuman jatkosta.

Kuten aiemmin mainitaan, on logiikoiden moninaisuuden ilmenemistyyppien määrittelyssä ja sanoittamisessa käytetty pohjana Besharovin & Smithin (2014) muodostamaa nelikenttää. Kyseistä viitekehystä tiiviisti mukaillen on muodostunut taulukko 2, jossa vedetään mahdollisimman hyvin aineistoa kuvaten yhteen ilmenemisen eri muodot ja mainitaan yksi aineistosta poimittu esimerkki havainnollistamaan jokaista moninaisuuden ilmenemistyyppiä.

6.3 Institutionaalisten logiikoiden moninaisuus tapahtumaturvallisuuden eri tasoilla

Tämän tutkimuksen analyysi on nostanut selvästi esiin sen, että institutionaaliset logiikat kohtaavat tapahtumaturvallisuuden verkoston toiminnassa eri tavoin eri tilanteissa. Asia ei kuitenkaan ole aivan niin yksinkertainen, vaan on syytä avata edelleen, missä logiikat itse asiassa kohtaavat. Aineiston perusteella institutionaalisten logiikoiden moninaisuus ilmenee tapahtu-

maturvallisuuden kontekstissa eri tasoilla. Analyysin tasosta riippuen logiikoiden moninaisuuden voidaan tulkita esiintyvän mikro-, meso- ja makrotasolla. Seuraavaksi käydään läpi, mitä analyysin eri tasot tapahtumaturvallisuuden kontekstissa tarkoittavat.

Mikrotason analyysi

Ensinnäkin logiikoiden moninaisuus voi näyttäytyä yksittäisen organisaation sisällä. Tapahtumajärjestäjä, kaupunki, viranomainen ja turvallisuusyritys toimivat kaikki joissain tilanteissa usean institutionaalisen logiikan vaikutuksessa. Edellisessä luvussa kuvatut eri ilmenemismuodot saattavat siis näyttäytyä yhdenkin organisaation toiminnassa. Esimerkiksi poliisi saattaa joutua tasapainottelemaan julkisen talouden kestävyuden logiikan sekä yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden välillä, kun rajallisilla resursseilla pyritään rakentamaan mahdollisimman turvallista yhteiskuntaa. Logiikoiden kohtaaminen johtaa kompromisseihin, sillä mitä tahansa ei voi tehdä ”maksoi mitä maksoi” -periaatteella, kun kyseessä on julkisten varojen käyttö.

Myös yksityinen turvallisuusyritys on mielenkiintoisessa institutionaalisten logiikoiden ristiaallokossa. Aineistosta nousee esiin ajatus, jonka mukaan turvayritys on usein tilivelvollinen kahteen, jopa kolmeen suuntaan: palvelun tilaajalle eli tapahtumajärjestäjälle, viranomaiselle sekä usein myös osakkeenomistajilleen. Tilivelvollisuuksien monitulkintaisuuden on aiemmassa tutkimuksessa todettu tuovan haasteita organisaatioille, niiden joutuessa tasapainottelemaan eri tilivelvollisuuksien kanssa esimerkiksi säilyttääkseen legitimitänsä. Jonathan Koppell (2005) esittää argumentin, ettei organisaation ole mahdollista olla tilivelvollinen kaikissa käsitteen merkityksissä samanaikaisesti. Koppell tunnistaa artikkelissaan viisi eri käsitystä tilivelvollisuudesta: läpinäkyvyys, vastuu, ohjattavuus, vastuullisuus sekä reagoivuus. Kaikki merkitykset yksinään ovat haastavia, puhumattakaan kaikkien tilivelvollisuuksien odotusten täyttämisestä samanaikaisesti. Olennainen kysymys onkin, millä perusteella organisaatiota tulisi arvioida, kun sen täytyy olla tilivelvollinen moneen suuntaan? (Koppell 2005, 105)

Tapahtumaturvallisuuden parissa toimivien turvallisuusyritysten kohdalla tilivelvollisuuden moninaisuus ei yleensä aiheuta ongelmia, mutta tasapainottelu niiden välillä tunnistetaan olemassa olevaksi ilmiöksi. Aineiston perusteella eri tilivelvollisuudet vaikuttaisivat kytkeytyvän eri institutionaalisiin logiikoihin. Esimerkiksi tuloksellinen vastuu osakkeenomistajille ja vastuu palvelun laadusta tilaajan suuntaan perustuvat pitkälti voitontavoittelun logiikkaan, kun

taas toiminnan laillisuuden osoittaminen viranomaiselle kuuluu yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikkaan ja siitä kumpuavaan lainsäädäntöön.

Se, jonka leipää syöt, niin sen lauluja laulat. Eli se, joka järjestää tilaisuuden ja maksaa sen kustannuksen, niin onhan se selvää, että se (turvallisuusyritys) on sinnepäin tilivelvollinen, että se huolehtii ja tekee kaikki ne sovitut temput, mut on ne myös poliisin suuntaan sikäli, että ne ei saa mihinkään laittomuuksiin ryhtyä. (F)

Tää turvapäällikkö on aina puun ja kuoren välissä molempiin suuntiin. Jos poliisi vaatii perustellusti jotain ja asiakas vaatii rahaperusteisesti jotain, niin se on kompromissi molempiin suuntiin, niin turvallisuuspäällikön tehtävä on perustella se asiakkaalle ja viranomaiselle. (H)

He (asiakas) haluaa tehdä hyvin ja vastuullisesti, et he ei halua tehdä rahaa riskillä ja sit taas me pörssiyhtiönä, meil on se vastuu ja brändi, et me ei voida kans mokata. (C)

Nämä yritykset ovat hyvä esimerkki siitä, kuinka yksityinen yritys harjoittaa toimintaa, joka on hyvinkin yhteiskunnallista ja joidenkin tulkintojen mukaan melko julkista siinä mielessä, että tehtäviin sisältyy yksilöiden toiminnan rajoittamista tapahtuma-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Tämä on hybridihallinnan tutkimuksessa tyypillinen tilanne, jossa julkisen ja yksityisen rajapinnalla pyritään tekemään taloudellista voittoa, kun samalla tavoitellaan yhteiskunnallisia vaikutuksia (Johanson & Vakkuri 2017, 1-5). Tilivelvollisuuden moninaisuus voi tapahtumaturvallisuuden kontekstissa näyttäytyä myös tapahtumajärjestäjän toiminnassa, jossa yritys on niin ikään tilivelvollinen osakkeenomistajilleen sekä viranomaisten suuntaan.

Myös samaa latua kulkevia institutionaalisia logiikoita voi näyttäytyä organisaation sisäisessä tarkastelussa. Esimerkiksi turvallisuuspalveluita myyvä yritys voi samanaikaisesti kasvattaa omaa liikevoittoaan ja vastata vaikuttavan yhteiskunnallisen turvallisuustyön tavoitteisiin. Samoin tapahtumajärjestäjä, joka priorisoi yhteiskunnallisen turvallisuustyön vaikuttavuuden logiikan, voi samanaikaisesti edesauttaa tapahtumansa jatkuvuutta.

Turvallisuuspalvelunhan ei kannata (alittaa rimoja poliisin määräysten kohdalla), koska ne laskuttaa nuppiluvun mukaan ja ajoneuvojen ja kaiken mitä ne sinne tuo, aitoja sun muuta... (F)

Ongelmalliset on sellaset, jotka huithapelina niin sanotusti toteaa, että viittaa kintaalla, mitä se poliisi on esittänyt sinne... aika vähän alkaa olemaan (huithapeleita), et kyl ne on menny konkurssiin jo, niil on käyny jostain syystä kuitenkin huonosti. (F)

Mesotason analyysi

Aineiston analyysin perusteella kaikista tyypillisin taso, jossa institutionaalisten logiikoiden moninaisuutta ilmenee, on mesotaso. Tässä tutkimuksessa mesotasolla tarkoitetaan tapahtumaturvallisuuden toimijaverkoston, joka muodostuu ja osin muodostetaan kunkin suuren yleisötapahtuman ympärille. Tämän tason analyysissä kyse on siis verkoston sisällä eli toimijoiden välillä ilmenevästä logiikoiden moninaisuudesta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että verkostossa toimivat organisaatiot saattavat toimia keskenään eri institutionaalisten logiikoiden vaikutuksessa. Esimerkiksi poliisilla on yleensä tinkimättömällä etusijalla ihmisten turvallisuus, kun taas tapahtumajärjestäjän olemassaolo voi perustua esimerkiksi voitontavoittelun logiikkaan.

Joissain tilanteissa ollaan oltu sitä mieltä, että meidän mielestä aidosti turvallinen tapahtuma rakentuis vähän vähemmälläkin ja sitten saattaa olla vaikka poliisiviranomainen, joka käyttää sitä tavallaan isointa määrettä ja sillä tavalla siten haluaa varmistaa sitä yleisön turvallisuutta. (D)

On tosi paljon sellasta niinku säädöstä, joka ei välttämättä palvele sitä yleisön viihtyvyyttä... vaikkapa tollasii et Hartwall Areenan kentälle ei saa ottaa niin paljon ihmisiä, kuin sinne siis ois ehkä mukava ottaa ja yleisönkin kannalta mukava ottaa... (D)

Kahden eri institutionaaliseen logiikkaan toimintansa perustavan organisaation intressit ja tavoitteet saattavat olla hyvinkin samankaltaiset, mutta joskus hyvinkin erilaiset. Niinpä myös tällä analyysin tasolla logiikoiden kohtaamisesta voi seurata konflikteja tai synergiaa. Todettakoon myös, että kussakin tapahtumassa toimijat, käytännön järjestäytyminen ja prosessit saattavat olla hieman erilaisia yksityiskohdiltaan. Yleensä tietyt lainalaisuudet pätevät kuitenkin keskenään samankaltaisissa tapahtumissa.

Eräs mielenkiintoinen, läpi haastatteluiden toistunut huomio verkoston organisaatioiden välisestä vuorovaikutuksesta on se, että luottamuksen rakentuminen toimijoiden välille vaikuttaisi

olevan merkittävä ominaisuus sen kannalta, kuinka hyvin eri institutionaalisia logiikoita ”edustavat” organisaatiot onnistuvat yhteisessä työssä. Toisin sanoen, luottamus näyttäisi edesauttavan sitä, että logiikat kohtaavat ilman konfliktia. Tämä havainto pätee nimenomaan mesotason analyysissä, sillä mikro- ja makrotason mittakaavassa toimijoiden välinen luottamus ei vaikuttaisi nousevan yhtä merkittävästi esiin. Luottamuksellisten suhteiden rakentuminen nousee merkittävään rooliin sekä järjestäjän ja turvallisuusyrityksen, että turvallisuusyrityksen ja viranomaisen välisessä vuorovaikutuksessa.

...meillä se (vuorovaikutus viranomaisen kanssa) menee aika leppoisasti ja riipuen tietysti kaupungista ja viranomaisesta, niin mitä kokeneemmat toimijat, ni kyllähän siellä sit se luottamuskin on, että te ootte aina hoitanu hyvin ja teette perusteellisesti. (C)

...mä näen, että kun me ammattilaisen turvapäällikön kanssa neuvotellaan, ni me tiedetään, että ku sen kaa jotain sopii, ni siihen voi luottaa... (K)

Makrotason analyysi

Logiikoiden moninaisuus voi näyttäytyä myös makrotasolla. Tässä tutkimuksessa makrotasoksi määritellään koko tapahtumaturvallisuuden toimiala, käsittäen kansallisella tasolla kaikkien toimijoiden muodostaman kokonaisuuden. Logiikoiden kohtaamista voi tarkastella esimerkiksi lainsäädännön ja kenttätoimijoiden vuoropuheluna. Aineistosta voidaan päätellä, että järjestyksenvalvonnan vaatimuksiin liittyvässä lainsäädännöllisessä keskustelussa on useita intressejä vaakakupissa. Kuten aiemmin mainittiin, ammattimaisuus kuulostaisi jossain määrin helpottavan viranomaisen työskentelyä turvallisuudesta vastaavien henkilöiden kanssa. Lisäksi turvallisuusyritykset vaikuttaisivat luonnollisesti hyötyvän taloudellisesti, mikäli lainsäädännössä korostettaisiin vaatimusta järjestyksenvalvonnan ammattimaisuudesta.

Toisaalta järjestösektorille ja esimerkiksi urheiluseuroille tämä kehityssuunta voi osoittautua haastavaksi kustannusten suhteen. Kuten aiemmin on mainittu, tässä suhteessa yhteisöllisyyden logiikalla voisi joissain määrin olevan kitkaa voitontavoittelun logiikan ja yhteiskunnallisen turvallisuusyrityksen vaikuttavuuden logiikan kanssa. Joka tapauksessa tämän voidaan tulkita olevan esimerkki siitä, kuinka institutionaalisten logiikoiden moninaisuus saattaa näyttäytyä lainsäädännönkin tasolla.

Tällä hetkellä kysymys on vaan siitä, että järjestyksenvalvonnan ammattilaisten lobbaus on huomattavasti parempaa lainsäätäjien suuntaan, ku näiden järjestötoimijoiden. (E)

Eräs kansallisen tason haaste vaikuttaisi olevan viranomaisten toimintatapojen epäyhtenäisyys. Sekä viranomais- että yrityspuolen haastatteluissa tiedostettiin, että yhtenäisten toimintatapojen kehittämisessä olisi parantamisen varaa. Tällä hetkellä viranomaistoiminnan alueelliset erot tuottavat ajoittain työtä tapahtumajärjestäjille ja loppujen lopuksi myös viranomaisen joutuu käyttää enemmän resursseja, jos alueella ensimmäistä kertaa toimivan tapahtumajärjestäjän kanssa täytyy aloittaa ”puhtaalta pöydältä”. Vaikka alueen viranomaisten toimintatavat ja ominaispiirteet vaikuttaisivatkin yleensä selviävän puhelinsoitolla, olisi aineiston perusteella yritysten toiminta sekä toimialan käytäntöjen yhteinen kehittäminen helpompaa, mikäli toimintatavat ja -prosessit olisivat kansallisesti yhtenäisiä.

Mutta se, että varsinki ku eri kaupungeissa eri viranomaisilla on eri inputti, joillaki sitä on enemmän ja joillaki vähemmän. Se vaihtelee ja mä en yhtään ihmettelekään, että järjestäjät on kovin sekaisin siitä, että mikä nyt on tärkeitä ja millä on merkitystä. Sitä me ollaan yritetty toivottaa että... voi voi kun poliisi ja pelastus edes saisivat semmosen kansallisen hankkeen pystyyn, että kun laki on sama kaikkialla, niin sitä tulkittais samalla tavalla, että käytännöt olis samanlaisia... sitähän me ollaan odotettu ku kuuta nousevaa. (C)

Tapahtumien institutionalisoituminen

Joskus institutionalisoitumista voi tapahtua yksittäisen tapahtumankin kohdalla. Tämän voisi tulkita olevan mesotason analyysia, mutta poikkeuksena muihin havaintoihin kyseessä vaikuttaisi olevan ikään kuin oman institutionaalisen logiikkansa muodostuminen. Aineistossa mainitaan eräs tapahtuma, jonka ympärille on alkanut muodostua tietynlainen kulttuuri, ilman järjestäjien varsinaista tietoista valintaa. Haastatteluiden perusteella voisi jopa tulkita, että tämä tapahtuma on oma instituutiansa. Sellaisenaan väite lienee liioiteltu, mutta aineiston perusteella tapahtuma itsessään vaikuttaa olevan osalle asiakkaista perustelu toimia tietyllä tavalla.

Järjestäjä on tosiaan saanut moitteita, mutta kyllä he todella paljon sitä on yrittänyt sitä nyt viimeiset 3-4 vuotta. He on tehnyt paljon, että se ei ole pelkästään, voisiko sanoa, että se ei ole ihan heidän itsensäkään hallussa, vaan he ovat itse

havahtuneet siihen, että tästä on tullut semmoinen (tapahtuma), mikä kerää nyt sitä porukkaa, mitä hekään ei haluaisi sinne tulevan ja sitä tulee niin paljon ja se on heille itselleen myös ongelma sitten. (K)

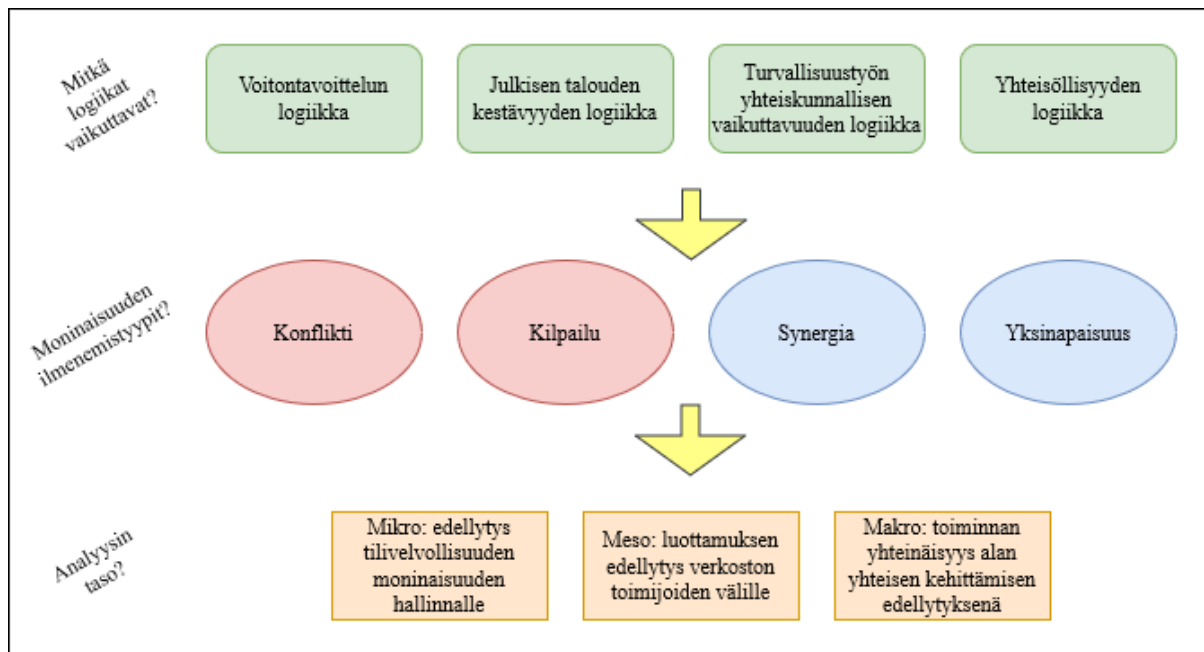
...kyllä he tietysti pikkusen tähän voisi vaikuttaa myös niillä esiintyjävalinnoilla, että sitäkin kautta vois tulla mutta vaikuttaako se enää, kun tää on aika pitkään ollut, 2007 vai 2008 vuodesta kun se on järjestetty, niin se on saanut tietyn imagon, että mikä on sitten se, että mikä siihen oikeasti vaikuttaa enää. (K)

Havainto tapahtumien institutionalisoitumisesta nostaa esiin kysymyksen, kuinka hyvin tapah-
tumaturvallisuuteen liittyviä toimintatapoja voidaan joissain tilanteissa ”jäljittää” tiettyihin
tunnistettuihin logiikoihin ja missä määrin kullakin tapahtumalla on hieman institutionaalinen
logiikkansa?

6.4 Logiikoiden ristiaallokossa – tulosten yhteenveto

Tutkimuksen tulokset on johdettu kolmen analyysivaiheen kautta ja ne jakautuvat niin ikään
kolmeen osaan. Ensin tunnistetaan neljä institutionaalista logiikkaa, jotka aineiston perusteella
vaikuttavat tapahtumaturvallisuuden kokonaisuudessa. Nämä logiikat on sanoitettu täysin ai-
neistolähtöisesti haastatteluiden perusteella. Seuraavaksi on otettu tarkasteluun näiden logii-
koiden moninaisuus. Logiikat toimivat yhdessä hyvin tilannekohtaisesti, joten moninaisuuden
heterogeenisyyden havainnollistamiseksi eri ilmenemismuodot jaettiin omiin tyyppeihinsä.
Moninaisuuden ilmenemistyyppien luokitteluissa hyödynnetään Besharovin & Smithin
(2014) viitekehystä, jota on muokattu analyysin aikana hieman, kuvaamaan paremmin empii-
ristä aineistoa.

Tutkimuksessa tunnistetaan neljä eri logiikoiden moninaisuuden ilmenemistyyppiä, jotka voi-
daan karkeasti jakaa kahteen yläluokkaan: ristiriitaiset logiikat ja samansuuntaiset logiikat. Tu-
lostien kolmannessa osassa pohditaan analyysin eri tasoja tapahtumaturvallisuuden konteks-
tissa. Institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden ymmärtämiseksi tutkitaan, kuinka moni-
naisuuden ilmiö eroaa yksittäisen organisaation sisäisen tarkastelun, verkoston toimijoiden vä-
lisen tarkastelun ja koko toimialan tarkastelun välillä. Jokaisella analyysin tasolla nousee esiin
vaatimus toiminnan onnistumiseksi eli toisin sanoen logiikoiden moninaisuuden hallitse-
miseksi.

Kuvio 5: Yhteenveto tutkimuksen tuloksista.

Lopputuloksena on vaiheittain rakentuva kokonaisuus, joka pyrkii mahdollisimman selkeästi kuvaamaan, mitä institutionaalisia logiikoita tyypillisessä tapahtumaturvallisuuden asetelmassa esiintyy ja kuinka useat samanaikaiset logiikat kokonaisuudessa näyttäytyvät (kuvio 5). Tämän kokonaisuuden hahmottuminen auttaa meitä omalta osaltaan ymmärtämään institutionaalisten logiikoiden ja niiden moninaisuuden ilmiöitä. Toisin sanoen, tämän pro gradun tutkimuskysymykseen vastaaminen edellyttää tulosten tarkastelua vaiheittain, jokaisen vaiheen vastatessa yhteen apututkimuskysymykseen.

7 Päätelmät

Tämän tutkimuksen tavoitteena on lisätä ymmärrystä institutionaalisista logiikoista ja niiden moninaisuudesta hybridisen tapahtumaturvallisuuden kontekstissa. Tutkimus on lähestynyt ongelmaa tarkastelemalla sitä monitoimijaisessa tapahtumaturvallisuuden asetelmassa, asettaen tutkimuskysymyksen: *Miten institutionaalisia logiikoita voidaan ymmärtää hybridisen turvallisuustyön kontekstissa?* Teoreettisena viitekehystenä on käytetty institutionaalisten logiikoiden kansainvälistä tutkimusta ja logiikoiden moninaisuuden tunnistamiseksi on hyödynnetty erityisesti Besharovin & Smithin (2014) logiikoiden moninaisuuden ilmenemistyyppien viitekehystä. Tässä luvussa pohdimme näistä näkökulmasta, mitä tapahtumaturvallisuuden konteksti on tutkimuskohteena tuonut esiin institutionaaliin logiikoihin liittyen ja kuinka se on osaltaan auttanut ymmärtämään niihin liittyvää ilmiötä hybridikontekstissa. Luvun päätteeksi pohditaan jatkokysymyksiä tulevaisuuden tutkimusta ajatellen.

Ensinnäkin logiikoiden moninaisuutta tarkastellessa on tärkeää tunnistaa, että logiikat eivät aina kilpaile keskenään, vaan usein toimivat yhdessä mutkattomasti, jopa synergisesti. Yksi tämän tutkimuksen olettamuksia olikin, että institutionaaliset logiikat eivät erilaisuudestaan huolimatta suinkaan ole aina ristiriidassa, vaan usein tukevat ja saattava tarvitakin toisiaan. Tämän tutkimuksen perusteella olettamuksen voidaan väittää osuneen oikeaan. Tarve institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden tutkimukselle muustakin kuin logiikoiden välisen kilpailun näkökulmasta on tunnistettu ja toteutettu aiemmassakin kirjallisuudessa. Besharov & Smith (2014) tunnistavat, että hybridiorganisaatioissa logiikat toimivat usein ongelmattomasti yhdessä. Logiikoiden varsinaisen positiivisen yhteisvaikutuksen tutkimuksen voisi silti väittää jääneen vähemmälle huomiolle aiemmassa instituutiokirjallisuudessa.

Institutionaaliset logiikat voidaan siis kilpailuasetelman lisäksi ymmärtää myös organisaatioiden sisäistä toimintaa ja eri toimijoiden välistä vuorovaikutusta edesauttavina perustavanlaatuisina taustavoimina, joiden yhteisvaikutus ajaa lopulta kohti yhteisiä tavoitteita. Synergia-keskustelua ei ole juurikaan käyty institutionaalisten logiikoiden tutkimuksessa, vaikka synergiasta ja yhteistyön tuottamista eduista on kattavasti keskusteltu johtamis- ja organisaatiokirjallisuudessa (ks. esim. Cao & Zhang 2011; Hansen 2002). Aiemmassa kirjallisuudessa on tunnistettu myös kollaboraation ja verkostojen merkitys institutionaalisten kenttien muutoksessa ja vaikuttavan toiminnan aikaansaamisessa (ks. esim. Phillips, Lawrence & Hardy 2000).

Institutionaalisten logiikoiden välille näyttäisi joskus syntyvän erinäisiä konflikteja, mutta tapahtumaturvallisuuden kontekstissa ei toimialalla tämän aineiston perusteella näyttäisi olevan halua merkittävään institutionaaliseen muutokseen tai kohti minkään yksittäisen logiikan dominoivaa asemaa. Päätelmä perustuu siihen, että esimerkiksi tapahtumajärjestäjät tiedostavat tarpeen viranomaisten sääntelylle ja viranomainen tiedostaa tapahtumajärjestämisen kaupallisuuden sekä sen, että ilman voitontavoittelun logiikkaa tapahtumia ei nykyisissä määrin olisi olemassa. Tämä havainto eroaa alan tutkimuksista, joissa institutionaalisten logiikoiden välinen kilpailu nähdään radikaalia muutosta edesauttavaksi voimaksi (ks. esim. Reay & Hinings 2005).

Tämä tutkimus osoittaa myös, että institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden ymmärtämiseksi hybridisessä verkostokontekstissa, kokonaisuutta tulee tarkastella analyysin eri tasoilla: yksittäisinä organisaatioina, monitoimijaisena verkostona sekä kansallisella tasolla toimialana, lainsäädäntö mukaan lukien. Tämä käy tutkimuksessa ilmi esimerkiksi havaintona siitä, että kullakin analyysin tasolla näyttää tässä kontekstissa muodostuvan eri vaatimus toiminnan onnistumiseksi eli logiikoiden moninaisuuden hallitsemiseksi. Mikrotasolla eli yksittäisen organisaation tarkastelussa logiikoiden moninaisuus näyttäisi edellyttävän organisaatiolta ennen kaikkea tilivelvollisuuden moninaisuuden hallintaa tuloksellisen toiminnan saavuttamiseksi. Mesotasolla eli toimijaverkostoa tarkastellessa logiikoiden moninaisuudesta seuraa vaatimus luottamukselle, joka on edellytys yhteisen työn onnistumiselle. Makrotasolla esiin nousee, että toimialan yhteinen kehittäminen edellyttää yhtenäisiä toimintatapoja yli institutionaalisten logiikoiden rajojen.

Eri tasoja on toki tutkittu kirjallisuudessa runsaasti, esimerkiksi organisaation sisäisen toiminnan näkökulmasta (ks. esim. Battilana & Dorado 2010) tai toimialan ja yhteiskunnan tasolla (ks. esim. Dunn & Jones 2010), mutta tarvetta olisi edelleen tarkastella näitä tasoja myös samanaikaisesti (Besharov & Smith 2014) ja erityisesti näiden tasojen suhdetta toisiinsa. Tätä keskustelua on tämän pro gradun toimesta pyritty avaamaan: mikäli yksittäinen organisaatio jo itsessään perustaa toimintansa useaan institutionaaliseen logiikkaan, kuinka se voi toimia verkostossa, jossa sen odotetaan ”edustavan” jotain tiettyä instituutiota ja sen logiikkaa? Tämä tuli esiin esimerkiksi poliisin tapauksessa, jossa se joutuu itse tasapainottelemaan budjettinsa ja vaikuttavan turvallisuustyön välillä, kun samanaikaisesti alan yksityiset toimijat saattavat odottaa poliisilta joskus liikaakin, perusteenaan yhteisen turvallisuuden edistäminen.

Kaiken kaikkiaan on perusteltua todeta, että hybridihallinnan ja siihen liittyvien logiikoiden ymmärtämiseksi organisaatiokeskeinen tarkastelu on hyvin ongelmallista, sillä logiikat näyttäytyvät ennen kaikkea toimijoiden välisissä suhteissa sekä verkoston tai toimialan sisäisessä dynamiikassa. Logiikoiden moninaisuuden hahmottamisessa hyödynnetty viitekehys (Besharov & Smith 2014) lähestyi ilmiötä organisaatiokeskeisesti, joka sinällään oli perusteltu päätös, mutta joka tämän tutkimuksen analyysissa osoittautui riittämättömäksi. Niinpä viitekehystä muovattiin tähän kontekstiin sopivammaksi ja käytettiin logiikoiden moninaisuuden tarkasteluun ylipäättään, myös organisaatorajojen ulkopuolella. Tapahtumaturvallisuuden toimialalla, kuten usein hybridisessä kontekstissa, vallitsee useita ammatillisia instituutioita, joten koko toimialan tarkastelu yksittäisten organisaatioiden sijaan on välttämätöntä, jos tavoitteena on hahmottaa asetelmassa vaikuttavat institutionaaliset logiikat (Jones & Dunn 2007).

Tämä pro gradu on nostanut esiin lukuisia ajatuksia jatkotutkimustarpeisiin liittyen. Keskustelua on herätelty turvallisuusalan taustalla vaikuttavista instituutioista sekä siitä, miten näistä instituutioista kumpuavat logiikat kohtaavat ja reagoivat keskenään. Kyseessä on siis varsin kuvaileva tutkimus, joka ei itsessään ota kantaa siihen, kuinka logiikoiden moninaisuuden kanssa tulisi toimia. Toivon mukaan tämä pro gradu on kuitenkin rakentanut jalansijaa myös normatiivisemmalle tutkimukselle.

Olisi erityisen kiinnostavaa tutkia, kuinka tässä tutkimuksessa esiin noussutta institutionaalisten logiikoiden moninaisuutta pyritään hallitsemaan; millaisia työkaluja ja toimintamalleja on olemassa ja mitä uusien kehittämisessä tulisi ottaa huomioon. Aiemmassa tutkimuksessa logiikoiden hallinnan keinoiksi on tunnistettu esimerkiksi organisaatioiden rakenteellisia ja strategisia ratkaisuja (Greenwood, Raynard, Kodeih, Micelotta & Lounsbury 2011). Reay & Hinings (2009) puolestaan esittävät, että kilpailevien logiikoiden rinnakkaiselo organisaatiossa voidaan hallita pyrkimällä yhteistyöhön perustuviin toimijoiden välisiin suhteisiin. Tämän tutkimuksen tuloksissa esiteltiin havaintoja siitä, mitä vaatimuksia logiikoiden moninaisuus asettaa niiden hallinnalle ja mitä eri toimia niiden yhteensovittamiseksi on tehty, mutta varsinaisena tutkimusaiheena se on tietoisesti rajattu ulkopuolelle. Aineisto teki kuitenkin näkyväksi sen, että tapahtumien ympärille muodostuvat verkostot ovat tietoisesti kehittäneet yhteistyötä tukevia toimintoja, joilla pyritään kompromisseihin ja kaikkia hyödyttäviin ratkaisuihin. Onhan toki niinkin, että institutionaalisten logiikoiden ja niiden moninaisuuden tunnistaminen on jo itsessään merkittävä osa niiden hallitsemista. Siinä mielessä tämä tutkimus ottaa varovaisen askeleen myös logiikoiden moninaisuuden hallinnan ja johtamisen kentälle.

Toinen mielenkiintoinen näkökulma olisi keskittyä pohtimaan yksityisten turvallisuutta tuottavien yritysten luonnetta hybridisyyden näkökulmasta. Yritykset ovat taloudellisesti vastuussa osakkeenomistajilleen ja palvelun laadun suhteen asiakkailleen, mutta toisaalta heidän toimintansa pyrkii yhteiskunnallisesti vaikuttavaan toimintaan: pitämään ihmiset turvassa. Tässä suhteessa heidän toimintansa laillisuutta valvoo viranomainen. Turvallisuusalan yritykset olisivat mielenkiintoinen ja toistaiseksi hyvin vähän tutkittu empiirinen kohde hybridiorganisaatioiden tutkimuksen näkökulmasta. Tämän tutkimuksen haastatteluiden perusteella keskustelu esimerkiksi julkisen ja yksityisen sektorin vastuujasta tapahtumien sekä niitä ympäröivien kaupunkialueiden turvallisuudesta olisi tervetullutta myös toimialan yritysten, lainsäätäjien sekä viranomaisten näkökulmasta.

Olisi kiinnostavaa lähestyä aihetta myös esittämällä kysymys, kuinka tapahtumaturvallisuudessa näyttäytyvät institutionaaliset logiikat ja niiden moninaisuus elävät ajassa. Millaisina toimijoiden väliset vuorovaikutussuhteet näyttäytyisivät 10 vuoden päästä? Tässä tutkimuksessa nousi esiin, että maailmalla tapahtuneet terrori-iskut ja suuronnettomuudet ovat jo pienessä ajassa muuttaneet ihmisten käsitystä turvallisuudessa, mikä heijastuu konkreettisesti alan toimintamalleihin ja viranomaisten vaatimuksiin. Yksittäisten tapahtumien merkitys institutionaalisten logiikoiden muovautumiselle (ks. Esim. Hoffman & Ocasio 2001; Thornton, Jones & Kury 2005) tarjoaisi mielenkiintoisen viitekehyksen myös turvallisuusalan tarkastelulle.

Tapahtumaturvallisuuden kontekstissa voisi olla perusteltua pohtia myös laajemman yhteiskunnallisen turvallisuuskeskustelun vaikutusta verkostotason organisaatioiden väliseen logiikoiden moninaisuuteen ja niiden välisiin suhteisiin. Samansuuntaista keskustelua on avattu jo aiemmin institutionaalisten logiikoiden tutkimuksessa esimerkiksi pohtimalla, kuinka yhteiskunnallisen tason institutionaalisten logiikoiden muutos vaikuttaa tietyn toimialan organisaatioiden kehitykseen (Haveman & Rao 1997).

Tämä pro gradu jätti siis ilmoille paljon kysymyksiä, joihin toivottavasti saadaan vastaus ansiokkaan tutkimustyön voimin jo lähitulevaisuudessa. Jatkotutkimushaasteiden tunnistamisen lisäksi tässä gradussa onnistuttiin laajentamaan ymmärrystä institutionaalisista logiikoista ja jos-sain määrin myös tapahtumaturvallisuuden kokonaisuudesta Suomessa. Tutkimus kantaa toivottavasti oman kortensa instituutioteorian kekkoon ja siivittää laajempaa keskustelua julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin rajapinnalle sijoittuvaan turvallisuustyöhön liittyen.

Erityisen tyytyväinen olen kattavaan aineistoon, josta heijastuu monipuolisesti eri toimijoiden näkemykset käsillä olevasta aiheesta. Tästä suurin kiitos kuuluu tietysti haastateltaville, jotka

suhtautuivat keskusteluihin intohimoisesti. Tämän tutkimusprosessin perusteella voi hyvillä mielin väittää, että turvallisuus- ja tapahtuma-alan tekijät ovat omistautuneita työlleen sekä yhteisen turvallisuutemme kehittämiseen.

Monipuolisesta aineistosta huolimatta tälläkin tutkimuksella on rajoituksensa. Tutkimuksen tulokset eivät ole yleistettävissä koskemaan koko tapahtumaturvallisuuden toimialaa. Olen varma, että useampi tapahtumaturvallisuuden ammattilainen toteaa tätä lukiessaan, etteivät tämän tutkimuksen havainnot päde lainkaan tapahtumiin, joita hän on ollut järjestämässä. Yleisötapahtumien keskinäinen vaihtelu alueittain sekä järjestäjittäin onkin ollut kirkkaasti mielessä koko tutkimusprosessin ajan. Tavoitteena on ollut kuvailla tapahtumaturvallisuutta sen perusteella, mitä ilmiöitä haastateltavat ovat tunnistaneeet siihen liittyen. Loppujen lopuksi esiin nousee tyypillisiä tilanteita ja ilmiöitä monenlaisista tapahtumista: sekaan mahtuu kertomuksia sekä esimerkillisistä että kyseenalaisista tavoista järjestää tapahtumia ja niiden turvallisuutta. Uskallankin väittää, että kun edellä mainittu alan ammattilainen lukee tämän raportin vielä kerran ajatuksella, hän tunnistaa ja allekirjoittaa ainakin muutaman tutun ilmiön tapahtumaturvallisuuden maailmasta, vaikka aineiston luonne rajoittaa tuloksia ja niiden avulla muodostettuja päätelmiä.

Myös tutkimuksen metodiset valinnat ovat rajoittaneet tulosten muodostumista. Institutionaalisten logiikoiden moninaisuuden tarkastelu teoriaohjaavasti rajasi jossain määrin moninaisuuden ilmenemistyyppien tunnistamista valitun viitekehyksen mukaisesti. Vaikka lopullinen muokattu viitekehys vastasikin hyvin aineistoa ja auttoi luokittelemaan sitä, on tiedostettava se, että täysin aineistolähtöisesti toteutettu moninaisuuksien tunnistaminen olisi voinut tuoda esiin nykyistä enemmän ja eri tavoin sanoitettuja moninaisuuden ilmenemisluokkia. Kokonaisuudessaan metodivalinnat onnistuivat kuitenkin hyvin ja lopputulokseksi muodostui jäsentynyt ja ymmärrettävä kokonaisuus.

Käsissänne olevan pro gradun perusteella voidaan väittää, että vaikka hybridisessä turvallisuustyössä toimijoiden väliset rajapinnat ovat hämärtyneissä yhteisen työn tiivistyessä ja tavoitteiden yhtenäistyessä, niin arvokeskustelu ei ole katoamassa mihinkään: eri toimijat perustelevat toimintaansa eri instituutioiden keskeisillä logiikoilla jatkossakin. Mikäli olosuhteet ovat suotuisat, toimijoiden välillä vallitsee luottamus ja yhteistyö toimii, moninaisuus ei aina ole haaste, vaan usein mahdollisuus päästä kaikkia hyödyttävään lopputulokseen. Tämän perusteella institutionaalisia logiikoita voidaan ymmärtää tarkastelemalla niitä ennen kaikkea toimijoiden välisinä suhteina. Ideaalitilanteessa institutionaalisten logiikoiden kohdatessakaan

hybridisen verkoston toiminta ei ole nollasummapeliä: yhden organisaation onnistumisen ei tarvitse tarkoittaa toisen epäonnistumista. Erään haastateltavan lainaus ”jonka leipää syöt, sen lauluja laulat” kuvaa hyvin institutionaalisia logiikoita, mutta tämän tutkimuksen perusteella leipä on usein yhteistä ja laulu kaikuu komeasti yhteisessä kuorossa.

Lähteet

Alford, R. & Friedland, R. (1985). *Powers of Theory: Capitalism, the State, and Democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bátora, J. (2009). European Defence Agency: A Flashpoint of Institutional Logics. *West European Politics*, 32(6), 1075–1098.

Battilana, J. & Dorado, S. (2010). Building sustainable hybrid organizations. *Academy of Management Journal*, 53(6), 1419–1440.

Besharov, M.L. & Smith, W.K. (2014). Multiple institutional logics in organizations: Explaining their varied nature and implications. *Academy of Management Review*, 39(3), 364–381.

Binder, A. (2007). For love and money: Organizations’ creative responses to multiple environmental logics. *Theory and Society*, 36, 547–571.

Bremberg, N., Britz, M., Eriksson, J. & Rhinard, M. (2009). Uncovering the Diverging Institutional Logics of EU Civil Protection. *Cooperation and Conflict*, 44(3), 288–308.

DiMaggio, P.J. & Powell, W.W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147–160.

Dopfer, K., Foster, J. and Potts, J. (2004). Micro-meso-macro. *Journal of Evolutionary Economics*, 14(3), 263–279.

Dunn, M.B. & Jones, C. (2010). Institutional logics and institutional pluralism: The contestation of care and science logics in medical education, 1967–2005. *Administrative Science Quarterly*, 55(1), 114–149.

Ebrahim, A., Battilana, J. & Mair, J. (2014). The governance of social enterprises: Mission drift and accountability challenges in hybrid organizations. *Research in Organizational Behavior*, 34, 81–100.

Elsbach, K.D. & Sutton, R.I. (1992). Acquiring organizational legitimacy through illegitimate actions: A marriage of institutional and impression management theories. *Academy of Management Journal*, 35(4), 699–738.

Eskola, J. (2001). Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II - näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*, Jyväskylä: PS-kustannus, Chydenius-Instituutin julkaisuja 3, 133–157.

- Friedland, R. & Alford, R. (1991). Bringing society back in: Symbols, practices, and institutional contradictions. Teoksessa: Powell, W.W. & DiMaggio, P.J. (toim.), *The New Institutionalism in Organizational Analysis*, Chicago: University of Chicago Press, 232–263.
- Cao, M. & Zhang, Q. (2011). Supply chain collaboration: Impact on collaborative advantage and firm performance. *Journal of Operations Management*, 29(3), 163–180.
- Giddens, A. (1984). *The Constitution of Society*. Berkeley: University of California Press.
- Greenwood, R., Díaz, A., Li, S. & Lorente, J. (2010). The Multiplicity of Institutional Logics and the Heterogeneity of Organizational Responses. *Organization Science*, 21(2), 521–539.
- Greenwood, R., Raynard, M., Kodeih, F., Micelotta, E. & Lounsbury, M. (2011). Institutional Complexity and Organizational Responses. *The Academy of Management Annals*, 5(1), 317–371.
- Hansen, M.T. (2002). Knowledge networks: Explaining effective knowledge sharing in multi-unit companies. *Organization Science*, 13(3), 232–248.
- Haveman, H. & Rao, H. (1997). Structuring a Theory of Moral Sentiments: Institutional and Organizational Coevolution in the Early Thrift Industry. *American Journal of Sociology*, 102(6), 1606–1651.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelut: teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (1997). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Hoffman, A. & Ocasio, W. (2001). Not All Events Are Attended Equally: Toward a Middle-Range Theory of Industry Attention to External Events. *Organization Science*, 12(4), 414–434.
- Jackall, R. (1988). *Moral Mazes: The World of Corporate Managers*. New York: Oxford University Press.
- Jay, J. (2013). Navigating paradox as a mechanism of change and innovation in hybrid organizations. *Academy of Management Journal*, 56(1), 137–159.
- Johanson, J. & Vakkuri, J. (2017). *Governing hybrid organisations: Exploring diversity of institutional life*. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge.
- Jones, C. & Dunn, M.B. (2007). Careers and institutions: The centrality of careers to organizational studies. Teoksessa: Gunz, H. & Peiperl, M. (toim.), *Handbook of career studies*, Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, 437–450.
- Jones, C., Maoret, M., Massa, F. & Svejenova, S. (2012). Rebels with a Cause: Formation, Contestation, and Expansion of the De Novo Category “Modern Architecture,” 1870–1975. *Organization Science*, 23(6), 1523–1545.
- Kastberg, G. & Lagström, C. (2019). Processes of hybridization and de-hybridization: Organizing and the task at hand. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 32(3), 710–726.

- Koppell, J.G. (2005). Pathologies of accountability: ICANN and the challenge of “Multiple accountabilities disorder”. *Public Administration Review*, 65(1), 94–108.
- Kreps, T.A. & Monin, B. (2011). “Doing well by doing good”? ambivalent moral framing in organizations. *Research in Organizational Behavior*, 31, 99–123.
- Lounsbury, M. (2007). A tale of two cities: Competing logics and practice variation in the professionalizing of mutual funds. *Academy of Management Journal*, 50(2), 289–307.
- Martí, I. & Mair, J. (2009). Bringing change into the lives of the poor: Entrepreneurship outside traditional boundaries. Teoksessa: Lawrence, T., Suddaby, R. & Leca, B. (toim.), *Institutional Work: Actors and Agency in Institutional Studies of Organizations*, Cambridge: Cambridge University Press, 92–119.
- Meyer, J. & Rowan, B. (1977). Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), 340–363.
- Meyer, J., Boli, J., Thomas, G. & Ramirez, F. (1997). World Society and the Nation-State. *American Journal of Sociology*, 103(1), 144–181.
- Oliver, C. (1991). Strategic responses to institutional processes. *Academy of Management Review*, 16(1), 145–179.
- Pache, A.-C. & Santos, F. (2013). Inside the hybrid organization. *Academy of Management Journal*, 56(4), 972–1001.
- Parsons, T. (1956). Suggestions for a Sociological Approach to the Theory of Organizations-I. *Administrative Science Quarterly*, 1(1), 63–85.
- Phillips, N., Lawrence, T. & Hardy, C. (2000). Inter-organizational collaboration and the dynamics of institutional fields. *The Journal of Management Studies*, 37(1), 23–43.
- Powell, W.W. (1990). Neither market nor hierarchy: Network forms of organization. *Research in organizational behavior*, 12, 295–336.
- Provan, K.G. & Kenis, P. (2008). Modes of network governance: Structure, management, and effectiveness. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(2), 229–252.
- Reay, T. & Hinings, C.R. (2005). The Recomposition of an Organizational Field: Health Care in Alberta. *Organization Studies*, 26(3), 351–384.
- Reay, T. & Hinings, C.R. (2009). Managing the rivalry of competing institutional logics. *Organization Studies*, 30(6), 629–652.
- Scott, R. (1991). Unpacking institutional arguments. Teoksessa: Powell, W.W. & DiMaggio, P.J. (toim.), *The new institutionalism and organizational analysis*. Chicago: The University of Chicago Press, 164–182.
- Scott, R. (2008). *Institutions and organizations: Ideas and interests* (3. ed.). Thousand Oaks, California: Sage.
- Scott, W., Ruef, M., Mendel, P. & Caronna, C. (2000). *Institutional change and healthcare organizations: from professional dominance to managed care*. Chicago: University of Chicago Press.
- Seo, M.G. & Creed, W.E. (2002). Institutional Contradictions, Praxis and Institutional Change: A Dialectical Perspective. *Academy of Management Review*, 27(2): 222–247.

Townley, B. (2002). The role of competing rationalities in institutional change. *Academy of Management Journal*, 45(1): 163–179.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Thornton, P. & Ocasio, W. (1999). Institutional Logics and the Historical Contingency of Power in Organizations: Executive Succession in the Higher Education Publishing Industry, 1958–1990. *American Journal of Sociology*, 105(3), 801–843.

Thornton, P. & Ocasio, W. (2008). Institutional logics. Teoksessa: Greenwood, R., Oliver, C., Suddaby, R. & Sahlin, K. (toim.), *Handbook of Organizational Institutionalism*, Thousand Oaks: Sage Publications. 99–129.

Thornton, P., Jones, C. & Kury, K. (2005). Institutional logics and institutional change in organizations: Transformation in accounting, architecture and publishing. *Research in the Sociology of Organizations*, 23(5), 125–170.

Muut lähteet

Avarn (2018). Turvallisuusbarometrin infograafit. https://www.avarn.fi/hubfs/AVARN_Security_turvallisuusbarometri_infograafit.pdf. Viitattu 24.10.2019.

Avarnin (2020). Kotisivut. <https://www.avarn.fi/blogi/tutkimus-suomalaisten-turvallisuuden-tunne-ei-ole-horjunut>. Viitattu 22.10.2019.

Finland Festivals (2020). Kotisivut. <http://www.festivals.fi/tilastot/festivaalien-kayntimaarat-2018/#.Xl-p40GxUuU>. Viitattu 4.3.2020.

Kokoontumislaki 1999/530. Annettu Helsingissä 22.4.1999.

Koponen, K. (2019). Diaesitys tapahtumaturvallisuudesta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Viitattu 24.10.2019.

Kuluttajaturvallisuuslaki 2011/920. Annettu Helsingissä 22.7.2011.

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 2015/1085. Annettu Helsingissä 21.8.2015.

Perustuslaki 1999/731. Annettu Helsingissä 11.6.1999.

Sisäministeriö (2016). Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteko. https://intermin.fi/documents/1410869/4113506/67644_julkaisu_082016.pdf/1bfa515-e73e-4ca3-8b03-59991a98c0e3/67644_julkaisu_082016.pdf. Sisäministeriön julkaisu 8/2016. Viitattu 20.11.2019.

Tampereen kaupunki (2017). PowerPoint -esitys tapahtumien vaikuttavuuden seurantamallin koosteesta. Viitattu 15.1.2020.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (2020). Kotisivut. <https://tukes.fi/tapahtumaturvallisuus>. Viitattu 5.2.2020.

Liite 1 Teemahaastattelurunko ja haastatellut henkilöt

Tutkimuksen haastatteluissa käytettiin teemahaastattelurunkoa, mikä mahdollisti haastatteluiden painopisteiden vaihtelun haastateltavien välillä. Haastattelut noudattelivat pitkälti alla olevaa rakennetta, joskin teemat ja niiden sanoitus saattoivat hieman vaihdella haastateltavien toimijoiden mukaan. Tummennettujen teemojen alla on esimerkkejä tarkemmista kysymysaiheista, mutta varsinaiset kysymykset vaihtelivat haastateltavittain siinä määrin, ettei niiden kaikkien esittely tässä yhteydessä olisi mielekästä. Teemahaastattelurungon alla mainitaan haastateltavat henkilöt, heidän organisaationsa sekä haastatteluiden ajankohta ja kesto.

Taulukko 3: Tutkimuksen aineistonkeruussa käytetty teemahaastattelurunko.

Perustiedot: organisaatio, haastateltava ja hänen työuransa
Tapahtumaturvallisuus – käsite ja sen merkitys
Tapahtumaturvallisuuden prosessi, toimijat, vastuujako
Tapahtumat ja tapahtumaturvallisuus liiketoimintana
<i>Yksityisen järjestyksenvalvojan rooli, oikeudet ja yhteiskunnallinen tehtävä</i>
<i>Turvallisuusyrityksen valta ja vastuu</i>
<i>Turvallisuuden merkitys liiketoiminnalle ja lisäarvon tuojana</i>
Tapahtumaturvallisuus julkisena tehtävänä
<i>Tapahtumaturvallisuuden merkitys kaupungille</i>
<i>Vastuu tapahtuman lähiympäristöstä</i>
<i>Turvallisuus yhteiskunnallisessa keskustelussa</i>
Liiketoiminnan ja yhteiskunnallisen tehtävän kohtaaminen
<i>Haasteet ja mahdollisuudet</i>
<i>Tavoitteiden yhtenäisyys ja ristiriidat</i>
Yhteistyö viranomaisten ja yritysten välillä
<i>Keskustelun luonne</i>
Vapaa keskustelu
<i>Tapahtumaturvallisuuden muutokset ajassa</i>
<i>Toimialan kehittäminen</i>

Taulukko 4: Tutkimusta varten haastatellut henkilöt, heidän organisaationsa, sekä haastatteluiden ajankohta ja kesto.

Organisaatio	Henkilön nimi ja tehtävänimike	Haastattelun ajankohta	Haastattelun kesto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	Kari Koponen, ylitarkastaja	27.9.2019	01:32 h
Visit Tampere	Marko Stenström, tapahtumasiiantuntija	1.10.2019	00:55 h
Sisäministeriö	Jarkko Häyrinen, erityisasiiantuntija	8.10.2019	01:03 h
Tampereen kaupunki	Perttu Pesä, tapahtumajohtaja	9.10.2019	01:00 h
Fullsteam Agency Oy	Iina Maula, projektipäällikkö	16.10.2019	01:28 h
Securitas Events Oy	Ari Solja, Senior Project Manager	23.10.2019	02:12 h
Securitas Oy	Matti Helen, aluejohtaja	24.10.2019	00:55 h
Business Tampere	Petri Nykänen, liiketoiminnan kehitysjohtaja	28.10.2019	01:03 h
Tampereen Kaupunki	Jouni Perttula, riskienhallinta- ja turvallisuuspäällikkö	29.10.2019	00:45 h
Poliisihallitus	Ari Järvenpää, poliisitarkastaja	8.11.2019	01:12 h
Sisä-Suomen poliisilaitos	Ismo Nykopp, komisario ja Harri Lehtimäki, lupakomisario	18.11.2019	01:03 h